

SOKOLSKI GLASNIK

4.—

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Izlazi svake subote — Godišnja pretplata 50 din. — Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg. 34 — Telefon uredništva 30-866 i 26-516 — Račun Poštanske štedionice br. 57686 — Oglasi po ceniku

PO SLETU

Svaki pojedinac, koji je bio u Prahu — član ili članica, muški i ženski narastaj — stoji pod silnim utiscima, koje je na sve nas ostavio X jubilarni svesokolski slet. Ti utisci skupljaju se u nama i rastu kao bistra vrelca studenice, koja se stacu u žuboreći potok, veselo protičući po livadama, lugovima i dubravama, da napoji i naplavi zemlju i dade semenju i bilju snagu bujnog rasta. U nama se je tako nakupilo neslućeno bogatstvo te lepote i snage sokolske misli, koja je na X jubilarnom sletu odnela punu pobjedu i pridobila za sebe također i one, koji ju još nisu poznavali, a koja je još jače uza se privezala sve nas, njene pripadnike, poznavaoce i borce. Potok životne snage sokolske ideje prožima sve naše misli. Stoga je potrebno posle toga, da se ta ideja jače i potpunije izražava u našem delu i da se blagotvornije i što moguće snažnije afirmiše u svojoj našoj sredini i okolini, u kojoj svaki od nas kao pojedinac živi i deluje.

X jubilarni svesokolski slet bio je priređen u okolnostima, koje su od izvanrednoga značaja i izvanredne

Slika gore: Čelo svečane povorke sokolskog članstva 6 jula prolazi Vaclavskim namjestima. — Dole: Na praškom Staromjestskom trgu, na počasnoj tribini pod drevnom Većnicom, predsednik Republike dr. Beneš i gđa Beneš, sa primatorom dr. Ženkloem i starešinom COS bratom dr. Buřkovskim, čla-

važnosti za bratski češkoslovački narod. Niko nije mogao da predvidi te okolnosti u času kada je sletski odbor pred dvema godinama otpočeo s pripravnim radovima za slet. A kada su počeli pretsletski dani, bratska Češkoslovačka je već stala u zahvatu teških iskušenja: da li je kadra i spremna da odbije oštricu Damoklovog mača iznad svoje glave. To joj je uspelo s odlučnošću, svešću, mirnoćom i disciplinom, koja je imponovala svemu svetu i koja je u sletskim danima došla do najpunijeg izražaja.

Nas Jugoslovane raduje i to nam je na čast i ponos, što smo u tim manifestacijama sokolske misli aktivno učestvovali i dokazali naše sokolsko bratstvo na delu, kao realnost naše zajedničke slovenske misli, s čime mora da računa svaki, kome nije mržnja neprijateljstva zasenila jasne poglede na faktučno stanje stvari.

X jubilarni svesokolski slet pokazao je svakome objektivnom posmatraču, da sav češkoslovački narod, pod pritiskom tih okolnosti, stoji u sokolskom taboru. Bar u onim danima, koji su protekli u širokom okviru svih sletskih priredaba, i to u svakom pogledu najuspešnije i najdoslojnjije, obistinio se je Tiršev poziv:

novi vlade, senata i narodne skupštine, diplomatski kor i drugi brojni domaći i strani odličnici i predstavnici te predstavnici sokolskih saveza za vreme defilea veličanstvene povorke sokolskog članstva, u kojoj je bilo 74.000 učesnika i koja je trajala od 9 časova ujutro do 2.30 popodne,

„Ko Čeh — taj Sokol!“ Da! Sav narod je stao uz bok svome Sokolstvu! Ne toliko po članskoj legitimaciji, koliko, što je mnogo važnije, svojom nacionalnom i državljanskom svešću, koja ne pozna nikakve podvojenosti, ni s gledišta stranačko-političkog ni s gledišta nazora na svet. I pokazalo se je, da je u radinoljubivom životu bratskog češko-slovačkog naroda Sokolstvo najvažniji i najugledniji faktor, i zato se je njegovu sletu spontano pridružilo sve stanovništvo češkoslovačke narodnosti, koje je sa Sokolstvom manifestovalo za ideale svoje domovine: za očuvanje njene samostalnosti i slobode. Te manifestacije su bile posvuda, u Pragu i celoj državi, neopisivo snažne, sjajne i veličanstvene. Te manifestacije su dokazale, da sav narod stoji zbijen pod sokolskim zastavama, da je Sokolstvo srž naroda, da narod s njim računa i da se o njega oslanja. Te manifestacije su još dokazale, da bratska Češkoslovačka živi i radi, da se bori i da uspeva u znamenju sokolskih gesala i u tradicijama snovanja istorijskih ličnosti, koje su već u dalekim tamnim stolicima ugušivanja slovenske narodne svesti neustrašivo pokazivale put pozitivnog rada — tog jedinog zaštitnika i saveznika ponižene narodne duše — k visokim ciljevima bratstva i slobode. Među tim propovednicima bratstva i vesnicima narodne slobode, među tim idejnim borcima, koji su znali da teoriju o nacionalnoj suverenosti prenesu u istinski život, stoji na prvom mestu osnivač Sokolstva, dr. Miroslav Tířš, što tek navodimo samo kao konstataciju istorijske činjenice, koju ne može niko opovrći, a što je X svesokolski slet potvrdio u punom opsegu.

Koliko smo samo simbolike videli na sletištu! I koliko smo samo fizičke snage tamo videli, gde su morali svi strani posmatračci, koji su nam idejno protivni, pod neopisivim dojmom nastupa tolikih mnoštva, priznati, da nešto slična još svet nije video. U toj veličini poleta i zanosa sokolske misli, koja je kao vjhor zahvatila i k sebi pritegla stotine tisuća, učestvovali smo po svojim najboljim silama i mi Jugosloveni, od divnih naraštajskih dana do grandioznog nastupa vojske Male antante. To je dokaz, da smo se također i mi uspeli do onoga stupnja izvežbanosti, koji svojom stručnom i idejnom stranom neoporecivo dokazuje pravilnost i zrelost našeg sokolskog vaspitnog delovanja. Ne smemo i nećemo u ničemu preteravati, jer nam je istina uzvišena i nad svime, te zato utvrđujemo samo голу činjenicu, da je naše učestvovanje na X jubilarnom svesokolskom sletu u Pragu bilo u svim pravcima pozitivno. I mi smo također ovaj slet zaključili s aktivnom bilansom.

Neka svaki ispita svoju savest, da li je u punoj meri za ovaj slet odgovorio svojoj sokolskoj dužnosti i koliko je doprineo aktivni te naše sletske bilanse. A ukoliko je bilo kakvih propusta, oni su se izgubili u velebnosti osnova, izvedbi i ciljeva toga sleta. Te propuste ili greške prekrila je i zbrisala s dnevnog reda pobedonosna, uzburkana i prodorna snaga svijui, koji su visoko uzdigli štít slovenske misli uopšte i slovenskog sokolskog bratstva posebice. Time je ponovno dokazano, da ono što je slabo nestaje i gubi se u dobrom. Ali zato naš rad posle sleta mora da se nastavi još uspešnije, i ako napornije, jer su se po sletu idealne lepote, uzvišenoga i sokolske stvaralačke moći odmakli dalje i više. Zato hoćemo napred, jer natrag nećemo, ne smemo i ne možemo.

U silnom zahvatu poletne misli sokolske mi svojom voljom i snagom, koja iz nje izvire, sami hrlimo napred u nove borbe i za novim uspesima, jer smo borci, koji poznaju samo pobjedu. I jer to hoćemo i moramo, ničega se ne plašimo, jer nam je u mislima domovina. Nju neka preplave valovi sokolskog oduševljenja, neka ju razgiba delo sokolskog požrtvovanja i neka ju zanese idealni sokolskog bratstva, da bi bila lepša nego je, više naša nego je i konačno više sokolska i slovenska nego je!

E. L. GANGL

X svesokolski slet u Pragu

X svesokolski slet u Pragu bio je najveličanstvenija manifestacija neopisive lepote, veličine i snage Sokolstva, njegovog ogromnog telesno-vaspitnog, moralnog i kulturnog rada u službi najviših nacionalnih i slovenskih ideala, koje je istrajnim radom i mučnom borbom ostvarivalo kroz decenije i koje je spremno da ih sada čuva i unapređuje, prinoseći ih kao svoj obol i najveće tekovine na opšte dobro naroda i čovečanske zajednice.

Ovaj grandiozni događaj ostaće zabeležen u istoriji našega doba kao jedno od najvećih kulturnih dela koje je svet do sada video i pred kojima blede sve slične priredbe koje su ma gde do sada bile održane. To tim više, što je ovo velebno delo, koje su sazdale desetine i stotine tisuća, delo sokolskih neimara, dobrovoljno udruženih, i podvrgnutih samodisciplini, po diktatu ne koga vođe već svoga srca, vođenih velikim načelom: Bratstva, jednakosti i slobode.

Misao sokolska, koja je našla svoje otkrovenje u genijalnom Tířšu, slavila je u tim velikim danima X jubilarnog svesokolskog sleta svoj novi trijumf.

U dvadesetogodišnjici svoje slobode i samostalnosti bratski češkoslovački narod nije mogao dostojnije da proslavi taj svoj jubilej; X jubilarni svesokolski slet bio je uistini najdivnija himna njegovoj slobodi, tom najosnovnijem postalatu i najuzvišenijem idealu svakog čoveka kao individue i naroda kao kolektiva. A misao sokolska se i porodila u mraku ropstva da narod pripremi na „odboj“, na borbu za slobodu. I prvi zruci slobode oktobarskih dana 1918 zablesnuli su baš na kopljima sokolskih zastava, pod čijim su se sjajnim bojama oduševljavala i pripremala za sudbunosnu borbu i najveću žrtvu sokolska srca češkoslovačkih legionara. I zato je misao sokolska u bratskom češkoslovačkom narodu tizdignuta do apoteozske visine; jer u njoj su sintetizovana sva najlepša narodna pregnuća i njegove najplemenitije težnje; ona olicava njegove najsvetije ideale: slobodu, samostalnost i demokratiju.

To smo videli svojim vlastitim očima na X svesokolskom sletu u Pragu, kada je ceo češkoslovački narod, složan i jedinstven, stao uz svoje Sokolstvo kao jedan čovek. Tada smo mogli najbolje po svemu osetiti, kako je taj narod, srazmerno malobrojan, ipak zaista velik narod.

*

Da li je uopšte moguće opisati mrtvim slovom te velebne dane netom minulog X jubilarnog svesokolskog sleta u Pragu? Da li je moguće opisati i dati ma i bledu sliku onih nebrojenih divnih i veličanstvenih a ujedno tako duboko emotivnih i uzbuđljivih prizora i slika za vreme sleta: pri dirljivim dočecima na stanicama, susretajima po praškim ulicama i trgovima, na ogromnom stadionu, njegovim tribinama i na vežbalištu, za vreme grandioznih, do sada nevidenih i jedinstveno smelih nastupa čitavih sokolskih armija, nastupa, koji su po sjajno složenim i divno izvedenim vežbama, bogatstvu i harmoniji pokreta, igrom i prelevanjem boja te duboko simboličnim i impresivnim sadržajem izvedenih vežbi predstavljali po lepoti instinsku simfoniju pokreta tela? Pa zatim veličanstvene povorke, koje su bile pravi trijumfi, pod kišom cveća, praćene najburnijim ovacijama stotina hiljada od milja i oduševljenja razdraganog građanstva, kao i tolike druge nebrojene manifestacije, svečanosti i priredbe, koje su tih sletskih dana održavane u Pragu!

I da li je moguće verno i ubedljivo reprodukovati rečima onaj poslednji, slavni sletski dan vojske Male antante, kada je 250.000 gledalaca, sa zanosom koji je bio pravi delirij, pozdravljalo sjajne nastupe i spremu češkoslovačke, jugoslovenske i rumunske vojske, a pre toga, na početku javnog časa, najpre defile od oko 230 aviona i četrdesetak ogromnih teških bombardera, i zatim neopisivo vrtoglave i smele akrobacije sedmorice aviona, koji su kao dirigovani jednim magičnim štapićem šarali napise i likove u svome carstvu, na plavome nebu?.. I kad odleteše i za oblacima nestadoše, nad glavama od preko 300.000 ljudi, sa onima pred stadionom i okolo njega, ostade tada jedna jedina od ovih čeličnih ptica — avion s pravim asom češkoslovačkog neba — poručnikom Novakom, koji je svojim vratolomnim akrobacijama i lupingima zaustavljao dah i ledio krv u žilama gledalaca, koji su se snebivali od divljenja, čuda a i straha...

I, na koncu, zar je moguće opisati do suza ganutljive i nezaboravne ispraćaje iz Praga posle svršenog sleta? Ne! Ni fotografije a ni filmovi ne mogu nam dočarati te prizore i te nezaboravne i neslućene momente lepote, jer im nedostaje duša i osećaj. Trebalo je to lično videti i doživeti, trebalo je to lično osetiti, kad je od radosnog uzbuđenja srce probijalo grudi, kad su usne neprestano podrhtavale nemoguću da zatome spontane oduševljene poklike koji su navirali i izvijali se, dok bi se oči rosile suzama...

*

Zlata slovenska matka Praha, zaodenuta u najsvečanije ruho, vedra, nasmejana, razdragana, tih dana otvorila je svoje veliko majčino srce kao svojoj najmilijoj deci nama jugoslovenskim Sokolima... A s njom zajedno i sav bratski češkoslovački narod i svaki kutak njegove krasne zemlje kroz koji smo prošli. Dva bratska naroda, koja veće krvna veza, bliskost jezika, jednako mučna i slavna prošlost zajedničke težnje i ideali, i koje će i budućnost nerazdvojno vezivati, u dobru i u zlu, željno i čeznutljivo su čekali na ovaj bratski susretaj, da u bratskom slovenskom zagrljaju obnove zavet: Vernost za vernost! I to su ponovno manifestovali pred sabranom elitom iz čitavog kulturnog sveta, izmenivši međusobno simbole te bratske vernosti i uzajamnosti — svetle likove najvećih i najslavnijih neimara svoje zajedničke slobode i samostalnosti, koje su se krevavo radale u zajedničkim borbama.

Neka je iskrena hvala zlatoj, slovenskoj matki Prahi, bratskoj Češkoslovačkoj, njenom bratskom narodu i Sokolstvu na istinskoj bratskoj ljubavi kojom smo bili primljeni i dočekani. I neka bude uvereni, da ih u našim mislima i našim srcima nosimo za uvek kao svoje najmilije.

Na zdar!

S. Č.

Pretsletski dani X svesokolskog sleta u Pragu Dan narodne odbrane na sletištu

Dne 16 juna posle podne održan je u Pragu na Masarikovom državnom stadionu na Strahovu „dan narodne odbrane“, na kojem su sve muške sokolske kategorije (muška deca, naraštajci i članovi) predvele primere sokolske gimnastike, koja je bila i koja će ostati dobro sredstvo za povećanje potencijala narodne sposobnosti za odbranu. Iako je vreme bilo nepovoljno, skupilo se na sletištu oko 40.000 gledalaca. Vežbalo je svega 1.400 muške dece, 1.620 naraštajaca i 920 članova. Nastupila je također i vojska, i to jedan bataljon 28 pešadijskog puka Tířša i Fignera (26 oficira, 7 podoficira i 602 vojnika). Konjički puk br. 1 dao je jedno sanitetsko odeljenje, a remontska baterija artiljerijskog puka br. 1 poslala je 15 jahača pod vodstvom jednog narednika-vodnika.

LEGIONARI SOKOLSKOJ DECI

Pre same vežbe obavljeno je na svečan način predavanje zastave sokolskoj deci koju im je poklonio Češkoslovački legionarski savez (COL). Tom prilikom govorili su pretседnik COL narodni poslanik dr. Patejdl, načelnik COS brat dr. M. Klinger i pretседnik oteka za decu u načelništvu muških kategorija brat V. Pazdera. Predajući sokolskoj deci zastavu pretседnik COL, narodni poslanik dr. Patejdl, naglasio je u svom govoru, da je sokolsko vaspitanje imalo odlučan uticaj na formiranje duha legionara, da su pri izgrađivanju Republike legionari i Sokoli išli zajedno sa prezidentom Masarikom, kao što idu i kao što će ići za prezidentom Benešom. Gesla ispisana na zastavi: „Zborov, ne Lipani!“ — „Za otadžbinu i narod!“ — „Koračajte za Tířšem i Masarikom!“ izražavaju dužnost koju moraju svi da ispunjavaju.

Na reči dr. Patejdla odgovorio je načelnik COS brat dr. M. Klinger, da će Sokolstvo preduzeti sve da u duše sokolske dece ulije poštovanje prema pravu, istini i pravednosti i da ta deca u slučaju potrebe budu i tvrđi borci. Zatim je objasnio deci šta za njih znači zastava koju su dobili, uskliknuvši na koncu Češkoslovačkoj Republici „Zdar!“ Tada je načelnik brat dr. Klinger predao zastavu pretседniku oteka za decu u načelništvu COS bratu V. Pazderi, koji je u ime svih prednjaka koji vode dečje kategorije obećao, da će svoje male vežbače i vežbačice vaspitavati u duhu amaneta Tířševog i Masarikovog. Prisutnoj sokolskoj deci objasnio je da prima zastavu iz ruku legionara koji su uzeli u ruke oružje da oslobode otadžbinu i obezbede češkoslovačkom narodu slobodan život. Zastava treba stalno da ih potseća na požrtvovnost i uzornu hrabrost braće legionara. Pozvao je sokolsku decu da obećaju, da će ostati verni Sokolu i narodu i da će, kad porastu, a bude li potreba, postaviti se na mesta legionara da brane domovinu i njenu slobodu. Oduševljeno i ubedljivo „Obećajemo!“ bio je dečji odgovor.

VEŽBE SOKOLSKOJ DECI

Počasna četa legionara koja je pratila zastavu i odeljenja dece koja nisu bila određena da vežbaju napustila su vežbalište, a pojedina odeljenja dece koja su imala da nastupe razišla su se na određena mesta na vežbalištu. Vežbalište je bilo razdeljeno na 4 zone, od kojih su se u prvoj izvodile vežbe bez sprava odnosno bez pomoći drugih. Tamo su bila marširanje, trčanje, vežbe disanja i vežbe u stroju. U drugoj zoni vežbale su se vežbe na spravama i sa drugim pomagalicama. U trećoj zoni vežbale su se vežbe uz pomoć drugih, kao dizanje i nošenje u grupama, igre i plesovi. U četvrtoj zoni izvodile su se razne takmičarske igre i vežbe te nadvlačenje i potiskivanje.

Oko 1.400 sokolske dece razbeglo se po vežbalištu i pokazalo šta ume u

Dan narodne odbrane na sletištu 16 juna o. g.

sve četiri navedene grane sokolske gimnastike. Kod pojedinih vežbi, gdje je bila potrebna disciplina, pokazali su dečaci, da joj se umeju pokoriti, iako su to najmlađi pripadnici Sokolstva. Tako gde su na programu bile i igre, razigrala su se deca sasvim prema svome temperamentu i naravi.

VEŽBE MUSKOG NARASTAJA

Posle dece nastupilo je na vežbalištu 1.620 naraštajaca da isto tako u sva 4 odeljenja pokažu svoju spremu u „vaspitanju za odbranu.“ Proste vežbe, koje su bile na programu, izvedene su apsolutno tačno, iako su se izvodile bez muzike. Proste vežbe i igre pokazale su, kako mladići ozbiljno shvataju svoje dužnosti i kako se savršeno u Sokolu spremaju za prelaz u članstvo. Vežbe na spravama pružale su sliku dobrog rada u sokolanama. Vežbe na gredi, koju su naraštajci sami držali, privukli su naročitu pažnju gledalaca. U svim takmičarskim i borilačkim igrama i vežbama nastupili su naraštajci sa pravom borbenošću.

VEŽBE ČLANOVA

920 članova razdelilo se odmah od glavne kapije („Kapije boraca“) na pojedine grupe koje su pošle na svoja mesta. Proste vežbe i vežbe u stroju bile su precizno izvedene. U drugoj zoni bila je pažnja publike skoncentrisana na vežbe na spravama, gde su bile izvedene kombinacije od najjednostavnijih do najtežih. Vrlo interesantne bile su vežbe odeljenja sa belim gredama u trećoj zoni. Veselost su izazvale neke grupe prenošenjem živog tereta. Mačevanje i ostale takmičarske igre privukle su pažnju južne tribine. Gledaoci su pratili sve vežbe sa živim interesovanjem, jer su zaista sve vežbe bile na velikoj visini i dokumentovale gimnastičku zrelost članstva.

VEŽBE VOJNIKA

Vrhunac programa predstavljale su vežbe vojnika praškog garnizona, kojih je nastupilo ukupno 921. Sem pešadije (bataljon 28 pešadijskog puka „Tirša i Fignera“) bilo je tu također i sanitetsko odeljenje, vod sopera i vod konjice. Sve jedinice nastupile su zajedno sve do sredine vežbališta, gde su vojnici pozdravili Stadion kako oružjem, tako i otsečnim odgovorom na pozdrav sa načelnikog mostića „Zdar!“. Ovaj nastup bio je prva prilika da publika dade izraza svojoj ljubavi prema češkoslovačkoj armadi. Sem vežbi u stroju, vežbi borbenosti i spremnosti, pokazali su vojnici kako umeju da svladavaju sve prepreke. Bacanje ručnih granata izvodilo se kako na cilj, tako i na udaljenost. Četa sopera postavila je za tili čas na sredini vežbališta posmatračnice i jurišni most koji se dade preklapati. Bolničari su postavili

veliki bolnički šator i pokazali kako umeju da se brinu za ranjene drugove. Mačevanje sa puškama na kojima su bili bodovi kao i priprava za to mačevanje bili su zanimljivi delovi vežbanja u 4 zoni, gde se izvodilo i nadvlačenje užetom. Sva odeljenja vojske vrlo su dobro izvršila svoj zadatak. Tačnost, disciplina i spremnost koju su pokazali na vežbalištu, sve to može da posluži kao dokaz, da će te iste osobine moći da pokažu i na drugome mestu. Publika nije propustila ni jednu priliku da vojnicima najsrdačnije ne zahvali burnim aplauzom koji se prolamao svakog časa. Naročitu pažnju privukli su primeri vojničke obuke u jašenju, savršena dresura konja i sigurnost kojom vojnici vladaju konjima. Publika tu nije štedela pohvalom. Na kraju se vojska formirala u 4 čete i skupno pozdravila gledaoce, a ovi su to uzvratili oduševljenim aplauzom i klicanjem.

TAKMIČENJE MITRALJESKIH ŠTAFETA

Vrlo interesantna bila su takmičenja vojničkih mitraljeskih štafeta. Dva odeljenja lakih i dva odeljenja teških mitraljeza natecala su se u trčanju ka cilju i brzoj spremnosti za paljbu. Zanimljivo je bilo kako su bila izjednačena odeljenja teških mitraljeza koja su gotovo na sekundu u isto vreme dotrčala na cilj, postavila mitraljeze i otvorila mitraljesku vatru. Ova vežba bila je očigledan dokaz kako češkoslovački vojnici dobro poznaju i snalaze se u najopasnijem oružju pešadije, u mitraljezu, i kako majstorski znaju s njim da barataju. Pažnju publike privukla je i konjička štafeta.

ŠTAFETE ČLANSTVA, NARASTAJA I DECE

Posle vojničkih štafeta nastupili su Sokoli. Članovi su se natecali u trčanju preko zapreka (po dvojica), koje su bile improvizovane iz gimnastičkih sprava, i u bacanju ručnih bomba. Takmičenje naraštajaca bilo je otežano tim, što su posle bacanja bombi naraštajci morali da se provlače kroz drveni propust i stignu na cilj. Deca su takmičila u štafetnom trčanju na cilj, a sem toga su u drugom takmičenju markirala takmičenje sa mitraljezima. Kad je poslednja skupina naraštajaca trčecim korakom napustila sletišta, umarširali su na sletišta bataljon vojske, članstvo, naraštaj i deca da prisustvuju svečanom spuštanju državne zastave sa stega. Vojnici su na komandu odali počast oružjem i uz zvukove starog husitskog koralu „Kdož jste boží bojovníci“ sklonili se zastava sa stega. Nju sa sa sletišta odnela deca, iza koje su odmarširali vojnici, naraštajci i članovi.

Iako je to bio radni dan, a ni vreme nije bilo baš najpovoljnije, bilo je na Stadionu preko 40.000 gledalaca.

Slet sokolske dece, nedelja 19 juna

Svečana povorka kroz Prag

PRED POČETAK POVORKE

Već oko pola 7 ujutro počela su pojedina odeljenja sokolske dece da se vrstaju u svojim nastambama u raznim delovima Praga i da odlaze na zbornu mesto koje se nalazilo u okolini Sokolskog bulvara. Iako vreme nije bilo baš pogodno, bili su dečaci odlično raspoloženi; okitili su se lipovim grančicama i kupovali male zastavice. Oko 7 časova bile su na svome mestu i ekipe pomoćne zdravstvene službe.

POČETAK POVORKE

Pre nego što je povorka krenula vreme se prolepšalo: sunce je kao nekim čudom probilo oblake i maglu za kojima se sakrivalo gotovo cele prošle sedmice, i crvene košulje najmanjih sokolskih pripadnika dobile su mnogo veseliji izgled. Sunce je unelo još bolje raspoloženje u redove malih Sokolića, i to raspoloženje prenelo se i na mnogobrojne gledaoce koji su obrazovali guste špalire po svim ulicama kojima je povorka trebala da prođe.

Tačno u pola 9 pala je komanda da se krene. Iz zgrade Praškog Sokola izneli su barjaktari državnu zastavu i zastavu koju je Češkoslovački legionarski savez poklonio sokolskoj deci. Obe zastave, od kojih je državnu pratila počasna straža članova sa isukanim sabljama, išle su na čelu povorke. Povorku je vodio načelnik ČOS brat dr. M.

Klinger sa II zamenikom načelnika bratom A. Bendom i pretsednikom dečje sekcije bratom V. Pazderom. Iza voda sokolske dece koji je stupao za zastavama i vodstvom išao je zamenik pretsednika dečje sekcije, brat J. Taborek.

PRAG JE ODUŠEVLJENO POZDRAVIO POVORKU SOKOLSKE DECE

Od sokolane Praškog Sokola povorka je krenula na prašku arteriju, Trg sv. Vaclava, gde ju je dočekašpalir naraštajka. Citav trg bio je prepun građanstva, koje je srdačno i oduševljeno pozdravljalo najmlađe Sokoliće. Ceo trg pretvorio se u more maramica i barjačiča, a klicanju nije bilo kraja ni konca. To oduševljenje pratilo je povorku na čitavom putu. Mali Sokolići, oduševljeni sjajnim prijemom praškog građanstva i lepotom samog Praga, njegovih iskićenih ulica i trgova, vrlo živo i oduševljeno uzvraćali su na sve pozdrave razdraganog praškog građanstva. Pojedine grupe klicale su u horu razna gesla. Sokolići iz Slovačke klicali su: „Tatre pozdravljaju Prag!“ ili: „Slovaci pozdravljaju braću Čeh!“; Sokolići iz Sleske: „Crna Ostrava (rudarski kraj) pozdravlja Prag!“ — „Mi smo mladi Hanaci (kraj u Moravskoj), biće od nas dobri vojnici!“ — „Od Jasinie sve do Aša, Republika jeste naša!“ itd. itd.

Pred počasnom tribinom, koja je bila podignuta na Masarikovoj obali i sa koje su povorku posmatrali primator glavnog grada Praga brat dr. Zenkl, starešina COS brat dr. Bukovski, I zamjenik starešine Saveza SKJ brat E. Gangl, članovi pretседništva COS, sletskog izvršnog odbora, predstavnici vojske, brojni sletski gosti i predstavnici raznih korporacija i nadležstava, Sokolici iz povorke oduševljeno su klicali pretседniku Republike, vojsci itd.

ORGANIZACIJA I TRAJANJE POVORKE

U povorci su išla samo muška deca, i to srednjeg i višeg stupnja. Bilo je zastupljeno 50 sokolskih župa (sve župe sem Austrijske i Zagraniczne). Svaku župu vodio je župski načelnik te prednjaci dečjih kategorija, a za njima su bile nošene zastave. Sokolici su išli podeljeni u čete, svaka po 3 voda sa 40—50 dece u jednomvodu. Svega je u povorci bilo, prema podacima komisije za prebrojavanje koja je bila na levoj strani Ulice 28 oktobra, 27.743 sokolske dece; od svih župa najbrojnije je bila zasupljena župa Barakova, koja je imala u povorci 2.324 učesnika. Vođa u odori bilo je svega 2356. U povorci je bilo mnogo zastava, 23 glazbe sa ukupno 663 glazbara, a naročito pažnju privlačila je dečja muzička kapela iz Visokog Mita, njih 42 na broju, koja je celim putem neumorno svirala marševe svojoj župi i bila naročito srdačno pozdravljena. Neke jedinice imale su svoje fanfare, ili trubača i bubnjara.

Put kojim je prošla povorka išao je od praškog središta, Trga sv. Vavla, preko Vltave na tzv. Malu Stranu, preko Hradčana te na sletiste. Povorka je trajala tačno dva sata. Celo povorke

stiglo je na Stadion posle 10 časova, a poslednji redovi nešto pre 12.

NA SLETISTU

Kad je čelo povorke stiglo na sletiste, otišlo je u stranu, pa je čitava povorka defileom odala počast državnoj i svojoj sokolskoj zastavi i pozdravila svoje vođe. Posle toga se odmah na sletistu delio ručak.

RUČAK NA SLETISTU

Ručkovi za Sokolice počeli su se razdavati već pre 12 časova u garderobama na sletistu. Bilo je razdeljeno preko 32.000 obroka. Jelo se spremalo u 17 kuhinja, u kojima je bilo zaposleno preko 250 osoba, delom plaćenih pomoćnih snaga, delom dobrovoljaca iz sokolskih redova. Za ručak je utrošeno 5200 kg. mesa, 250 kg rezanaca i 125.000 komada zemičaka. Za večeru dobila su sokolska deca čaj, hleb sa maslom i sirom. Bilo je potrošeno 20 kg čaja, 456 kg šećera, 6500 hlebova, 600 kg maslaca i 9000 kg sira. Deca su pri deljenju hrane sačuvala primernu disciplinu, pa se sve odvijalo u najboljem redu i brzo.

PROBE ŽENSKE DECE ZA POPODNEVNU JAVNU VEŽBU

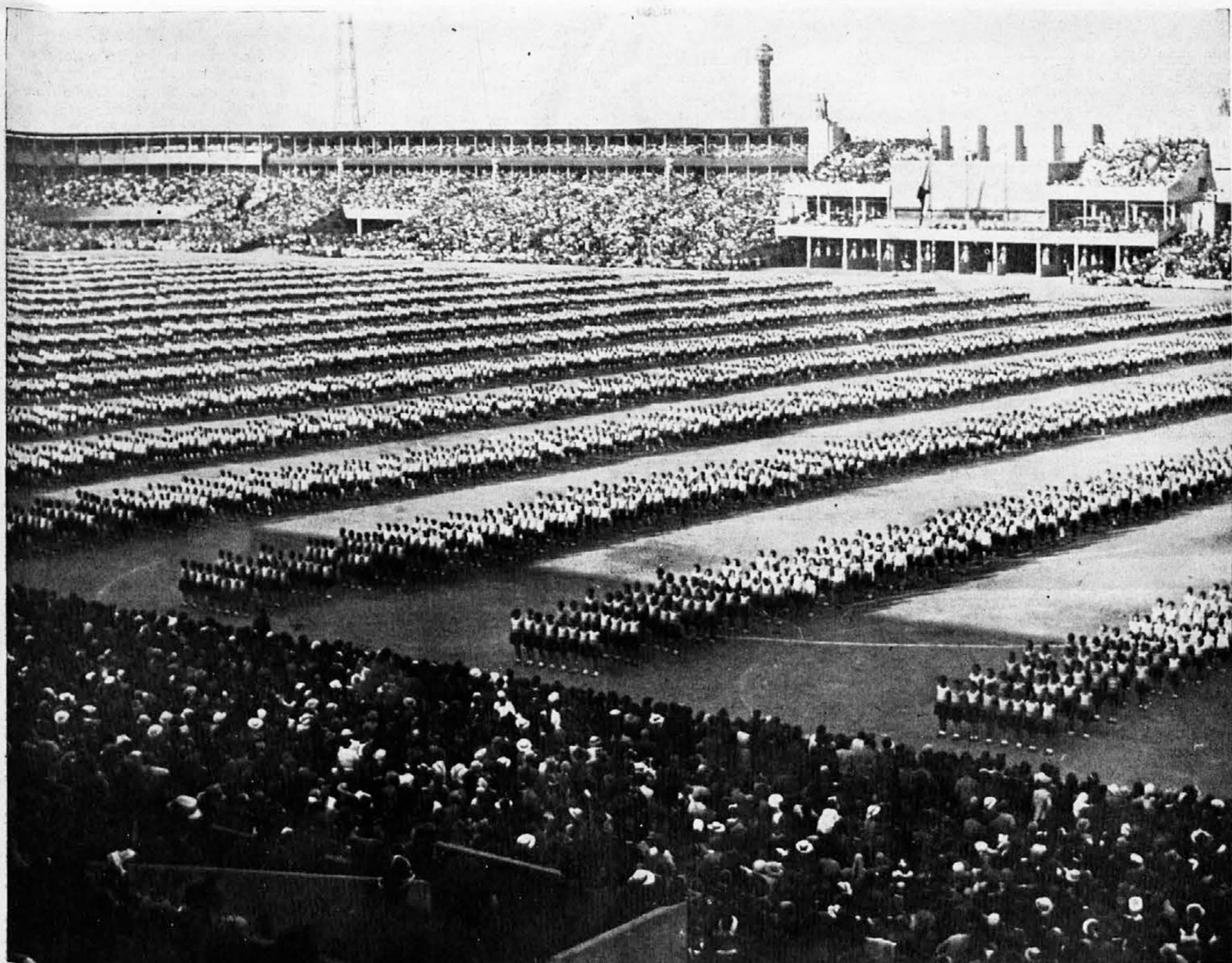
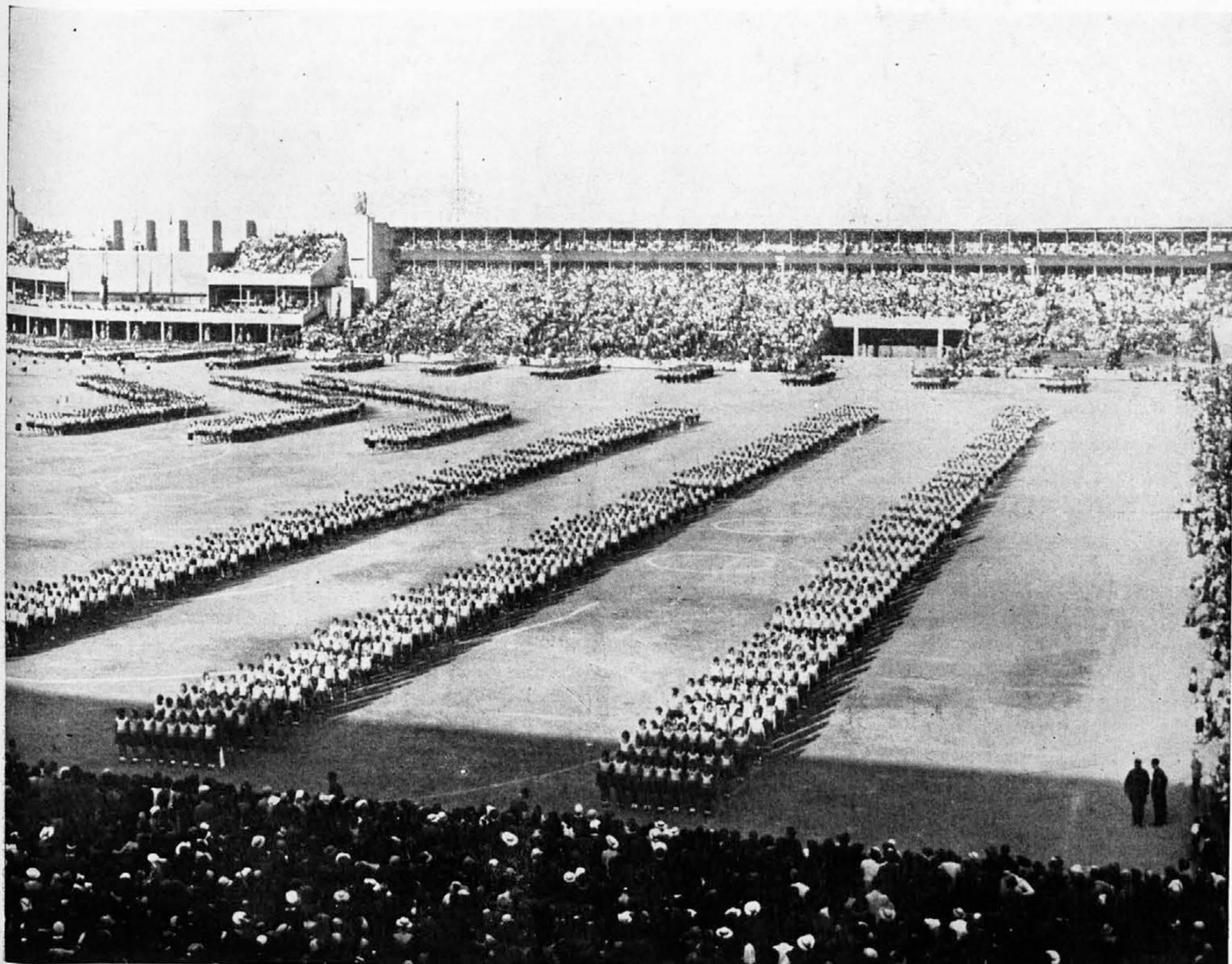
Dok su njihova braća po prvi put u istoriji svesokolskih sletova koračali u povorci kroz Prag, dotle su ženska deca imala na sletistu probe za popodnevnu javnu vežbu. Probe su počele nešto iza 9 časova, a završene su u 11 i tri četvrt. Na probi se pokazalo, da su ženska deca dobro uvežbana i da zaslužuju pohvalu koju im je sa načelnikog mostića uputila načelnica COS sestra M. Provozničkova.

Početak sletskih svečanosti Javna vežba sokolske dece

Nedelja 19 juna pre i posle podne predstavljala je zapravo oficijelan početak sletskih svečanosti X svesokolskog sleta, jer su ranije priredbe (napis učesnika praških osnovnih i građanskih škola, IV srednjoškolske igre,

„dan odbrane“) bile priredene od nesokolskih korporacija. Ova priredba imala je tim veći značaj što je ovo bio prvi svesokolski slet na kojem su samostalno istupila sokolska deca. Na sletistu je od ranog jutra bilo neobično

Nastup 17.000 sokolske dece 19 juna o. g.

živo, jer su se vršile probe ženske dece. Probama je prisustvovao i velik broj publike.

Odmah iza podne počele su svima prilazima nadolaziti na sletišta velike mase gledalaca, tako da su tramvaji i autobusi imali da izdrže težak ispit. Najveća navala vladala je, razume se, neposredno pre 15 časova, kad su na sletišta počeli da pristižu brojni počasni gosti, predstavnici vlade, nadležnima i Českoslovačke obec sokolske.

ISTICANJE DRŽAVNE ZASTAVE

Kao svaka priredba u okviru sleta, tako je i popodnevna javna vežba sokolske dece počela svečanim isticanjem državne zastave na steg. Pre toga nastupilo je na vežbalište kroz sva tri ulaza 20 struja najmanjih vežbača i vežbačica, dece najnižeg stupnja. Te struje su se na vežbalištu razdelile u grupe od 28 dece, a sa svakom grupom bilo je nekoliko prednjaka i prednjačica. Mališani su nastupili na sletišta bez muzičke pratnje, upravljajući se jedino po zapovedima sa načelnikog mosta. Uz zvukove državne himne bila je na steg koji stoji pred glavnim ulazom, tzv. „Kapija boraca”, podignuta državna zastava koju su donela na sletišta muška i ženska deca u pratnji počasnog voda muške i počasnog voda ženske dece.

VEŽBE NAJMANJE MUŠKE I ŽENSKJE DECE

Muška i ženska deca nižeg stupnja vežbali su vežbu „Ajte s nama!”, koju je sastavio J. Pangrac, a muzičku pratnju komponovao K. Matějovec. Vežba sama nije tražila od dece neko tačno i jednoobrazno izvođenje pojedinih vežbi, već je ostavljala deci njihovu prirodnu slobodu da pojedine vežbe izvode prema predstavama koje su u njima izazivali stihovi što ih je pre početka svakog pojedinog dela vežbe recitirao spiker u mikrofon. Deca obojig pola ulazila su u sokolanu, odvežbala zajednički nekoliko vežbi koje služe razgibanju mišića, zaplesala slovačku narodnu igru „Odzemek”, izvela odbijanje rukama (devojčice) i ramenom (dečaci), poigrali se na letnjem vežbalištu loptom ili su igrali poznate dečje igre („Mačke i miša” itd.). Tu ih je iznenadila „kiša i oluja”, deca su imitirala drvo koje vetar njiha, dok ga konačno ne obori. Oboreno stablo su onda pilala itd. Kad je prošla „oluja” krenula su veselom pesmom na izlet. Ova vesela vežba, složena iz samih vežbi podražavanja vrlo se svidela i prepuni Stadion srdačno je pozdravio najmanje Sokoliče.

ČAS GIMNASTIKE ŽENSKJE DECE

Kao sledeća tačka programa bio je naročiti nastup ženske dece iz svih 5 praških sokolskih župa, koje su u 5 velikih grupa rasutih po celom vežbalištu pokazale kako se može vežbati u dobro uređenoj i opremljenoj sokolani, u manje opremljenoj i u sasvim slabo opremljenoj, gde nema gotovo nikakvih sprava ni oruđa. Dalje su 2 grupe prikazale kako izgleda čas gimnastike na dobro opremljenom letnjem vežbalištu i na neopremljenom vežbalištu (na goljoj poljani). Ove vežbe pokazale su kako je Tiršev sokolski sistem gimnastike bogat i svestran. Iako su ove vežbe bile izvođene bez muzičke pratnje i mogle u prvome redu da zainteresuju sokolske tehničare, i pak ih je publika primila s istinskim zanimanjem i male vežbačice nagradila aplauzom.

POSEBAN NASTUP MUŠKE DECE VIŠEG ODELJENJA

Pošto se za proste vežbe prijavilo toliko muške dece višeg odeljenja da ne bi mogli svi odjednom da stanu na vežbalište, a ipak se htelo svima dati mogućnost da nastupe, nastupili su najpre samo dečaci praških župa, svega njih 4.590 i ispunili čitavu trećinu velikog vežbališta. Oni su izveli vrlo efektne vežbe za mušku decu višeg odeljenja s takvom preciznošću i elanom, da se često gledalište upravo prolamalo od burnog aplauza razdraganih gledalaca.

POSEBNA TAČKA MUŠKE DECE

Ovoj tački bila je svrha da pokaže kako i šta se daje vežbati u Sokolu i bez sprava i oruđa. Na vežbalištu je bilo 5 velikih grupa, koje su bile

sastavljene od muške dece iz svih krajeva Republike: bile su tu župe moravskošleske, potkarpatskoruske, slovačke, župe iz zapadne, severozapadne, jugoistočne i severoistočne Češke. Slovačke i potkarpatskoruske župe spojene u jednu grupu izvodile su u sredini vežbališta uz muzičku pratnju lepe narodne igre, a ostale 4 grupe razna lakotatleška takmičenja i takmičarske igre.

NASTUP MUŠKE DECE SREDNJEG ODELJENJA

Muška deca srednjeg odeljenja (9—10 godina) postigla su velik uspeh izvođenjem svojih prostih vežbi, koje su bile odlično sastavljene i još bolje odvežbane. Ovde su dolazili do izražaja naročito lepi efekti boja pri raznim pokretima i prestrojavanjima. Lepotu vežbe još je više potencirala uspela muzička pratnja J. Haška. Vežba, sastav J. Taborka iz Plznja, omogućila je deci da iskoriste svoj prirodni nagon za igranjem i humor mladosti. Buran aplauz oduševljene publike, sa kojim ona nije štedela i za vreme same vežbe pri svakoj efektnijoj slici, pratio je male vežbače sve do garderoba.

PROSTE VEŽBE ŽENSKJE DECE

Nastupila su samo ženska deca iz Praga, njegove najbliže okoline i iz Srednje Češke, ali su skoro potpuno ispunila ogromnu površinu vežbališta. Već precizno i efektno izveden nastup na vežbalište predstavljao je početak njihova uspeha. Sama vežba, sastav Marije Osnerove sa muzičkom pratnjom od Kržičke, delovala je kao manifestacija nesalomivog poverenja u istrajnost i vernost ženske sokolske omladine. Gledaoci nisu štedeli aplauzom, naročito pri veselim slikama u boji koje su se s vremena na vreme stvarale na vežbalištu usled raznih pokreta i prestrojavanja prilikom kojih je dolazio do izražaja kontrast između belih košuljica i crvenih suknjica.

KULMINACIJA DANA SOKOLSKE DECE

17.000 muške dece višeg stupnja nastupilo je na sletišta najimpozantnijim i najkrasnijim nastupom što su ga posetioći sleta u nedelju 19 juna po podne videli. Oni su ispunili čitavu površinu vežbališta tako da nije ostalo prazno ni jedno jedino mesto. Već sama odeća muške dece, crveno-crne kape, crvene košulje, žućkasto-bele hlačiće, crne čarape i cipele, delovala je pri nastupu zaista veličanstveno. A pri samoj vežbi, kompozicija J. Taborka, muzika J. Haška, živo obojena slika koju je pružala tolika masa vežbača, svaki čas se menjala; u izvesnim trenucima izgledalo je vežbalište kao more divljeg maka u žitnome polju, a onda se to crveno more izbrazdalo raznolikim talasima belih dlanova i svetlih platanenih hlačića. Najuspeljiji i najduži je bio treći sastav i zaključak u kome su bili borbeni stavovi i pokreti. Tu se najviše i aplaudiralo, naročito kad je u dva maha zaorio sletištem gromki pozdrav „Zdar!” iz toliko hiljada mladih i svežih grudi. Slobodno se može reći, da je ova tačka predstavljala kulminaciju dana, iako bi bilo teško reći kojoj tački pripada prvenstvo.

Kad je završena vežba, ostali su dečaci višeg stupnja na vežbalištu, okrenuli se prema državnoj zastavi, do stega su domarširali počasni vodovi malih Sokola i Sokolica, pa je uz zvukove husitskog korala „Kdož jste boží bojovníci” zastava spuštena sa stega na ruke muške i ženske dece, koja su je odnela na njeno mesto. Oko 150.000 prisutnih gledalaca pratilo je ovaj svečani akt u apsolutnoj tišini, stojeći u stavu „mirno!”. Onda su se svi vežbači na sletištu okrenuli čelom ka glavnoj tribini, sa koje im je načelnik ČOS brat dr. M. Klinger preko mikrofona uputio ove jednostavne, ali srdačne i iskrene reči: „Došli ste ovamo kao mali Sokoliči, vratite se opet ovamo kao veliki!” Buran aplauz publike pridružio se ovoj zahvali i želji načelnika ČOS.

SLET SOKOLSKE DECE BIO JE SAVRŠEN SLETSKI DAN

Prema proceni stručnjaka računa se, da je na javnoj vežbi sokolske dece bilo na sletištu najmanje 150.000 posetilaca, tako da su tribine pružale već sliku na koju smo navikli obično samo za vreme glavnih sletskih dana. Iako

je to bila ogromna masa, svuda je vladao besprekorni red i poredak. I vreme se pokazalo naklono najmanjim Sokolima: sunce je veselo osvetljavalo hiljade malih glavica koje sigurno nikad neće zaboraviti na ovaj svoj veliki dan, sa koga su i odrasli gledaoci odneli samo najlepše utiske.

Treba još istaći dve činjenice: pre svega, ovaj slet pokazao je kako je sjajna fizička kondicija najmanjih sokolskih pripadnika. Iako su deca gotovo ceo dan od ranog jutra bila na nogama, devojčice izdržale prepodneve probe, a dečaci prilično dug marš kroz Prag, a jedni i drugi dugo čekanje i svrstavanje u garderobama pre nastupa u pojedinim tačkama, ipak su sa sletišta bila odnešena samo 2 dečaka i 1

Svečano otvorenje Sokolske izložbe

Sletska izložba, koja je bila otvorena u nedelju 12 juna prilikom IV srednjoškolskih igara, bila je u nedelju 19 juna na svečan način predata Sokolstvu i najširoj javnosti.

Svečanom aktu otvaranja, koji je obavljen u 11 časova pre podne, prisustvovali su predsednici Senata i Skupštine dr. Soukup i Malipetr, ministar prosvete dr. Franke, ministar finansija dr. Kalfus, brojni izaslanici ministarstava, državnih i samoupravnih nadležnima, primator glavnog grada Praga dr. Zenkl sa članovima gradskog veća, predstavnici vojske, članovi predstavnice ČOS sa starešinom dr. Bukovskim, predstavnici Saveza slovenskog Sokolstva, delegacija Saveza SKJ sa I zamenikom starešine bratom E. Ganglom na čelu, predstavnici pojedinih sokolskih župa iz cele Českoslovačke i mnogobrojno građanstvo.

Tačno u 11 časova izneli su naraštajci i naraštajke u svečanim odorama državnu zastavu, koja je uz zvukove državne himne bila podignuta na steg pred Industrijskim paviljonom. Starešina ČOS brat dr. Bukovski zapalio je na podiju pred visokim pilonom večnu vatru, koja je tu gorela za sve vreme trajanja sleta, t.j. do 6 jula o. g. Na podij je položen veliki lovorov venac ČOS i 52 manja lovorova venca svih sokolskih župa.

Stvarno otvorenje izložbe obavljeno je u glavnoj dvorani Industrijskog paviljona sletskim muzičkim geslom. Predsednik izložbenog odbora ČOS brat dr. Šauer pozdravio je prisutne goste i napomenuo, da se u sokolskom Panteonu susrećemo sa svima značajnim ličnostima češkoslovačke istorije i sa osnivačima Sokolstva Tiršom i Fignerom. Dugačak niz češkoslovačkih buditelja i preporoditelja završavaju Prezident-Oslobodilac i njegov verni učenik prezident dr. Beneš. Zastupljen je tu i Prag, glavni grad češkoslovačke države, majka češkoslovačkih gradova, i kolvka Sokolstva, t.j. Praški Sokol.

Izložba je prikazivala na očigledan i dokumentovan način istoriju Sokolstva od skromnih početaka pa sve do ovogodišnjeg jubilarnog X svesokolskog sleta, te žrtve koje je Sokolstvo pridonelo na oltar domovine za svetskog rata kod kuće i za granicama u borbi za češkoslovačko narodno oslobođenje i državnu samostalnost. O tome kako je organizovano češkoslovačko Sokolstvo i koliki je opseg njegovog rada prikazale su zasebne ekspozicije 52 sokolskih župa i ekspozicije svih 18 odbora ČOS.

Zatim je uzeo reč starešina ČOS brat dr. Bukovski, koji je u svome govoru naglasio, da sletska izložba ima da prikaže Sokolstvo u radu i borbi za narod. „Ona ima zadatak — rekao je

devojčica kojima je bilo pozlilo. Drugih oboljenja uopšte nije bilo. I saobraćaj je funkcionisao odlično: nije se dogodila ni jedna saobraćajna nezgoda.

BROJ VEŽBAČA NA SLETU SOKOLSKE DECE 19 JUNA

Na sletu sokolske dece, održanom u nedelju 19 juna, nastupilo je svega 52.858 vežbača. Dece nižeg odeljenja vežbalo je 4.368, na času gimnastike ženske dece 1.800, muške dece višeg odeljenja iz praških župa bilo je 4.590, a dece istog odeljenja iz vanpraških župa 17.072. U posebnoj tački muške dece vežbalo je 1.668 malih vežbača, zajedničke proste vežbe dečaka nižeg odeljenja 9.360, a proste vežbe devojčica 14.400.

između ostalog starešina brat dr. Bukovski — da pomogne razumeti razvojnu istorijsku logiku zbivanja, da pokaže kako je sokolsko vaspitanje oduvek bilo u skladu sa životnim vrednostima i osobinama češkoslovačkog naroda koji se razvijao u krugu Tirševih ideja vlastitim nastojanjem i sopstvenim snagama, u težnji za zdravljem, obrazovanostu, i svestranom radnom sposobnošću. To je put od Sokolstva do legija, od Tirša k Masariku. Sletska izložba daje jasan pregled o uticaju Sokolstva na narod, o vezama sa ostalim Slovenima i narodima celog sveta.”

Ministar prosvete dr. Franke karakterisao je u svome govoru Sokolstvo kao sistem volje koja je nošena ljubavlju prema narodu i koja podjednako vodi telo i duh. „Sokolstvo je — rekao je ministar dr. Franke — moderni izraz antičkog gesla kalokagatije. Narod predstavlja za Sokolstvo večni porjam kome treba za uvek i celom dušom služiti da se što bolje održi i razvije. Sokolstvo ne zaboravlja na svoje veze sa drugim Slovenima, ali ne zaboravlja pri tome ni na čovečanstvo i humanitet uopšte. Treba da stalno crpemo pouku iz onoga što je u svoj rad preporoditelja uneo Tirš: „Stvaralačka snaga duha je neuništiva, ali se mora gajiti da bi narod bio dostojnim drugarom svih ostalih naroda.” Izložba će ponukati svakog posetioca da razmišlja, jer moramo još uvek da učinimo i da se osveščujemo. Tome nas vodi Sokolstvo koje je Masarik tako krasno preporučio omladini. Zato neka Sokolstvo raste i neka se sve jače širi na sreću i procvat čitave CSR.”

Posle ministra dr. Franke govorio je primator glavnog grada Praga, brat dr. Zenkl, koji je naglasio, da izložba ima da nas pouči o zbivanju u toku poslednjih osam decenija. „Ona treba da pokaže — rekao je primator dr. Zenkl — kako se Sokolstvo rodilo, kako je raslo i jačalo se, šta je uradilo i predstavljalo, a šta radi i predstavlja danas. Sokolski sletovi su etape u tom razvoju. Na njima je Sokolstvo pokazalo smisao češkoslovačkog naroda za organizaciju i disciplinu, za demokratiju, narodnu težnju za slobodom i vernošću slobodi. Sokolstvo je kao vojska koja je uvek spremna i nikad ne uzmiče. U Sokolstvu su se združili sni i težnje čitavih generacija, sve što je narod imao najplemenitijeg i najboljeg. Sokolski sletovi nisu samo praznici Sokolstva, nego i praznici Praga i celog naroda.” Na kraju je dr. Zenkl poželeo izložbi uspeh, da bude vrelo novog sokolskog poleta i oduševljenja.

Posle toga su gosti razgledali izložbu, gde su pojedine ekspozicije privukle njihovu pažnju, a naročito ekspozicija Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije i Saveza slovenskog Sokolstva.

Sletska izložba Saveza SKJ

„Pesma o vernom prijateljstvu Jugoslavena i Čehoslovaka”

Donosimo ovaj prikaz sa češkoslovačke strane o sletskoj izložbi Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije u okviru velike sokolske izložbe za vreme X svesokolskog sleta u Pragu.

— Drukčije nije moguće nazvati divnu ekspoziciju Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije na Sletskoj izložbi u Pragu. Ona je podeljena na dva glavna dela: prvi od njih je zamišljen kao hram slovenskog bratstva. To je ideja-vodi-

lja sa kojom je dovedeno u lepi sklad sve što je u tome delu izloženo. U drugom delu ekspozicije izloženi su primeri i dokumenti o organizacijskom radu i delatnosti jugoslovenskog Sokolstva.

SVETINJA SOKOLSTVA

Glavni deo na izložbi predstavlja polovina izložbenog paviljona, koji je svojoj izgradnji i uređenju istinsko sve-

tište, posvećeno Sokolstvu. Sokolstvo je tu predstavljeno sa 8 iz gipsa modelisanih figura ptice sokola koje su stepenasto poredane sve više i više. Srednje od njih smeštene su visoko nad celom ekspozicijom. Na ulazu u taj deo izložbe su veliki originalni portreti Tirša i Fignera od jugoslovenskog slikara Save Rajkovića. U sredini, na vitkom postolju, je kip Pobjednika, dar ČOS jugoslovenskom Sokolstvu. U toj simbolici ptica sokola i plastike Pobjednika sakrivena je misao, da sokolska misao raste, jača i pobeđuje.

PREZIDENT-OSLOBODILAC I KRALJ ALEKSANDAR I — SIMBOLI SLOVENSKOG BRATSTVA

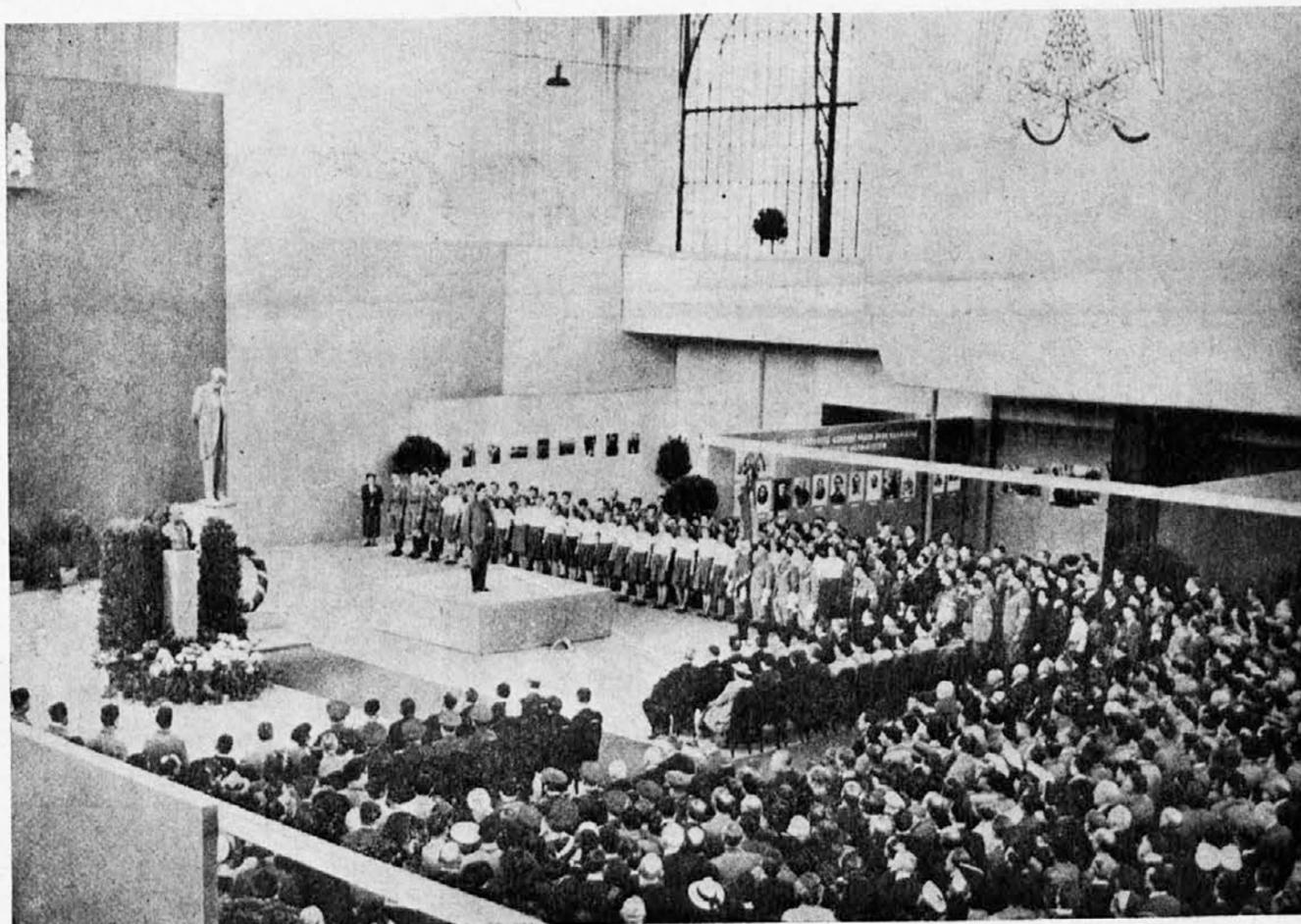
Na pročelju svetinje sokolskog bratstva smeštena je grupa onih koji su u poslednje vreme stekli najviše zasluga za verno i trajno bratstvo jugoslovensko-češkoslovačko, koje predstavlja prvi korak ka opštem slovenskom bratstvu. To je, pre svega, bista Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, od vajara Gangla, koju su Jugosloveni ove godine doneli sobom kao svoj dar Češkoslovačkoj obci sokolskoj. Pandalu toj bisti čini bista Prezidenta-Oslobodioca T. G. Masarika, od vajara Španiela, jer će Masarik za večita vremena ostati u lepoj i zahvalnoj uspomeni Jugoslovena za sve ono što je za njih uradio pre rata, za vreme rata i posle rata. Pokraj biste Prezidenta-Oslobodioca smeštena je bista sadanjeg Kralja Jugoslavije, Nj. Vel. Petra II, od S. Stojanovića. Nasuprot njoj, pokraj biste Kralja Aleksandra I, je bista sadanjeg Prezidenta Dr. E. Beneša, od vajara Lhotaka. Radostan, krasan i neobično značajan detalj jeste što je pokraj biste Kralja Aleksandra smeštena češkoslovačka državna zastava, a pokraj biste Prezidenta-Oslobodioca jugoslovenska državna zastava.

„MLADOM JUGOSLOVENSKOM POKOLJENJU — ZDRAVO!“

Usred sokolske svetinje izloženo je vlastoručno priznanje što ga je jugoslovensko Sokolstvo dobilo za svoj rad od Kralja Aleksandra I Ujedinitelja 1922 godine. Sem toga izložena je i vlastoručna posveta Kralja Petra II iz 1934 god. „Mladom jugoslovenskom pokoljenju — Zdravo! — Petar“.

PRVA SOKOLSKA ZASTAVA U JUGOSLAVIJI

U svetinji sokolskog bratstva na Sletskoj izložbi je deo ekspozicije posvećen svima onima koji su prvi osnovali sokolske jedinice u Slovenačkoj, Hrvatskoj, među Srbima u bivšoj Austriji i u bivšoj Kraljevini Srbiji. Među Slovencima bio je to dr. E. H. Kosta, među Hrvatima dr. Josip Fon i dr. Lazar Car, među Srbima u Austriji dr. Laza Popović, a u bivšoj Kraljevini Srbiji Steva Todorović. Ovu grupu dopunjuje vrlo značajna ličnost, prvi starešina udruženog jugoslovenskog Sokolstva, dr. Ivan Oražen. Ovo je za Jugoslovene vrlo značajno, jer jedinstvena sokolska organizacija je apsolutno samo po sebi razumljiva stvar za sve one u Jugoslaviji koji misle dobro narodu i državi. U tome delu izložbe smešten je prvi sokolski barjak u Jugoslaviji, originalni barjak bivšeg Južnog Sokola u Ljubljani, koji je dugo služio kao barjak Saveza, sve dok Savez nije dobio svoj novi vlastiti barjak. Drugi barjak je barjak Sokola u Idriji, a treća je zastava pod kojom su za vreme svetskog rata došli dobrovoljci-Sokoli iz Amerike na solunski front. —

Slika gore: Starešina ČOS brat dr. Bukovski pali pred Industrijskim paviljonom na Kraljevskoj obori večnu vatru. — U sredini: Pred sokolskim obeliskom kod paviljona češkoslovački naraštaj polaže u ime 52 župe lovorove vence. — Dole: Svečano otvaranje sokolske izložbe u dvorani Industrijskog paviljona; momenat za vreme govora predsednika izložbenog odbora brata dra Šauera.

Dirljiv doček jugoslovenskog naraštaja u Pragu

Doček, koji je bio priredjen jugoslovenskom naraštaju na svim stanicama od granice do Praga, te u samom Pragu, bio je toliko duboko dirljiv i uzbuđljiv do suza, tako veličanstven, da je to prosto nemoguće opisati. To je trebalo videti, to je trebalo sam osetiti i živetiti. I svakome učesniku na tome dočeku ostaće to među najlepšim uspomnama u životu.

Jugoslovenski naraštaj stigao je u Prag, na Vilsonovu stanicu, u petak 24 juna posle podne, sa dva naročita voza. Jugoslovenski naraštaj je dočekaio i pozdravio još u Bratislavi u ime Slovenskog sletskog odbora i COS brat VI. Zmeškal i starešina bratislavske sokolske župe brat dr. Štefanik. Sa pristaništa krenula je povorka kroz svečano okićeni grad na stanicu da nastavi put za Prag, do suza dirljivo i oduševljeno pozdravljana od mnogobrojnog građanstva. Jednako svečan i neopisivo oduševljen doček bio je jugoslovenskim gostima priredjen i u drugim većim i manjim varošima na čitavome putu do Praga. Ali, razume se, da je doček u Pragu premašio sve ono što su mladi jugoslovenski naraštajci doživeli u CSR. Taj doček pokazao je najbolje jugoslovenskim naraštajcima i naraštajkama, kako češkoslovački narod voli Jugoslovene i kako se uzajamno ostvaruje geslo „Ljubav za ljubav, vernost za vernost“.

NA VILSONOVOJ STANICI U PRAGU

Peron na Vilsonovoj stanici bio je zatvoren i na dolazak specijalnih vozova sa jugoslovenskim naraštajem čekala je samo počasna sokolska četa, predsedništvo COS, vodstvo Saveza SKJ, predstavnici vojske, nadležstva i javnih korporacija. Pred stanicom počeo se već u 2 časa posle podne da okupljati silan svet. Posle srdačnog dočeka na peronu izašli su jugoslovenski naraštajci pred stanicu, gde je bila formirana povorka.

U POVORCI KROZ ZLATNI PRAG

Na čelu povorke nošena je češkoslovačka državna zastava oko koje su počasnu stražu vršili Sokoli sa isukanim sabljama, zatim je sledila muzika smihovskog Sokola, zastava COS sa počasnom četom, zastava češkoslovačkog naraštaja i jugoslovenska državna zastava, dalje predsedništvo COS pod vodstvom načelnika brata dr. M. Klingera, vodstvo Saveza SKJ, 33 zastave jugoslovenskog naraštaja, trubački zbor i bubnjari jugoslovenskog naraštaja a za ovima naraštajci i naraštajke. Već kad se jugoslovenski naraštaj pojavio na izlazu iz stanice prolomilo se urnebesno klicanje mnogobrojnog građanstva koje je pritislo ceo prostor pred stanicom. Oduševljenje je bilo tako, da mnogi nisu mogli da sakriju suze. Stepenice pred Nemačkim pozorištem kao i pred Muzejom bile su prepune praškog građanstva koje je htelo da iskaže svoju bratsku ljubav miloj sokolskoj omladini bratskog jugoslovenskog naroda i da joj poželi srdačnu dobrodošlicu. Kad je povorka krenula sa Vilsonove stanice, ličilo je burno klicanje, mahanje zastavicama i maramicama na uragan. Na trgu sv. Vavrlava, tom srcu Praga, bile su okupljene ogromne mase sveta ne samo na pločnicima, nego i na svim prozorima i balkonima. Svet je klicao, mahao maramicama i zastavicama, bacao cveće itd. Celim putem sve do Tirševog doma, skupilo se toliko publike da oduševljeno pozdravi uzdanicu bratske Jugoslavije, kao što nikada u sličnim prilikama. Bio je to, zaista, triumfalni marš pobedonosne mladosti, koja je odjednom osvojila srca svih Pražana i čitavog češkoslovačkog naroda. Tako topao i oduševljen doček kao što je bio doček jugoslovenskog naraštaja nije bio još nikada nikome priredjen.

U TIRŠEVOM DOMU

U dvorištu Tirševog doma naraštajci i naraštajke iz praških sokolskih jedi-

Slike: Momenti sa sletске scene „Gradići i braniti“

nica u svečanim odelima bili su već postrojani u špaliru. Kad je čelo povorke stiglo uz oduševljeno klicanje u dvorište, pošli su na balkon Tirševog doma predstavnici Saveza zamenici starešine braća Gangl i Paunković, načelnik brat dr. Pihler, načelnica sestra Skalarjeva, prosvetar brat Stanojević, članovi savezne uprave braća dr. ing. Kosta Petrović i dr. M. Dragić sa starešinom COS bratom dr. Bukovskim, zam. starešine bratom J. Truhlaržom, načelnikom COS bratom dr. Klingerom, načelnicom sestrom Provozajnikovom, članovima predsedništva COS, praškim primatorom bratom dr. Zenkлом, predsednikom Českoslovačkog narodnog veća profesorom dr. Kaprasom, predstavnikom vojske potpukovnikom bratom Šimšikom, starešinom Saveza slovenskog Sokolstva u Americi bratom Zemanom i načelnikom spomenutog Saveza bratom Bednarom.

Kad se cela povorka svrstala u dvorištu prvi je uzeo reč da pozdravi goste načelnik COS, brat dr. Klinger, koji je u svome pozdravnom govoru naglasio da je jugoslovenski naraštaj stigao u Prag da rame uz rame sa českoslovačkim naraštajem pokaže kako ume zajednički saradivati, jer je baš Sokolstvo najčvršća garancija za geslo „Vernost za vernost“ — rekao je brat dr. Klinger, koji je nato jugoslovenskom naraštaju poželeo da bude propovednikom bratstva između naša dva naroda i da uzajamnim upoznavanjem sa českoslovačkim naraštajem učvršćuje zajedničku saradnju.

U ime českoslovačke vojske jugoslovenski naraštaj pozdravio je potpukovnik Šimšik, čiji je govor i jugoslovenski i českoslovački naraštaj popratio klicanjem českoslovačkoj vojsci.

Primator grada Praga brat dr. Zenkl pozdravio je jugoslovenski naraštaj u ime grada Praga i Českoslovačko-jugoslovenske lige u ČSR čiji je predsednik. Veći deo svoga govora primator brat dr. Zenkl održao je na srpsko-hrvatskom jeziku, što je bilo naročito oduševljeno pozdravljeno.

U ime Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije govorio je brat Gangl, koji je u svome toplom govoru istakao, da je Tirševa misao najbolja osnova za gašenje uzajamnih veza među Slovenima, da je Sokolstvo narodna vojska koja je rešena da brani mir i istinu, i to ne samo da brani, nego i odbrani, kako naša dva naroda, tako i celokupno Slovenstvo.

Za Českoslovačko narodno veće govorio je prof. dr. Kapras, i na koncu načelnik Saveza SKJ dr. A. Pihler.

Posle govora otvirane su obe državne himne, nakon kojih je ponovno nastalo oduševljeno klicanje českoslovačko-jugoslovenskom bratstvu, Sokolstvu i Slovenstvu.

Naraštajski daní X svesokolskog slefa

Prvi slefski dan naraštaja
Nedelja 26 juna

Slet sokolskog naraštaja počeo je velikom javnom vežbom u nedelju 26 juna posle podne. Pre podne vršile su se probe, koje je prekinula nagla kiša sa burom, tako da ženski naraštaj nije mogao ni dovršiti probe. Ali zato se prilično ohladio vazduh, prestala je silna žega što je vladala u Pragu još u subotu, pa se vežbalo mnogo lakše i bolje.

PREZIDENT REPUBLIKE NA SLETISTU

Na popodnevnu javnu vežbu naraštaja došao je također i Prezident Republike dr. Eduard Beneš sa svojom suprugom i pratnjom. Prezident je stigao tačno u 14 i po časova, srdačno pozdravljen od velike mase publike koja je pred glavnom, zapadnom tribinom napravila gusti špalir. Pred ula-

Slika gore: Veličanstven doček jugoslovenskog naraštaja u Pragu: Čelo povorke sa vodstvom českoslovačkog i jugoslovenskog Sokolstva. — U sredini: Barjaktari jugoslovenskog naraštaja pri izlasku iz stanice. — Dole: Českoslovački naraštaj u povorci pri dočeku jugoslovenskog naraštaja.

zom u predsjedku ložu dočekaao je visoke goste starešina ČOS brat dr. Bukovski i uveo ih na njihova mesta. Starešina brat dr. Bukovski je za celo vreme programa davao visokim gostima potrebna objašnjenja o pojedinim tačkama programa.

POČETAK JAVNE VEŽBE

Cim se predsednik dr. Beneš sa suprugom i pratnjom pojavio u predsedničkoj loži, ispaljen je hitac iz topa koji je oglasio početak javne vežbe. Intonirana je češkoslovačka himna, i uz njene zvukove počela se veličanstveno da uzdiže na počasni steg velika češkoslovačka državna zastava. Posle češkoslovačke himne otvirana je jugoslovenska himna i podignuta na steg velika jugoslovenska državna zastava. Ovome svečanom aktu prisustvovala su počasna odeljenja češkoslovačkog i jugoslovenskog naraštaja. Prepunjeni stadion, koji je dotle stajao u stavu „mirno“, pozdravio je državnog poglavara burnim aplauzom i oduševljenim poklicima.

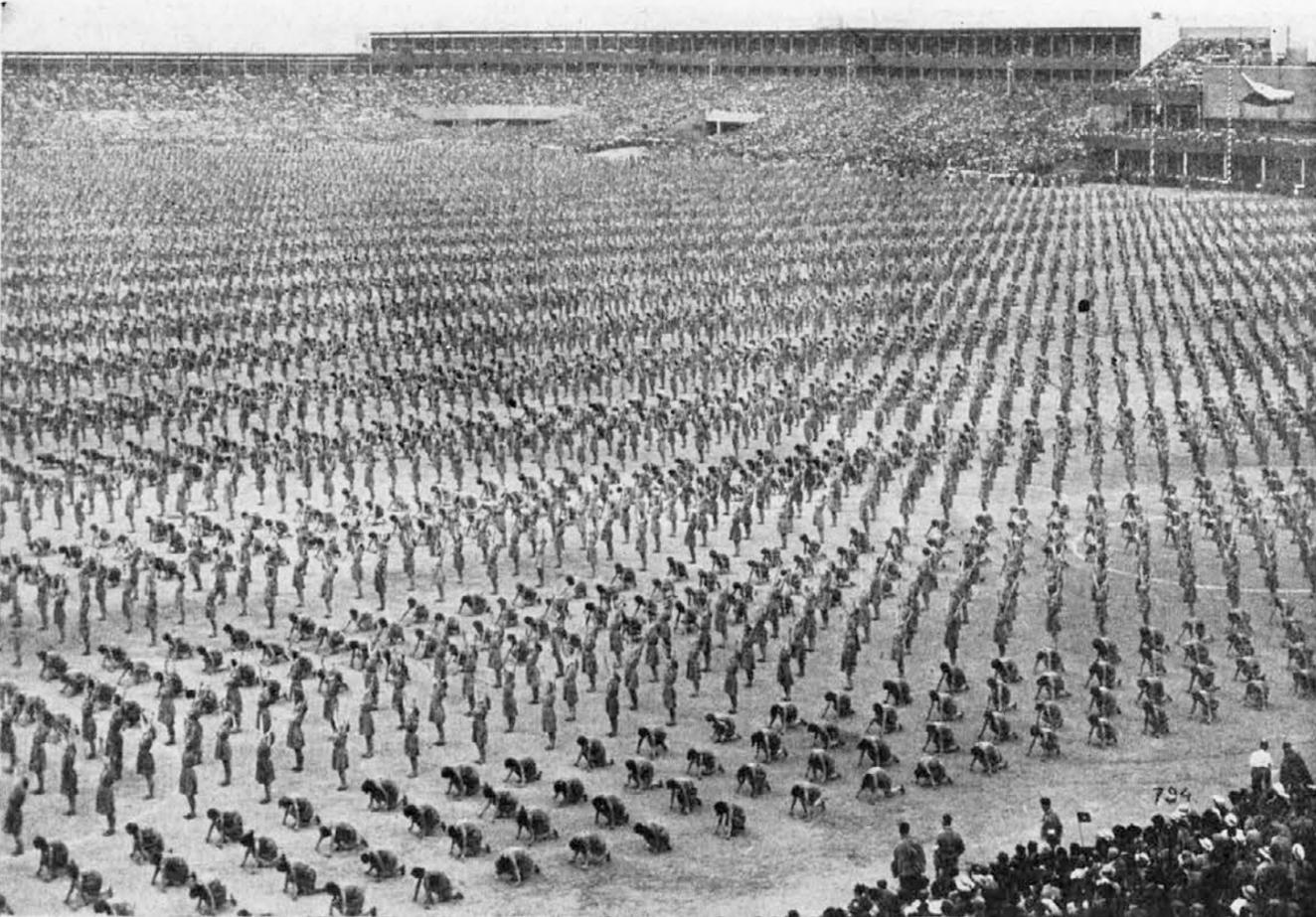
ODLICNI GOSTI NA SLETISTU

Medu brojnim odličnim gostima na glavnoj tribini bio je predsednik Skupštine Jan Malipetr, ministar narodnog zdravlja i fizičkog vaspitanja naroda Ježek, ministar saobraćaja Behinje, ministar poljoprivrede Zadjina, primator praški dr. Zenkl, predsednik Čsl. narodnog veća prof. dr. Kapras, inspektor češkoslovačke vojske armijski general Sirovi, načelnik glavnog generalštaba armijski general Krejčí, a u diplomatskoj loži poslanici jugoslovenski, engleski, rumunski, holandski, sovjetski, turski i urugvajski te otpravnici poslova finski i egipatski, većinom sa gospodama.

IZMENA DAROVA MEĐU JUGOSLOVENSKIM I ČEŠKOSLOVAČKIM NARAŠTAJEM PRISEGA JUGOSLOVENSKO-ČEŠKOSLOVAČKOM BRATSTVU

Nezaboravan je bio momenat izmene darova između jugoslovenskog i češkoslovačkog sokolskog naraštaja, što je obavljeno kao 8 tačka programa. Kroz glavni ulaz na vežbalište, „Kapiju boraca“, nastupa jugoslovenski naraštaj, a kroz oba prostrana ulaza odeljenja češkoslovačkog naraštaja, muškog i ženskog. Na čelu jugoslovenskog naraštaja stupaju zamenik starešine Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije brat Đura Paunković, načelnik Saveza SKJ brat dr. Pihler, načelnica sestra Elza Skalarjeva i starešina Češkoslovačke obce sokolske brat dr. Stanislav Bukovski. Jugoslovenski naraštaj vodi načelnik brat dr. dr. Pihler, a češkoslovački naraštaj brat Jan Činčera i sestra Marija Kousalova. Pred odeljenjima jugoslovenskog naraštaja nose jugoslovenski naraštajci svoj dar češkoslovačkom naraštaju, krasan veliki portret Nj. Vel. Kralja Petra II, a češkoslovački naraštajci nose svoj dar jugoslovenskom naraštaju, divan pokal od kristalnog stakla. Sva odeljenja zaustavila su se pred glavnom tribinom, i tada je pred mikrofonom stupio zamenik starešine Saveza SKJ brat Đura Paunković, koji se obratio češkoslovačkom naraštaju ovim rečima:

„Braćo i sestre, naraštajci i naraštajke! Češkoslovački i jugoslovenski naraštaj predstavljaju nadu i budućnost naših dvaju bratskih naroda. Naš Kralj Petar II iz narodne dinastije Karađevića, starešina jugoslovenskog Sokolstva, oličava svojom mladošću našu narodnu nadu i budućnost. Zato kao simbol nade i budućnosti poklanja naraštaj Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije češkoslovačkom naraštaju ovu sliku našeg mladog Kralja-Sokola, kako bi dao izraza našoj najtoplijoj bratskoj ljubavi prema bratskom češkoslovačkom sokolskom naraštaju, članstvu i celokupnom narodu. Zdravo! Nazdar!“

Slika gore: Predsednik Republike dr. Beneš i gđa Beneš dolaze na stadion na prvu javnu vežbu naraštaja. Visoke goste pozdravlja starešina brat dr. Bukovski. — U sredini: Vežbe češkoslovačkih naraštajka. — Dole: Pogled na glavnu tribinu stadiona za vreme prve javne vežbe naraštaja.

Čitav stadion oduševljenim aplauzom pozdravio je ove reči, a u mnogim očima videle su se suze. Starešina ČOS brat dr. Bukovski u tome času zagrlio se i izljubio sa zamenikom starešine jugoslovenskog Sokolstva bratom Paunkovićem, kome je zatim odgovorio sledeće:

„Brate zameniče starešine, naraštaju junačke Jugoslavije! Vaš sokolski dar progovara glasom srca i mi ga dobro razumemo. Znamo, da je to istinska manifestacija vernog bratstva, posvećenog istorijskom prošlosti obaju naših naroda, i da je to obećanje za dalju budućnost. Vi, uzdanico i jezgro jugoslovenskog naroda, predajte našem naraštaju, cvetu češkoslovačkog naroda, sliku svog Kralja, a za uzvrat primite kristalni pokal, koji simbolički izražava kako je naša ljubav prema vama istinski čista. Svi smo svesni veličine trenutka u kome danas pred celim svetom češkoslovački sokolski naraštaj na svečan način obećaje sa viteškom omladinom jugoslovenskog Sokolstva vernost u dobrim i zlim vremenima. Sokolska časna reč znači posvetiti ceo život datome obećanju i ispunjavati ideale koji se ispovedaju. Mi smo vaši i vi ste naši. Vezani smo zajedničkim idealima, pa dakle i zajedničkom sudbinom.”

Reči brata dr. Bukovskog bile su u nekoliko navrata prekidane oduševljenim manifestacijama odobravanja, a kad je starešina brat dr. Bukovski završio svoj govor, prolamalo se celo sletišće od gromovitih poklika odobravanja i aplauza.

Zatim je jugoslovenski naraštajac Svezar Atanacković pozdravio bratski češkoslovački sokolski naraštaj ovim rečima:

„Draga braćo! U našoj Jugoslaviji najmiliji nam je naš Kralj, starešina Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije. Zato vam predajemo kao dar Njegovu sliku, da bismo vam pokazali koliko vas volimo. Predajući vam taj dar, obećajemo pred celim svetom i čitavim češkoslovačkim Sokolstvom, da ćemo braniti, dok budemo živi, ovo sokolsko bratstvo na dobro i sreću naših dvaju bratskih naroda i čitavog Slovenstva. Na zdar! Zdravo!”

Kad se utišao aplauz, stupio je pred mikrofon naraštajac iz Praga-Hradčana František Koržan i zahvalio se jugoslovenskom naraštaju ovim rečima:

„Draga braćo! Zahvaljujemo vam na vašem lepom daru. On će nas potsecati na srdačne odnose naše sokolske mladosti. Radujemo se što vaš dar prikazuje vašeg mladog Kralja, kao simbol vaše bratske države. Primite također i od nas ovaj dar, čiji kristal neka vas uvek potseća na našu čistu i iskrenu uzajamnu ljubav. Živela Jugoslavija! Živeli Jugosloveni!”

Pre tih govora izmenili su jugoslovenski i češkoslovački naraštajci svoje darove. Sliku Nj. Vel. Kralja Petra II preuzele su češkoslovačke naraštajke, koje su kao počasna straža pratili naraštajci, a kristalni pokal jugoslovenski naraštajci. Na kraju ovog svečanog čina intonirala je muzika „Hej, Sloveni!” u kome je momentu čitav Stadion ustao na noge. Kad su se utišali poslednji akordi veličanstvene slovenske himne nije bilo kraja burnom aplauzu i klicanju razdragane publike. Za vreme ove predaje darova probilo se kroz oblake, koji su čitav dan viseli nad Pragom, sunce i pozlatilo svojim zrakama ovu divnu manifestaciju jugoslovensko-češkoslovačkog bratstva...

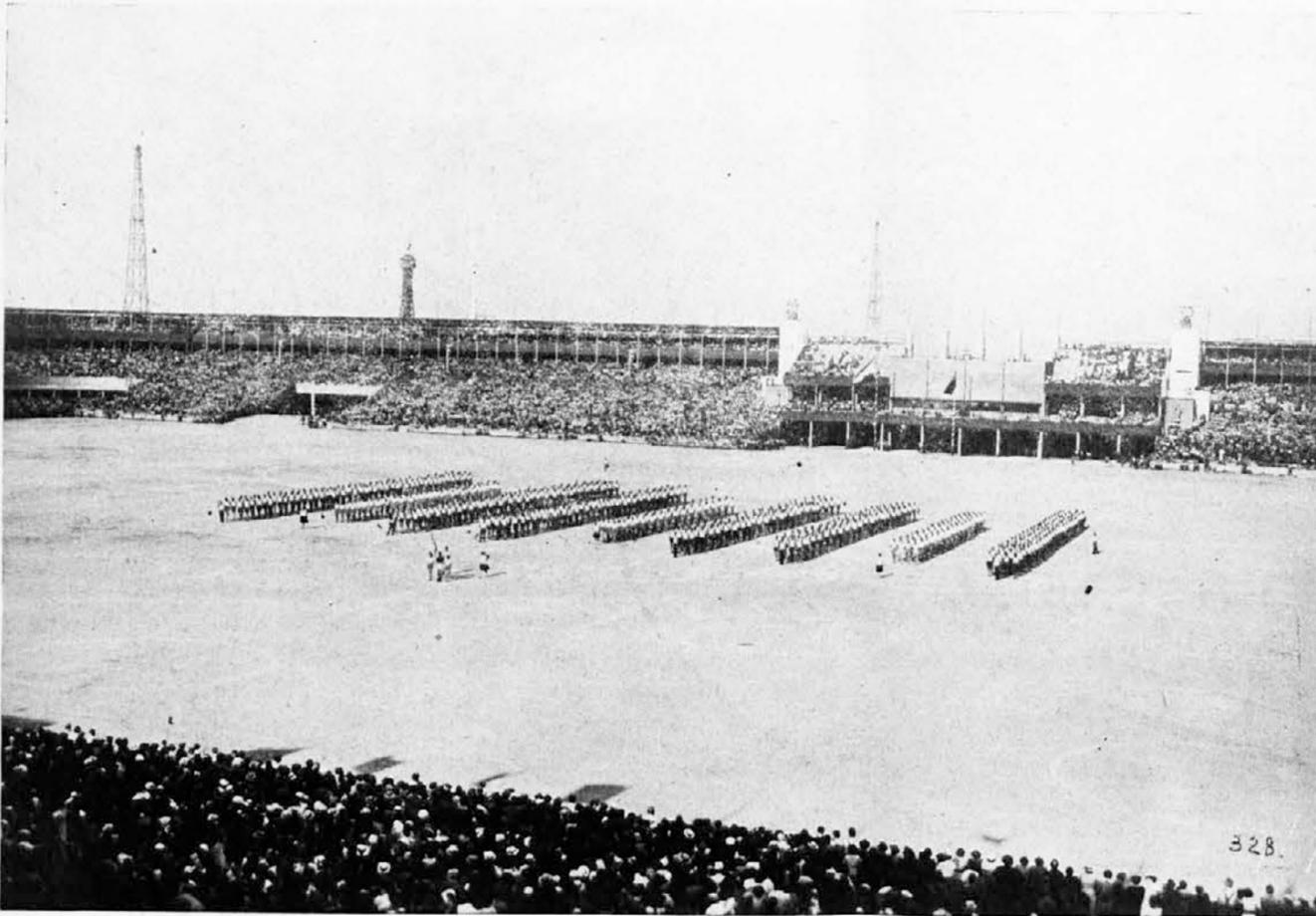
Tok javne vežbe

ZASEBNA TACKA ČEŠKOSLOVAČKOG MUSKOG NARAŠTAJA

Ovu vežbu, koju je sastavio naraštajski odbor načelnikstva ČOS a muzičku pratnju komponovao K. Matjejevec, izvelo je 1.656 naraštajaca, podeljenih u 46 skupina po 36 vežbača. Nastup na vežbalište izveli su naraštajci trčecim korakom, dok nije svaka skupina došla do svog kruga, označenog belom bojom na terenu. Krugovi su predstavljali osnovni postroj za vežbe. U krugu su odvežbane proste vežbe, onda se

Slike: Momenti vežaba češkoslovačkih naraštajka.

krugovi menjaju u krstove u kojima se vežbaju igre. Posle u trećem sastavu prelaze vežbači na značke i vežbaju preskakanja i provlačenja ispod raširenih nogu sa izmenom. Četvrti sastav vežba se u vrstama, uvek po dve vrste jedna proti drugoj, a vežba je sastavljena iz različitih pokreta sa vrlo efektivnim stavovima. Onda vežbači tvore kvadrate i vežbaju peti sastav tj. skupine. Odlazak sa sletišta izveden je opet trčecim korakom. Publika je ovu odličnu tačku oduševljeno pozdravila.

ZASEBNA TAČKA ČESKOSLOVAČKOG ŽENSKOG NARAŠTAJA — NARODNE IGRE

Posle muškog naraštaja stupile su na vežbalište naraštajke u svečanim odorama da odvežbaju svoju zasebnu tačku, koja je imala gledaoci na da pokaže i dočara lepotu narodnih igara iz čitave Čekoslovačke. Naraštajke su nastupile u 10 kolona, podeljenih u grupe po 24 vežbačice, a svaka grupa nosila je sobom „majsko drveće“, okićeno belim, crvenim i plavim vrpčama. Kad su grupe stigle na označena mesta zabole su svaka svoje drveće u zemlju i formirale oko njega polukrug. Onda su izvele 12 narodnih igara, od kojih je svaka bila iz drugog kraja zemlje. Vežbu je sastavila Jaroslava Vokačova, a muzičku pratnju po originalnim napevima priredio je Jaroslav Kržička. Sem orkestra, pevao je pesme uz pojedine igre i ženski hor. Vežbale su u svemu 6.192 naraštajke. I ova vanredno lepa tačka oduševila je sve gledaoce.

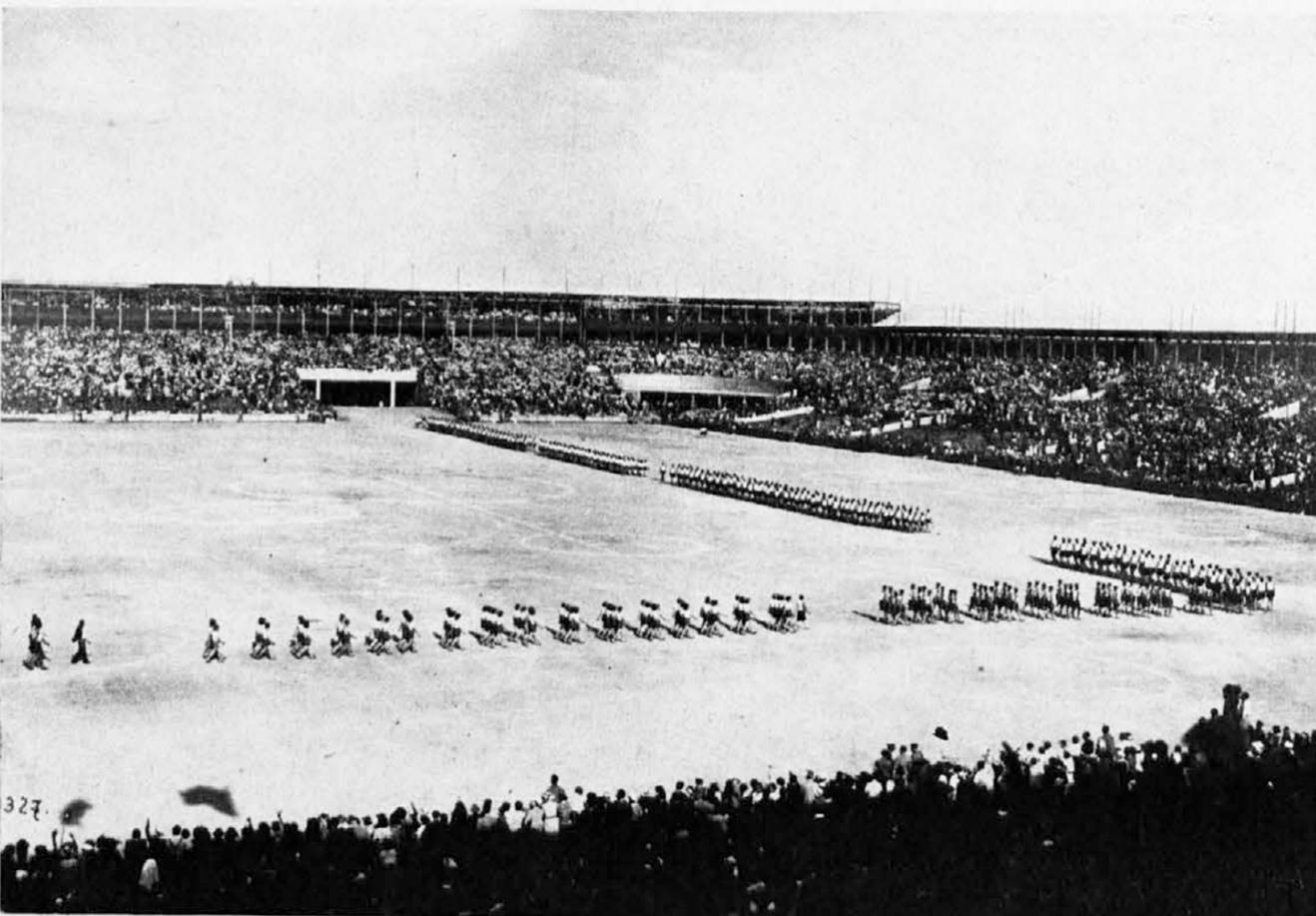
SJAJAN NASTUP JUGOSLOVENSKOG NARAŠTAJA

Burno pozdravljen nastupio je tada na vežbalište jugoslovenski naraštaj u ukupnom broju od 752 vežbača i vežbačice. Jugosloveni su nastupili u 9 kolona dvojnih redova, 6 kolona činili su naraštajci u belim majicama i crvenim gaćicama, a 3 kolone naraštajke u belim majicama i svetlo-plavim gaćicama. Na čelu odeljenja nosio je barjaktar zastavu, koju je 1932 godine čekoslovački naraštaj poklonio jugoslovenskom naraštaju. Jugoslovenski naraštajci i naraštajke sjajno su izveli svoje vrlo lepe i efektne vežbe koje završavaju stilizovanim kolom („Gružanka“), a lepotu vežbi još više su pojačali efekti boja vežbačkog odela. Posle vežbe izveden je svečani defile pred ložom Prezidenta Republike i celom glavnom tribinom. Čvrst vojnički korak naraštajaca, graciozan ali ne manje odlučan korak naraštajki, upravo uzorna disciplina i odlično ravnanje dostojno su završili ovaj odlični nastup. Kad su Jugosloveni napuštali vežbalište, pretvorile su se tribine u more belih marmica, a mnogi su pozdravljali šesirima, rukama, zastavicama. Nebo se prolamalo od usklipa „Na zdar!“, „Zdravo!“ još dugo posle toga nego su i poslednji redovi jugoslovenskog naraštaja napustili sletišta. Jugoslovenski naraštaj ovim svojim nastupom zaista je osvetlao lice.

Pretsednik Republike dr. Beneš i gđa Beneš pozvali su tada u ložu jugoslovenskog poslanika dra V. Protića i srdačno mu čestitali na trijumfalnom nastupu jugoslovenskog naraštaja.

PROSTE VEŽBE 17.000 ČESKOSLOVAČKIH NARAŠTAJACA

Čekoslovački naraštajci su po prvi put tog dana prekrili celu površinu vežbališta, kad ih je nastupilo njih 17.000, divno izvedeci proste vežbe koje su sastavili J. Činčera i J. Cinert, a muziku komponovao K. Matjejec. Osnovni stroj za proste vežbe činili su troredovi (kolone po 3) kojih je u svemu bilo 52. Na čelu svake kolone nošene su zastave sviju sokolskih župa ČOS, a svaka kolona predstavljala je jednu sokolsku župu. Na zapoved „Predati zastavu!“ istupaju prva trojica iz svake kolone, barjaktar predaje zastavu vodi svoje kolone, ovaj je opire o de-

Slika gore i dole: Nastup jugoslovenskog naraštaja. — U sredini: U Prezidentovoj loži za vreme nastupa jugoslovenskog naraštaja; pored vodstva Saveza SKJ i ČOS, do pretsednika dra Beneša jugoslovenski poslanik u Pragu dr. V. Protić.

snu nogu tako da koplje gleda koso napolje udesno. Ova pošta, odata zastavama kao simboli na sokolske ideje, burno je pozdravljena od gledalaca. Zatim su počele vežbe, koje su svojom lepotom, igrom boja pri pojedinim stavovima i prestrojavanjima (bele majice i crvene gaćice) izazivale pravu buru oduševljena, a koje je došlo do vrhunca, kad je na završetku vežbe zorio stadionom recitativ iz 17.000 mladih grla „U disciplini, jakosti i slozi strazari smo budućnosti naše domovine“.

Naraštajce je pohvalio i načelnik COS brat dr. M. Klinger sa načelničkog mostića rečima: „Naraštajci, nastupili ste disciplinovano, vođeni jednom jedinom voljom pred naraštajske barjake. Doći će vreme kad ćete stojati pod zastavama vojničkim. Ponesite odavle tamo te vrline!“

GIMNASTICKI ČAS NARAŠTAJKA

Zatim je na sletišta nastupilo 1.400 naraštajka u lakoatletskom odelu (svetlomodrim haljinicama sa belim pojasom), koje su pokazale, kako je moguće vežbati u dobro opremljenoj, slabo opremljenoj i posve siromašnoj i nepremljenoj gimnastičkoj dvorani (bez sprava i oruda), te na letnjem vežbalištu također dobro, srednje i slabo snabdevenom spravama.

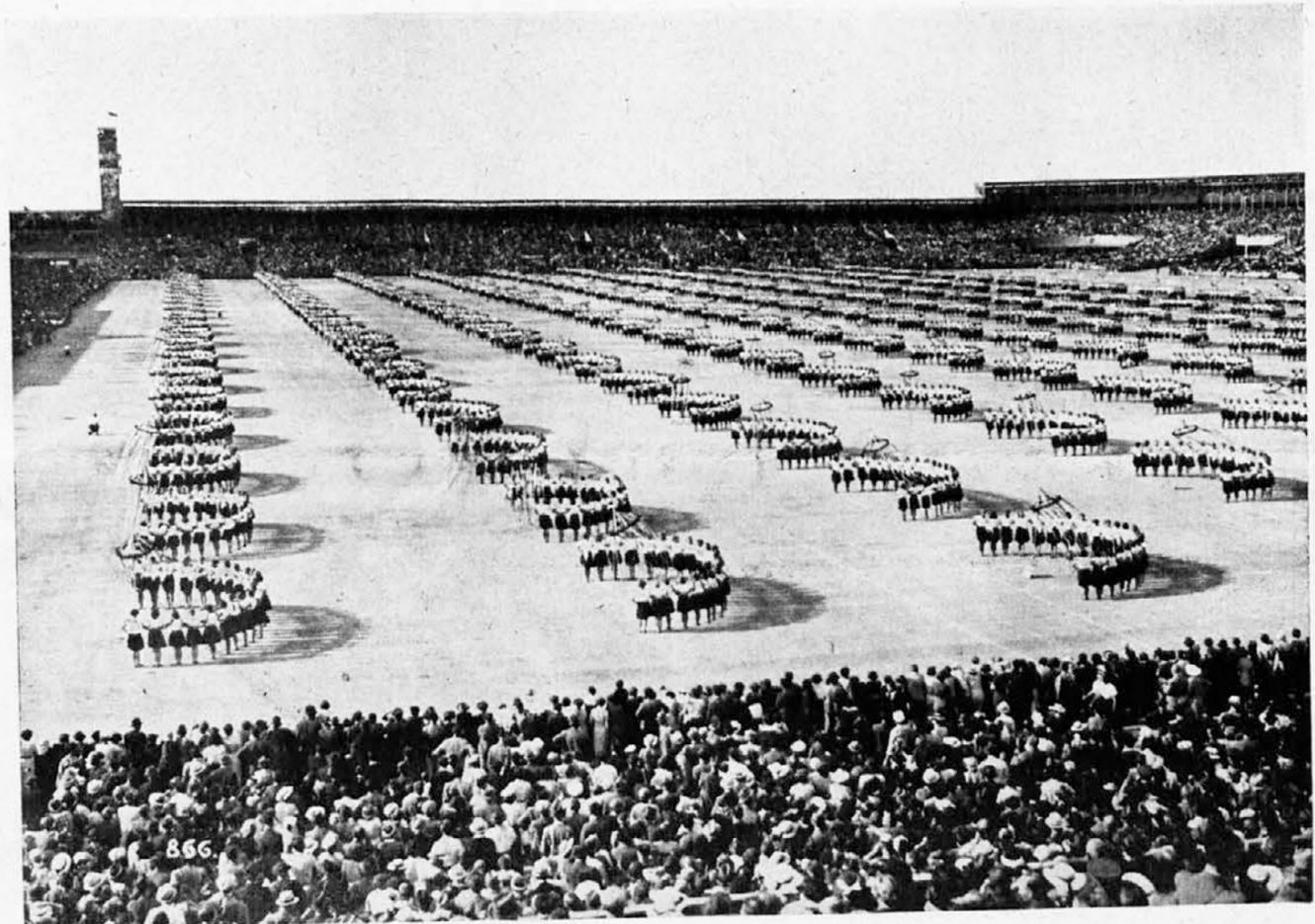
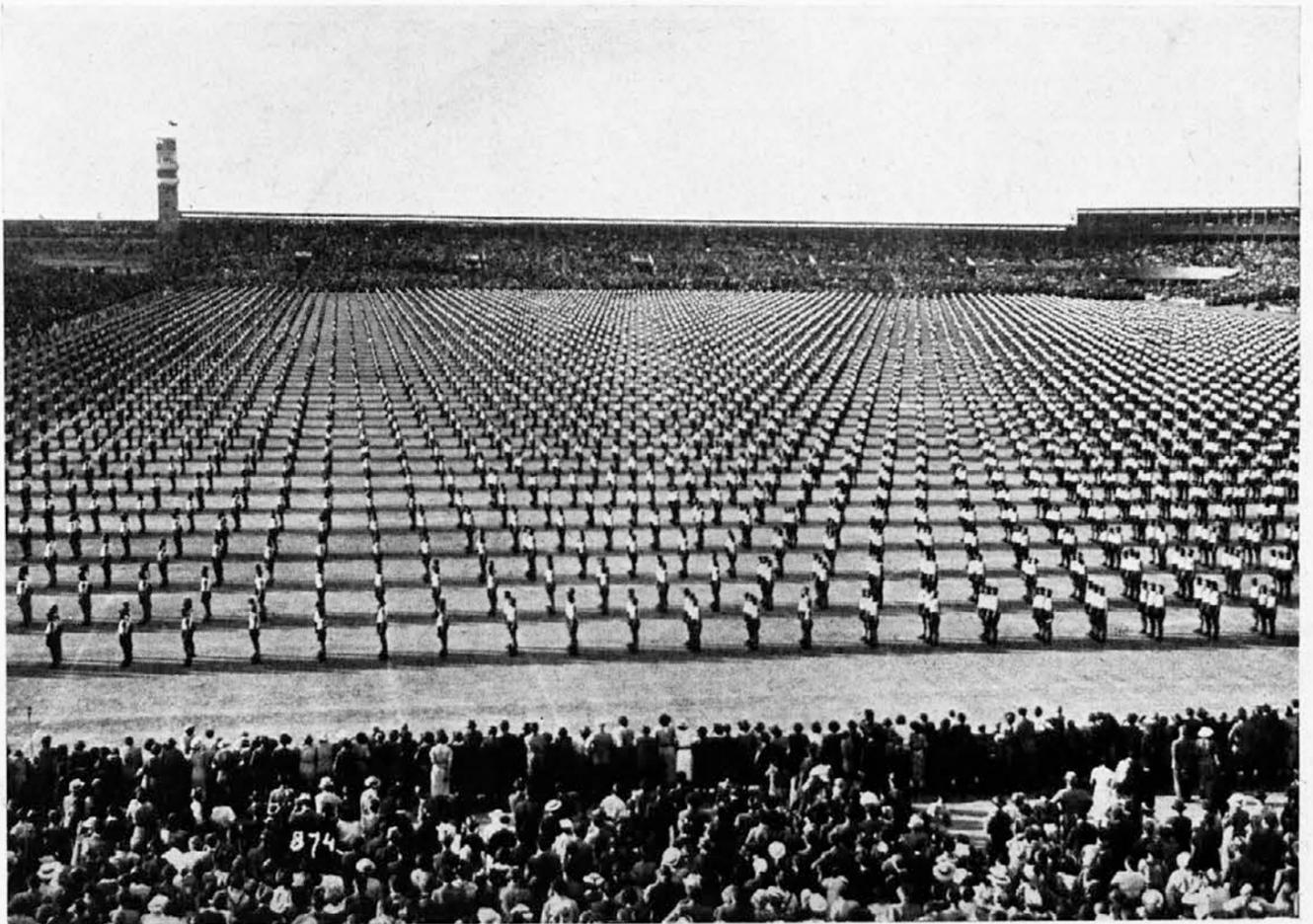
Najpre su sve naraštajke zajedno na sredini vežbališta izvele proste vežbe za razgibanje mišića, a onda su se podelile u 6 grupa za vežbe na spravama na kojima su izvele vežbe, i to na razboju, gredi, razne vežbe u krugu, vežbe na lestvicama, na „živome“ vratilu (gde nekoliko vežbačica drži motku koja služi kao vratilo), na „živom“ gredi, dalje vežbe sa teškom loptom, igre, vežbe sa vrpcom za preskakivanje i vežbe na kosoj lestvici. Zatim su sledile takmičarske igre uz upotrebu raznih sprava i oruda. Na kraju su se naraštajke okrenule čelom prema glavnoj tribini i u ekipama po 24 vežbačice završile program vežbi sa elementima igara. Celo vežbalište ispunili su živi i veseli plesovi devojaka, a publika je živim aplauzom nagradila ovu uspešnu tačku, kompoziciju M. Kousalove, predsednice naraštajskog oteka načelnštva LOS.

STAFETNO TRCANJE NARAŠTAJACA

To je bila vrlo zanimljiva i napeta tačka programa. Iz svake župe nastupila je ekipa od 20 naraštajaca, od kojih je polovina imala majice, a polovina bila bez njih. Na sletištu se polovina svake ekipe postavila na jednom dužem rubu sletišta, a druga polovina na suprotnoj strani i onda je počelo takmičenje. Kao štafeta služila je modra zastavica sa brojem dotične župe, a staza je bila dugačka 80 metara. Na zapoved sa načelničkog mostića istrčao je iz svake ekipe, polovine sa majicom, naraštajac sa zastavom i predao je prvome iz suprotne polovine ekipe. Takmičenje je bilo vrlo interesantno i napeto. Pobedila je župa budečka (Kladno). Trčecim korakom napustile su ekipe vežbalište. U ovoj tački učestvovalo je svega 960 naraštajaca.

PROSTE VEŽBE NARAŠTAJKI

Zatim su sledile proste vežbe ženskog naraštaja, koje su oduševile ceo stadion svojom harmoničnošću, šarolikošću i finoćom izvođenja. Jasno plavetnilo plavih vežbačkih odela ispunilo je čitavo vežbalište do poslednjeg mesta, koje je izgledalo kao plavo more. Samo venci od žutog žabnjaka odvajali su se svojom bojom na glavama naraštajki. Ovaj veoma uspeo nastup završen je sa 146 kolona dvojnih redova, iz kojih su naraštajke izvele rastup na značke. Vežbe koje je sastavila B. Matjejevčova-Holečkova a muziku komponovao K. Matjejec, predstavljaju bujnu igru mladosti, punu pokreta i lakoće, pogodnu za devojke između 14 i 18 godina. Vežba je zamišljena delom kao proste vežbe, a delom je to bila vežba sa oruđem: naraštajke, naime, imale su na početku vežbe na glavi venac od žutog žabnjaka, koji su posle skinule sa gla-

Slike: gore: Nastup českoslovačkog muškog naraštaja. — U sredini i dole: Nastup českoslovačkog ženskog naraštaja s majskim drvcima.

ve, razvile ga i vežbale s njim u ruci. Sama vežba obiluje čestim i lepim prelazima, a njenu lepotu je u znatnoj meri pojačavao kontrast plavih haljinica i žutih venaca. Naraštajke su svoju vežbu upravo sjajno odvežbale, a taj njihov uspeh se mora podvući još više kad se uzme u obzir da pre podne u sled oluje i kiše uopšte nisu mogle da održe probu. Gledaoci su pojedine delove vežbe popratili spontanim oduševljenim burnim aplauzom i poklicima. Ova vežba je to zaista i zaslužila; njenu lepotu je teško izraziti rečima; bila je to zaista neka gimnastička bajka, kako su tu vežbu nazvale praške novine.

PRETSEDNIK REPUBLIKE DR. E. BENEŠ ZAHVALJUJE NARAŠTAJU

Nešto pre nego što su naraštajke završile svoje proste vežbe popeo se predsednik Republike dr. Beneš u pratnji starešine ČOS brata dr. Bukovskog na načelnički mostić, gde su ga pozdravili načelnik ČOS brat dr. M. Klinger i načelnica sestra M. Provozničkova. Kad su naraštajke završile vežbu objavio je spiker, da će Prezident progovoriti naraštaju nekoliko reči, a što je bilo pozdravljeno burnim aplauzom. Kad se aplauz utišao, predsednik dr. Beneš rekao je sledeće:

„Posle današnjeg krasnog dana, hteo bih vam, naraštajke, reći da ste to dobro izvele. Vaša tačnost u izvođenju, disciplinovanost, kao i harmonična elastičnost zaslužuju priznanje i divljenje. A vama, naraštajci, zahvaljujem što ste se tako dobro držali. Ako se budete svi tako držali docnije pri svakom ozbiljnom poslu i u svome daljem životu, postaćete savesni građani i građanke. Vi, naraštajci, postaćete hrabri i neustrasivi branioци Republike. Ne zaboravite na krasni sokolski slet prilikom dvadesetogodišnjeg jubileja Republike. Hvala vam! Na zdar!“

Ponova se prolomio aplauz koji je posvedočio veliku ljubav i odanost Sokolstva i celokupnog građanstva Republike prema ličnosti prezidenta dr. Beneša.

U času kad su naraštajke napustile sletišta skinute su obe zastave, jugoslovenska i češkoslovačka, sa počasnih stegova uz zvukove prastarog husitskog koralu „Kdož jste boži bojovnici“ i time ova sjajna javna vežba naraštaja bila završena.

PREKO 45.000 VEŽBAČA I VEŽBAČICA NASTUPILO JE PRVOG DANA NARAŠTAJSKOG SLETA

Prvog dana naraštajskog sleta, u nedelju 26 juna, nastupilo je na vežbalištu svega 45.350 vežbača i vežbačica, i to: na zasebnoj tači župa 1.656 naraštajaca, na narodnim igrama naraštajaca 6.192, jugoslovenskog naraštaja 752 (560 naraštajaca i 192 naraštajke), proste vežbe vežbalo je 16.112 naraštajaca i 16.640 naraštajki, na gimnastičkom času uzelo je učesća 1.404 naraštajke, na štafetnom trčanju naraštajaca 960, a pri uzajamnoj predaji darova 874 jugoslovenskih naraštajaca i naraštajki, 280 češkoslovačkih naraštajaca u vežbačkim odelima i 280 u svečanoj odori te 200 naraštajki.

ČESKOSLOVACI O POŽRTVOVANOSTI JUGOSLOVENSKIH NARAŠTAJACA

Braća Čehoslovaci pišu sledeće o požrtvovanosti jugoslovenskih naraštajaca:

— Prilikom prepodnevni proba na sletištu počela je najednom velika kiša s olujom. Jaki vetar odneo je nekoliko krovnih dasaka sa istočne tribine. Ovaj događaj je u izvesnoj inostranoj štampi bio zlonamerno predstavljen kao neka velika katastrofa. Pri ovome su bila lakše povređena samo 3 gledaoca odrasla a od naraštajaca niko. Pošto je pretila opasnost da se sruše još neke grede, priskočili su prisutni u pomoć.

Slike: Gore: Sa proslave Vidovdana u Tírševom domu u Pragu: Zamenici starešine Saveza SKJ braća Gangl i Paunković, jugoslovenski poslanik dr. Protić i zamenik starešine ČOS brat Truhlarž. U sredini: Članstvo i naraštaj na vidovdanskjoj proslavi. — Dole: Jugoslovenske naraštajke u svečanoj povorci.

Među njima bilo je mnogo jugoslovenskih naraštajaca koji su posmatrali sa te tribine probe. Oni su se obesili na slobone grede i držali ih dok nisu došli tesari i osigurali te grede. Na sve pohvale skromno su odgovarali: „Spašavali smo samo posao naše braće.” —

Takmičenja naraštaja

U okviru naraštajskih dana X svesokolskog sleta održana su i razna takmičenja, kao: u plivanju, vodnom polu i skokovima, zatim gimnastička, borbeno i takmičenja u igrama. U nekima od tih takmičenja uzeli su učešća i jugoslovenskih naraštajci i naraštajke.

Plivačka takmičenja održana su u ponedjeljak 27 juna posle podne na plivačkom stadionu na Barandovu, a otvorio ih je u 14,30 časova načelnik ČOS brat dr. M. Klinger. Takmičilo se u ovim disciplinama: na 25 m prsno, slobodni stil i leđno za mlade naraštajce, te 50 m prsno, leđno i slobodnim stilom za starije naraštajce. Naraštajke su se takmičile u plivanju na 50 m prsno, leđno i u slobodnom stilu. Od Jugoslovena plasirao se na III mesto u prsnom plivanju na 50 m. D. Jeranović sa Sušaka u vremenu 41,2 sekunde (najbolje vreme u toj disciplini 39,0 sekundi). U ostalim disciplinama nije se plasirao ni jedan Jugosloven na jedno od tri prva mesta.

Utakmica u vaterpolu (vodnom polu) između češkoslovačkog i jugoslovenskog naraštaja svršila se sa rezultatom 3:1 za Češkoslovačku.

U **borbenom takmičenju** učestvovali samo češkoslovački naraštajci. Pobedio je V. Skacel iz Brna u vremenu 30,7 sekundi.

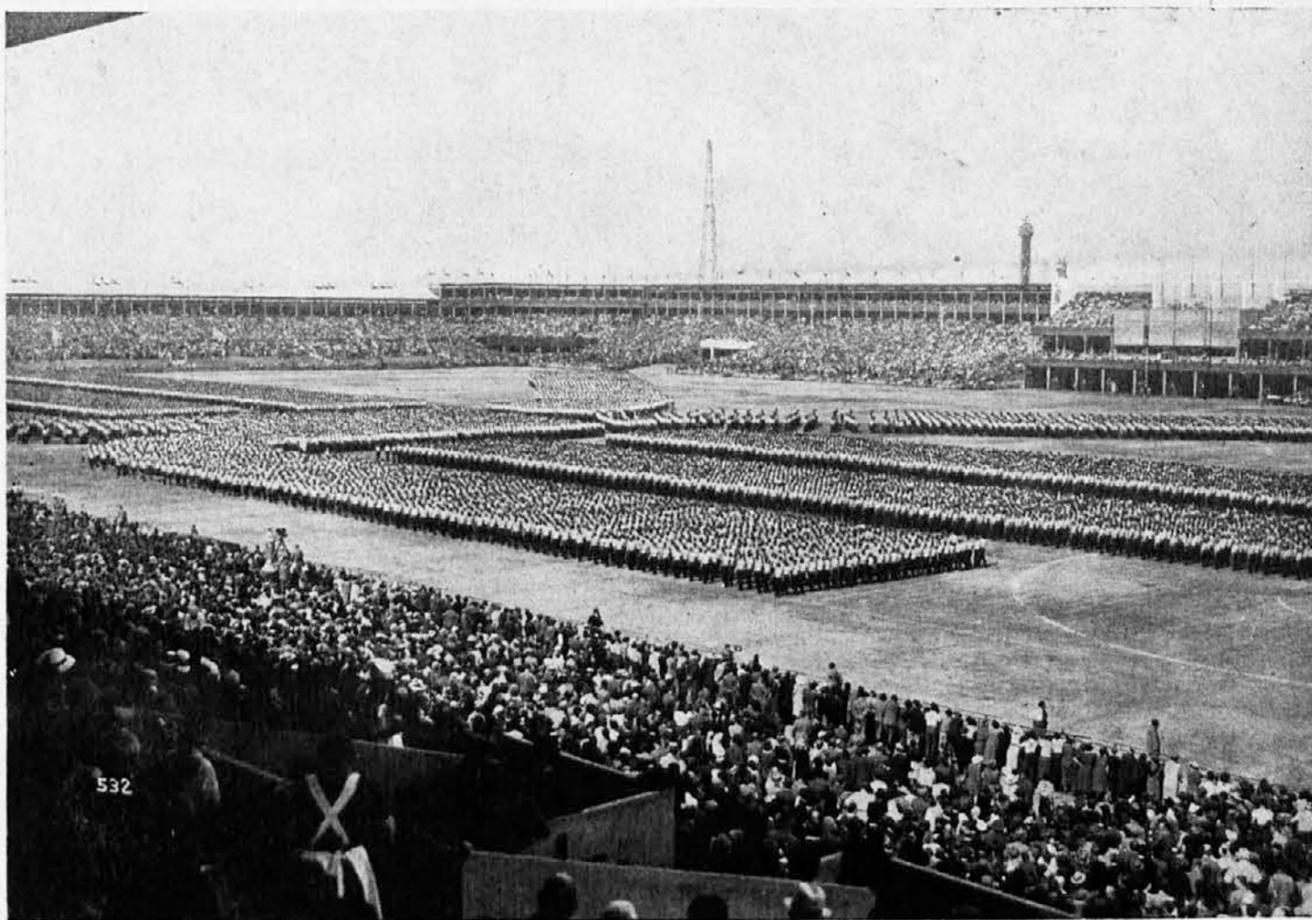
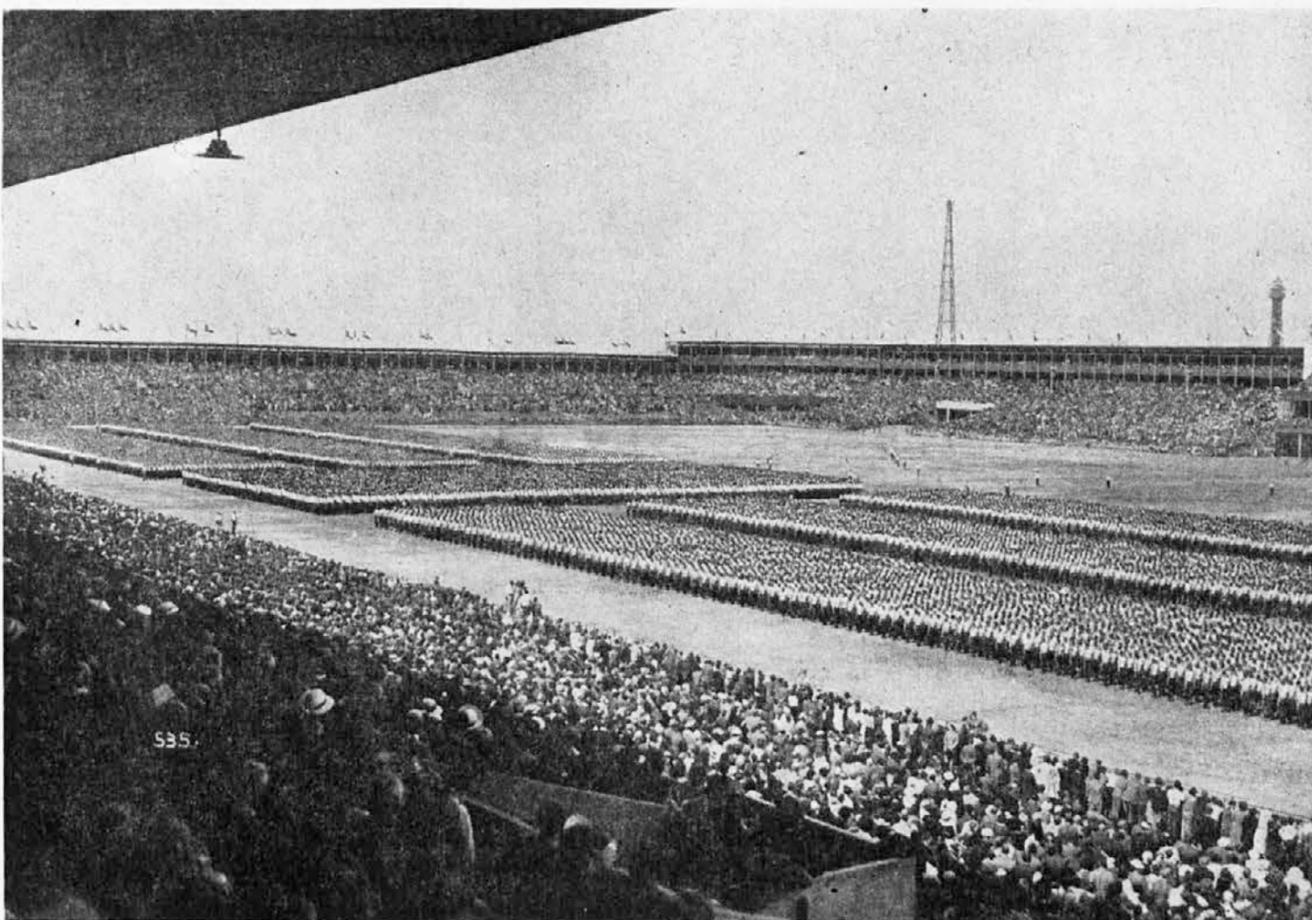
Utakmice ženskog naraštaja delile su se na niže i više odeljenje. Takmičenja u nižem odeljenju obuhvatala su: proste vežbe, vežbe na razboju s nejednako visokim motkama, preskok preko konja u šir i trčanje na 60 m. Utakmice ženskog naraštaja otvorila je u utorak 28 juna u 7,30 časova načelnica ČOS sestra M. Provaznjikova. U nižem odeljenju bilo je prijavljeno 555 češkoslovačkih naraštajki i 24 jugoslovenske. Nastupilo je samo 47 timova po 8 takmičarki, svega 376 takmičarki Čehoslovakinja, a od Jugoslovenki nijedna. U višem odeljenju bilo je prijavljeno 251 češkoslovačka i 64 jugoslovenske takmičarke. Nastupilo je: 34 češkoslovačke ekipe po 8 i 4 jugoslovenske, u svemu 304 takmičarke. Jugoslovenske ekipe bile su iz Zemuna, Karlovca, Novog Mesta i ekipe župe Zagreb.

Takmičenje višeg odeljenja bio je šestboj, koji se sastoji iz: prostih vežbi (deo zajedničkih prostih vežbi ženskog naraštaja), sastav na krugovima u njihaju, sastav na razboju, čije su motke u visini bokova, trčanje na 60 m, skok u vis sa zaletom i bacanje lopte 1 i po kg teške na zamci, i to oberučke. Najslabija ekipa u višem odeljenju postigla je 61% od mogućeg broja bodova, što je svakako velik uspeh.

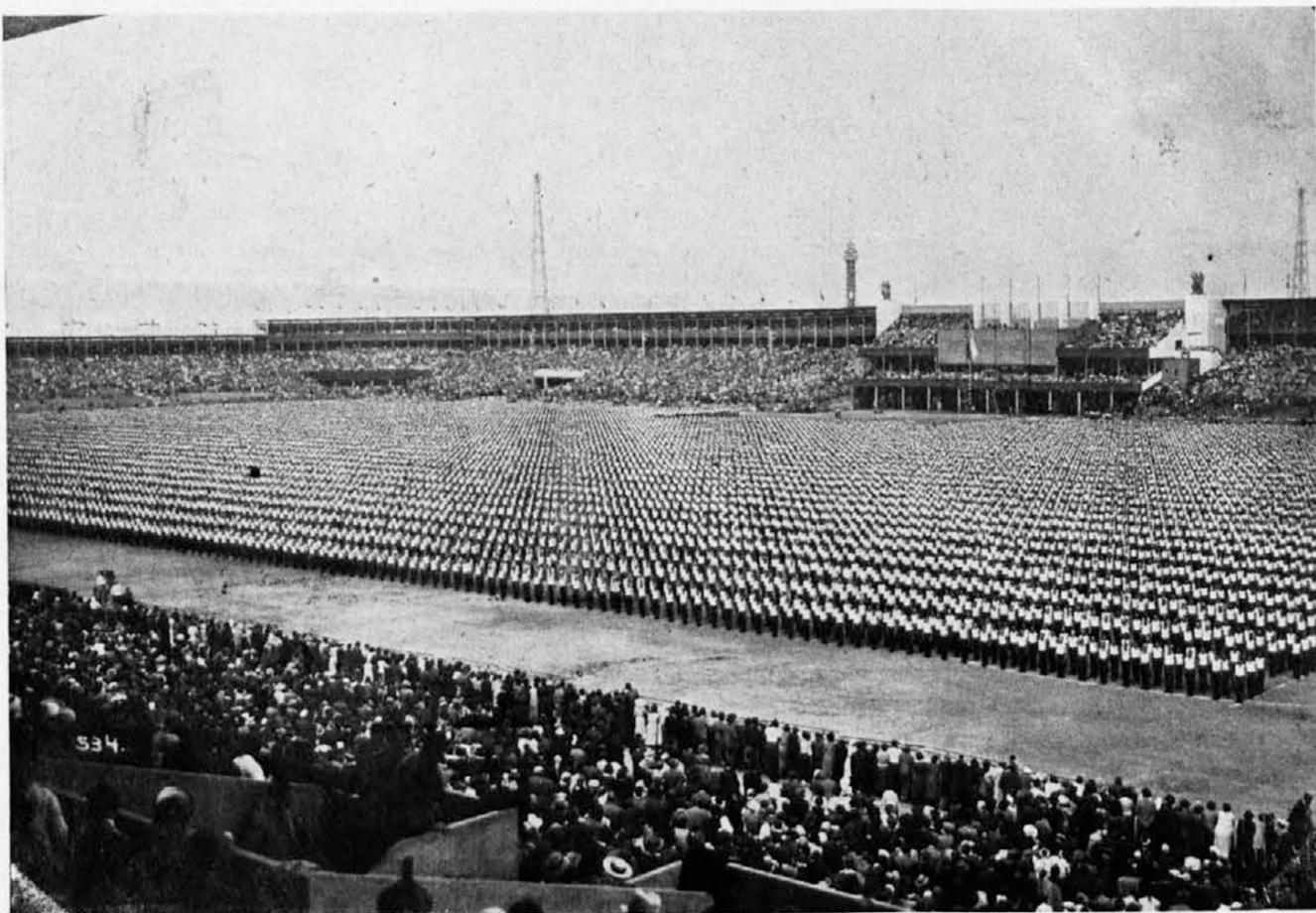
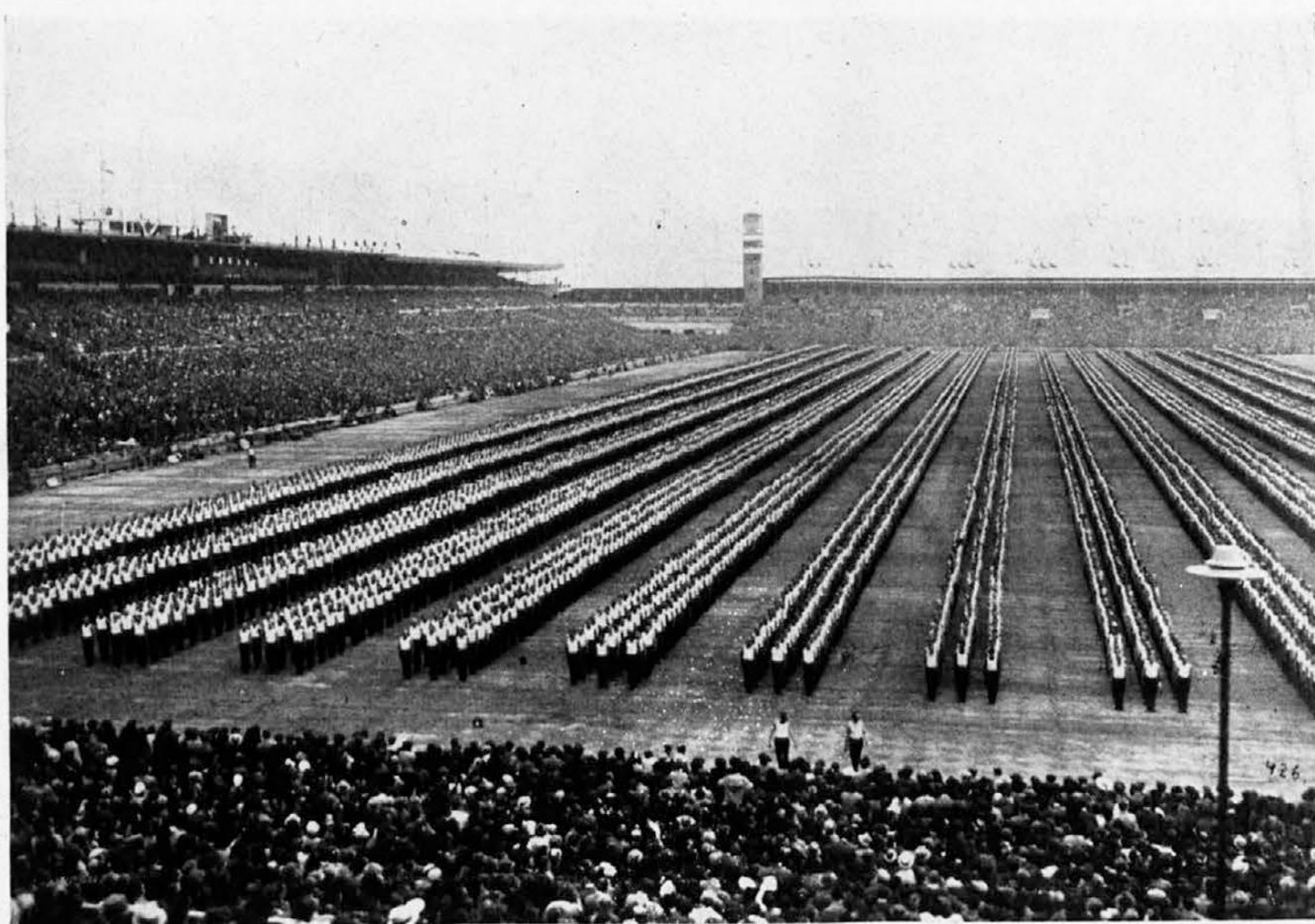
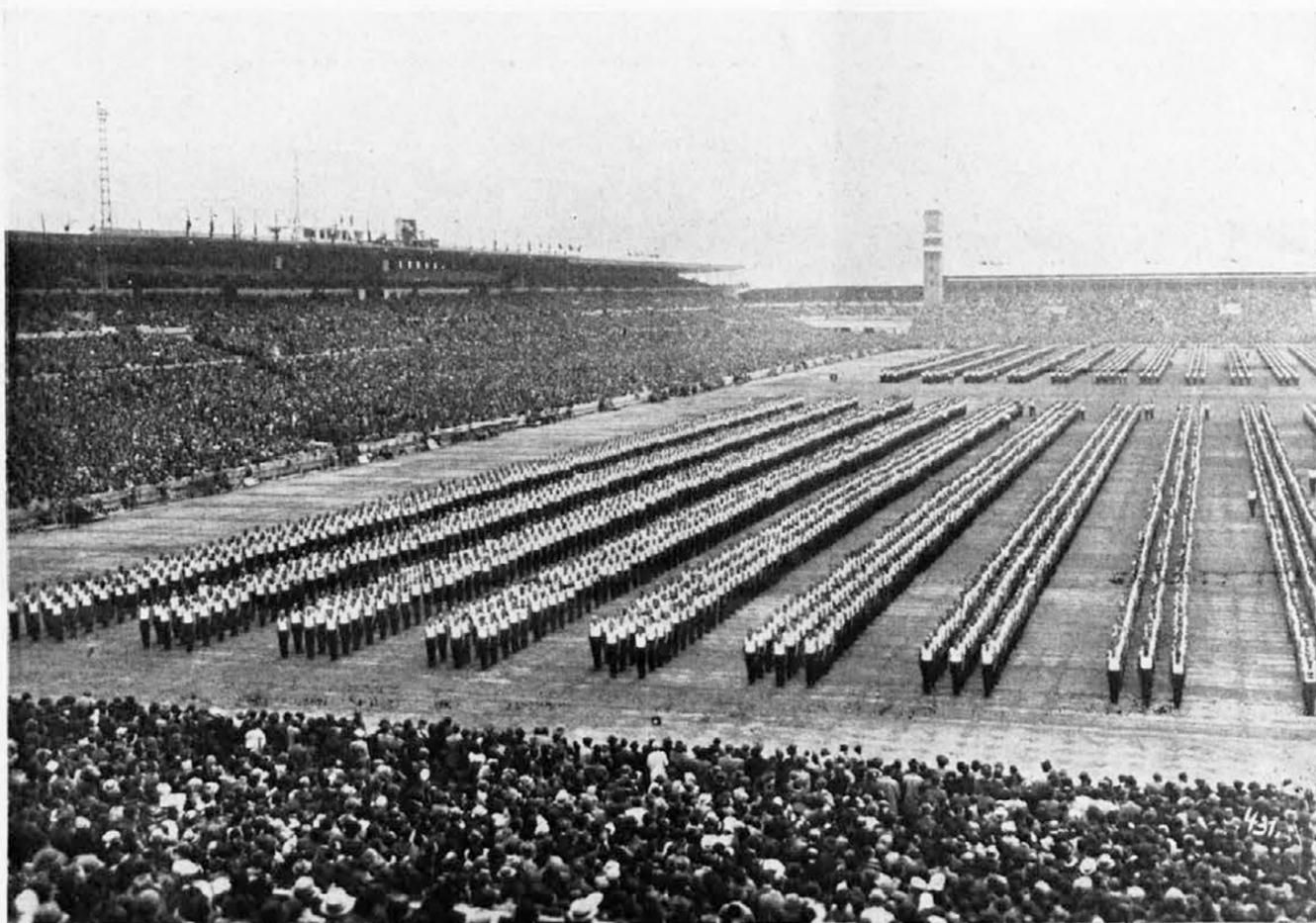
Jugoslovenske ekipe nisu se plasirale ni na jedno od prva tri mesta, kao ni pojedinke. **Najbolja jugoslovenska ekipa bila je ekipa Sokolskog društva Novo Mesto**, koja je postigla 268,5 bodova, tj. 76,40%.

Takmičenja ženskog naraštaja završena su proglašenjem rezultata što je u 14,30 časova izvršila sama načelnica ČOS sestra M. Provaznjikova, koja je u svome govoru ocenila značaj i uspeh utakmica i zahvalila svima naraštajkama za sjajno nastupanje. Zatim je proglasila rezultate i na kraju posebno istakla naročito srdačan odnos između jugoslovenskih i češkoslovačkih naraštajki i pretstavila češkoslovačkim naraštajkama sve 4 jugoslovenske ekipe.

Takmičenja muškog naraštaja. Muški naraštaj takmičio se u četverboju (od 14—16 godina): proste vežbe, vratilo, bacanje kugle od 4 kg, trčanje na 60 m; petoboju: proste vežbe, skok u vis,

Slike: Gore: Naraštaj Zagrebačke župe ČOS u svečanoj povorci. — U sredini i dole: Nastup 30.000 češkoslovačkih Sokola.

skok u dalj, bacanje kugle od 5 kg i trčanje na 80 m — te u sedmerboju (za starije od 16 godina): proste vežbe, razboj, vratilo, konj u širinu sa hvataljkama, bacanje kugle od 5 kg, skok u vis sa zaletom i trčanje na 60 m sa zaprekama. Svuda se računao plasman pojedinaca i celih ekipa. U sve tri discipline nastupile su i ekipe jugoslovenskog naraštaja.

Od Jugoslovena plasirale su se na jedno od prva tri mesta ove ekipe i pojedinci:

U četverboju ekipa muškog naraštaja iz Ljubljane na III mesto sa 172,4 bodova (90,74% mogućih bodova). Pobjednik u tome takmičenju, ekipa Sokola Praha-Smishov postigla je 173,4 (91,26%) bodova.

U peterboju: na III mestu ekipa Sokolskog društva Zemun-Matica sa 215,32 (76,90%) bodova. Prvo mesto kao pojedinac zauzeo je Ivan Jović iz Subotice sa 45,98 (91,96%) bodova, koji je postigao najbolji rezultat u skoku u dalj sa zaletom. Skočio je 627 cm. Puni broj bodova za proste vežbe postigao je Stevan Subotin iz Zemuna, koji je dobio svih 10 bodova. Među prvom desetoricom plasirao se od Jugoslovena još Danilo Ferenčak iz Celja, koji se plasirao na 8 mesto sa 43,79 (87,58%) bodova.

U sedmerboju se plasirala ekipa Sokola Ljubljana na II mesto, odmah iza Brna I. sa 366,5 (96,45%) bodova. Pobjednik je imao 370,6 ili 97,53% bodova. Od pojedinaca plasirao se na prvo mesto Stevan Subotin iz Zemuna sa 69,6 (99,43%) bodova. Ovo je ujedno najveći uspeh jugoslovenskih naraštajaca na takmičenjima prilikom X svesokolskog sleta u Pragu.

Načelnik ČOS brat dr. M. Klinger o takmičenjima muškog naraštaja

Na pitanje, kako je zadovoljan sa rezultatima takmičenja muškog naraštaja, odgovorio je brat dr. Klinger ovako:

— Naraštajci su se držali vrlo dobro. Dokazali su, da su se za takmičenja pripremili pošteno i sokolski savesno. Disciplina je bila vrlo dobra. Ova činjenica, kao i činjenica da su na takmičenja išli uistinu rado i s voljom dokazuju, da takmičarska gimnastika u Sokolu nije ništa izgubila na privlačnosti i da privlači sokolsku omladinu i danas onako kako je to bivalo i ranije. Iskreno se radujem što je među pojedincima u sedmerboju pobedio jugoslovenski naraštajac, a raduje me i drugo mesto što ga je u sedmerboju zauzela ekipa Ljubljanskog Sokola. Uveren sam, da su takmičenja postala čvrstom karikom u lancu koji spaja jugoslovensko i češkoslovačko Sokolstvo u čvrstu celinu. Ali pre svega želim i moram naglasiti, da su utakmice i sva dosadnja javna istupanja svedočanstvo požrtvovanog i necenjenog rada hiljada sokolskih prednjaka, koji su umeli poverenu im omladinu pripremiti tako, da sve priredbe na X svesokolskom sletu služe na čast Sokolstvu, narodu i državi. Kad god govorimo o uspesima sokolske stvari, pa dakle i o uspelim danima naraštajskog sleta, mora uvek da smo svesni tog rada sokolskih prednjaka i njihove požrtvovnosti.

Načelnik Saveza SKJ brat dr. A. Pihler o takmičenjima muškog naraštaja

Načelnik Saveza SKJ dr. Pihler javio je o rezultatima natecanja muškog naraštaja u četverboju i sedmerboju ovo:

— Iskreno se radujem što je u sedmerboju pobedio jugoslovenski naraštajac. Ali ono što daje najveću vrednost i cenu čitavom učesću Jugoslovena na sletskim utakmicama je baš okolnost što će jugoslovenski naraštaj koji je uzeo učesća u tim utakmicama imati za uvek lepu i milu uspomenu da je bio među onima koji su mogli da se takmiče na X svesokolskom sletu. Ta uspomena biće im tim draža, što je odnos između češkoslovačkih i jugoslovenskih naraštajaca uistinu srdačan. Druga stvar koju neobično cenim jeste da su naši jugo-

Slike: Nastup češkoslovačkih Sokola.

slovenski naraštajci ušli u takmičenja sa takvom voljom i što su dokazali da u meju da se takmiče časno i sa istinskim oduševljenjem. To mi dokazuje, da takmičarski duh ima u jugoslovenskom Sokolstvu lepu budućnost, kad se tako lepo manifestuje kod naraštajaca. To je za mene najvrednija spoznaja sa naraštajskih utakmica prilikom X svesokolskog sleta. —

Sokolska proslava Vidovdana u Pragu

U Tirševom domu održana je na Vidovdan u 10 časova pre podne lepa, tradicionalna sokolska proslava.

Dvorište Tirševog doma bilo je prepuno jugoslovenskog naraštaja, koji je na proslavu došao sa svim svojim zastavama. Nisu bili prisutni samo oni koji su branili čast jugoslovenskog Sokolstva na naraštajskim utakmicama na strahovskom stadionu. Sem Jugoslovena bilo je prisutno i mnogo češkoslovačkog naraštaja i članstva.

Od strane ČOS svečanosti su prisustvovali: zamenik starešine brat Jozef Truhlarž i prosvetar brat Antonjin Krejči, a u ime Saveza SKJ članovi savezne uprave, koji su već bili stigli u Prag, na čelu sa zamenicima starešine braćom Ganglom i Paunkovićem.

Proslavi je prisustvovao i jugoslovenski poslanik u Pragu dr. Vasilije Protić.

Proslavu je otvorio kraćim pozdravnim govorom zamenik starešine brat Gangl, a zatim je glazba ČOS otvirala „Kdož jste boží bojovníci.“

Nakon toga je održao govor o ovogodišnjoj proslavi Vidovdana u Pragu savezni prosvetar brat prof. Miloš Stanojević, koji je rekao:

— Braćo i sestre!

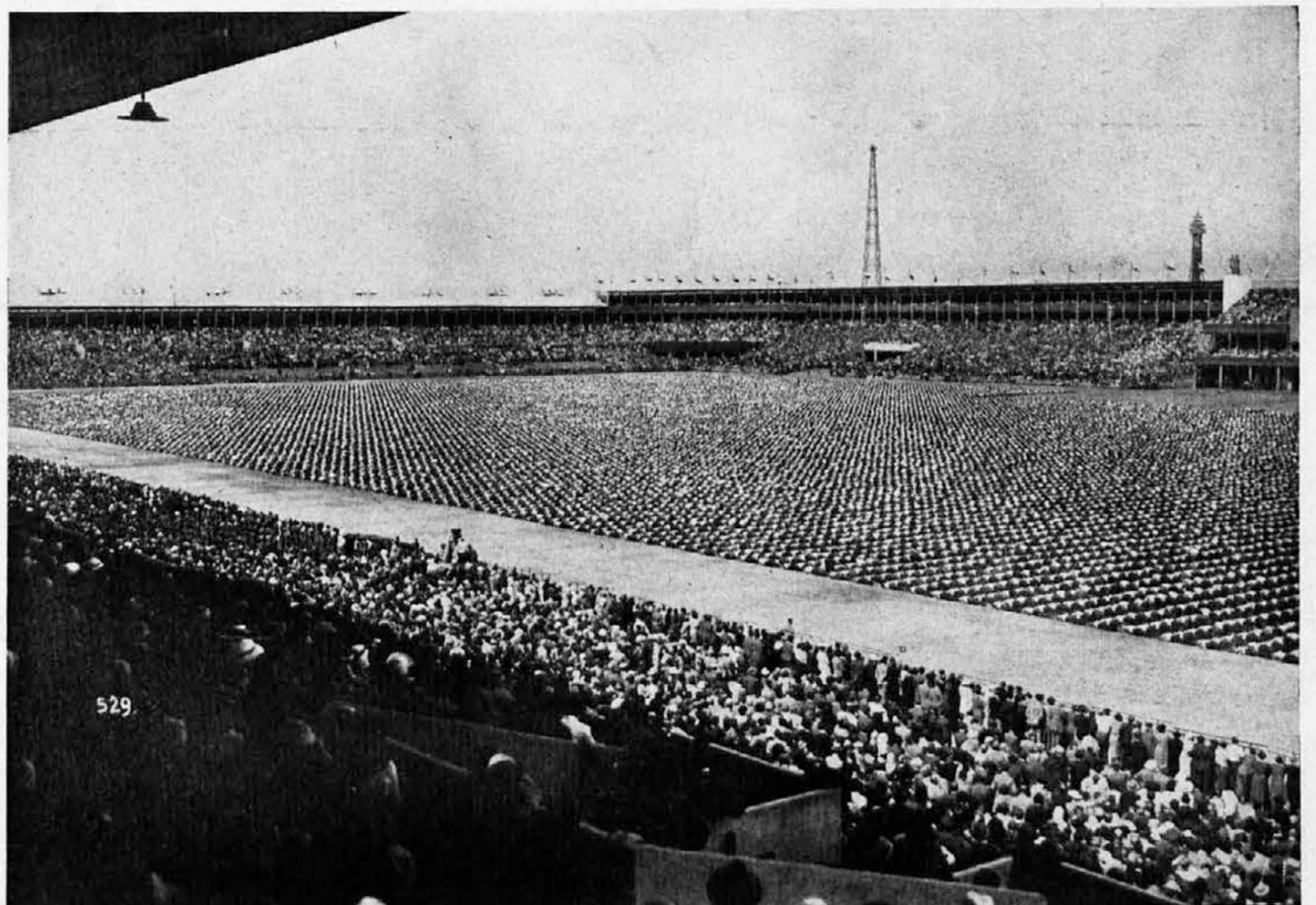
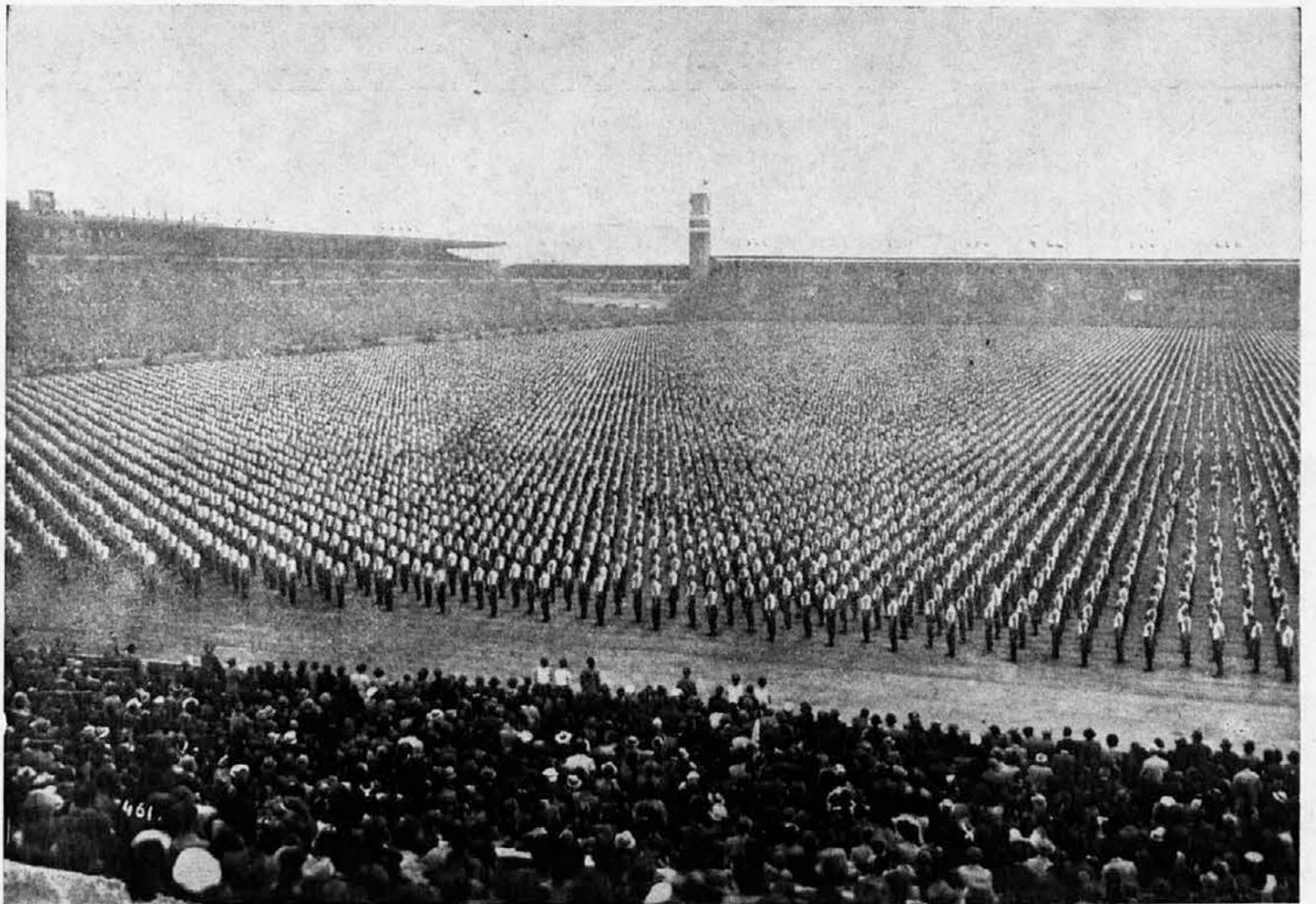
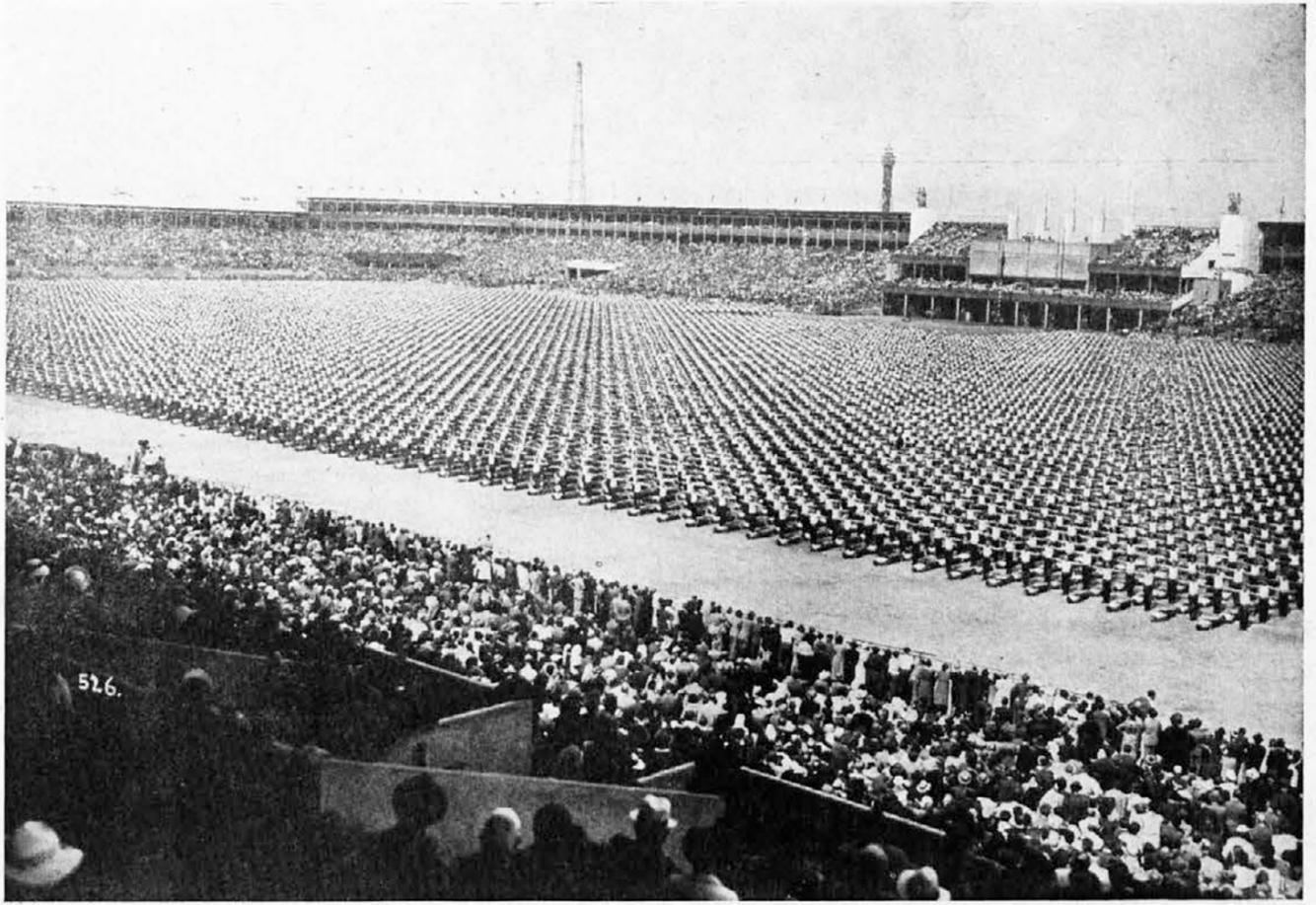
Misao dra Miroslava Tirša dovela je jedan deo našeg Sokolstva u Prag da tu slavi veliki praznik Vidovdan.

Sudbina je htela da to bude baš u dvadesetoj godini slobodnog života Češkoslovačke i Kraljevine Jugoslavije. Ova jubilarna godina dala nam je i X svesokolski slet, koji nas živo potseća na velike i svetle dane. Velike i svetle, ali u isto vreme i tragične, jer bitka na Beloj Gori isto je što i bitka na Kosovu. U tim bitkama padoše dva naša carstva, jedno na severu, drugo na jugu. Ali ne pade junački i sokolski duh naših naroda. Mi smo živeli kroz uspomenu Jana Žiške i Miloša Obilića, Svetoga Vavrlava i Svetoga Save, Libuše i Kosovke devojke. Živeli smo u mukama, ali smo tvrdokorno čekali svoj dan. I taj dan je došao 1918 godine. Došao da na vrhovima bajoneta češkoslovačkih legionara i jugoslovenskih heroja, donese sunce naše slobode. I po rečima našeg velikog nacionalnog barda Alekse Šantića, „Mi na vrelu bratstva oprasmo očni vid, i mrlje i sram i stid, i mi više nismo slepi, sad smo ko bogovi lepi.“ Da, sestre i braćo, i jesmo ko bogovi lepi, jer je božanski dar oslobođena i srećna domovina. I sada nam ne ostaje drugo, nego da unapređujemo svoje zemlje. Mi to možemo, na suprot svemu. Te mlade vaše naraštajske ruke što ih vi u vašem životu po prvi put pružite jedni drugima, te su ruke čelične alke u bratskome lancu, kojega ništa i niko na svetu ne može raskinuti. Ne može jer vi ste nosioci istine, a istina pobeđuje, — „Pravda vitježi!“

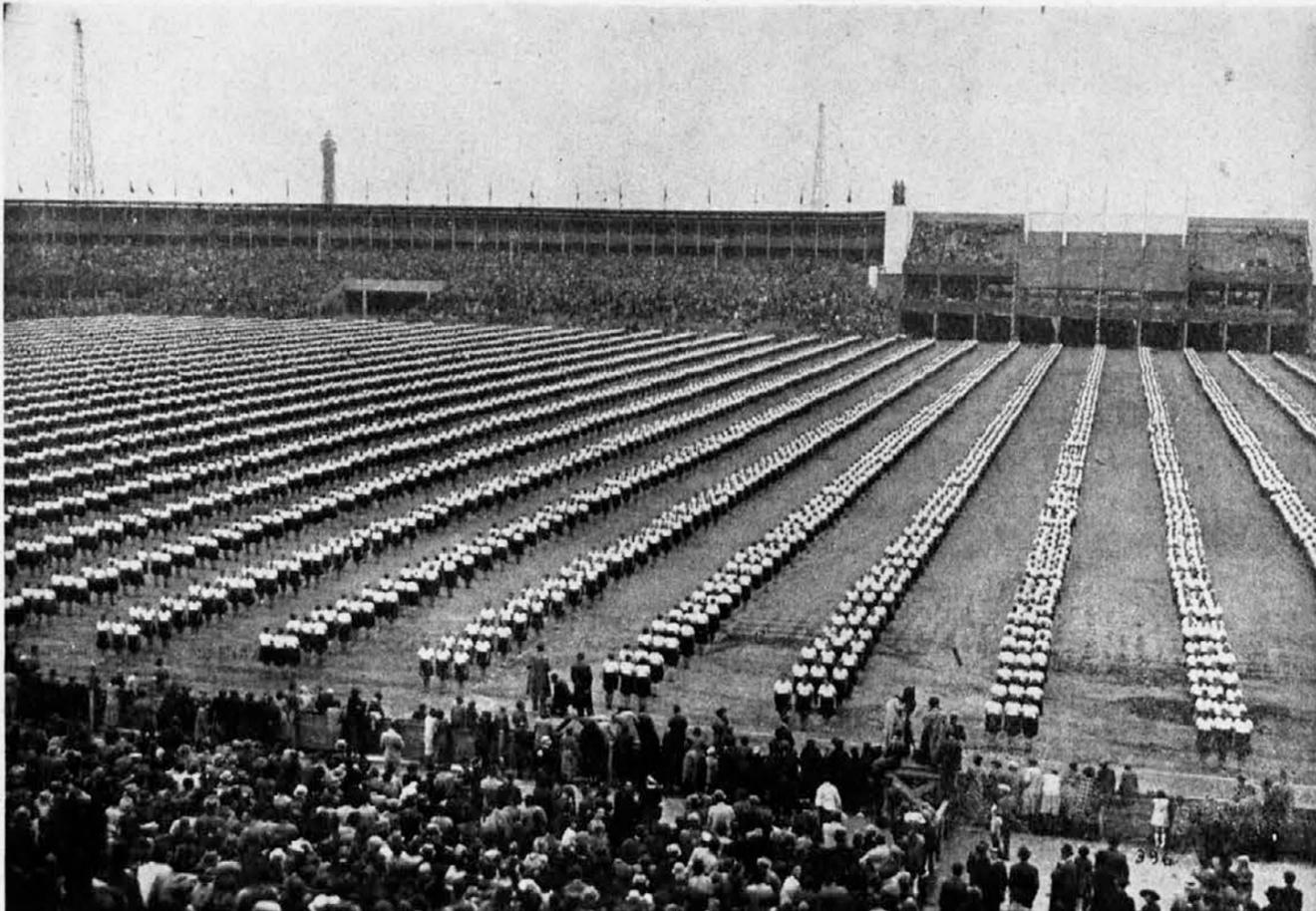
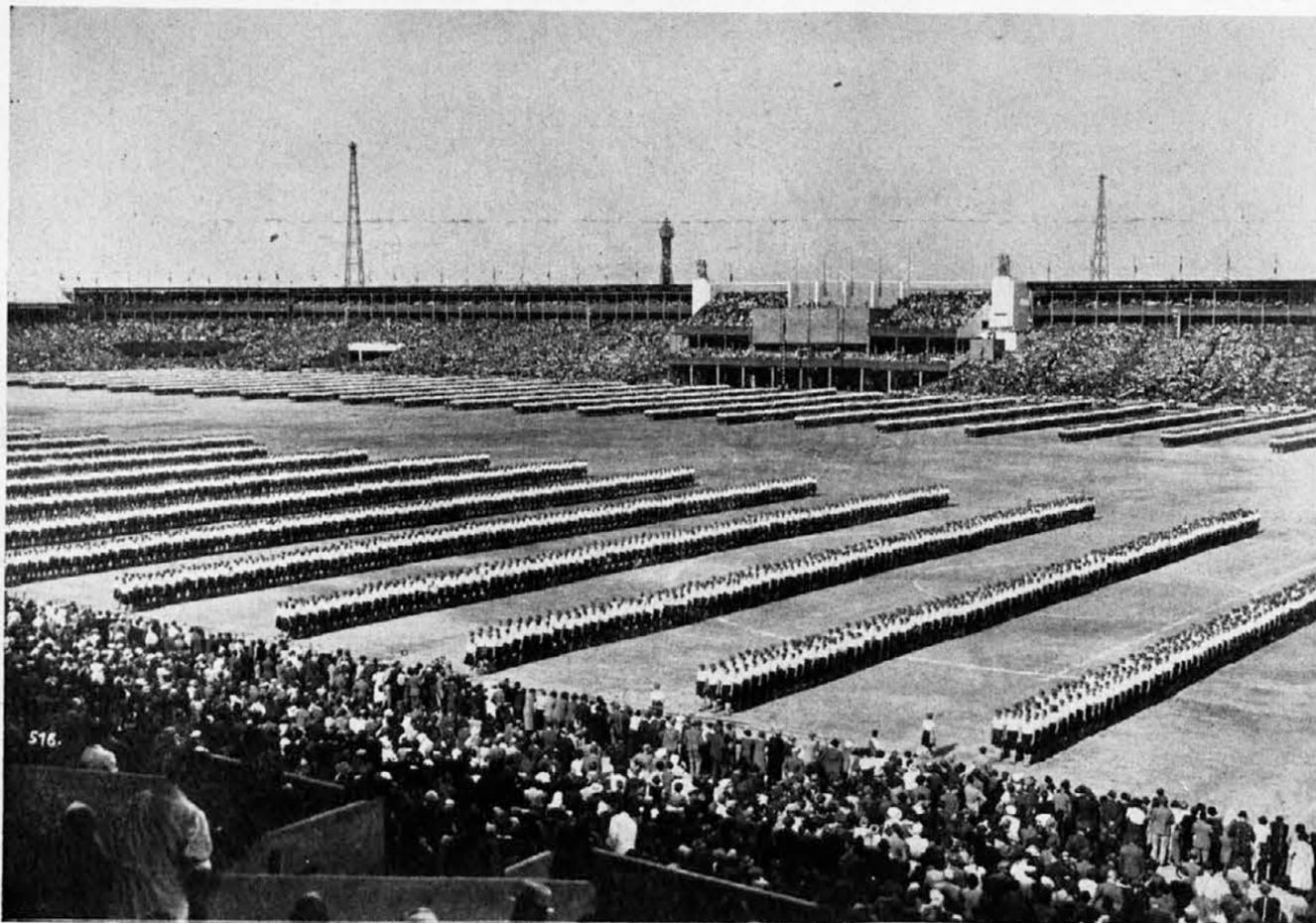
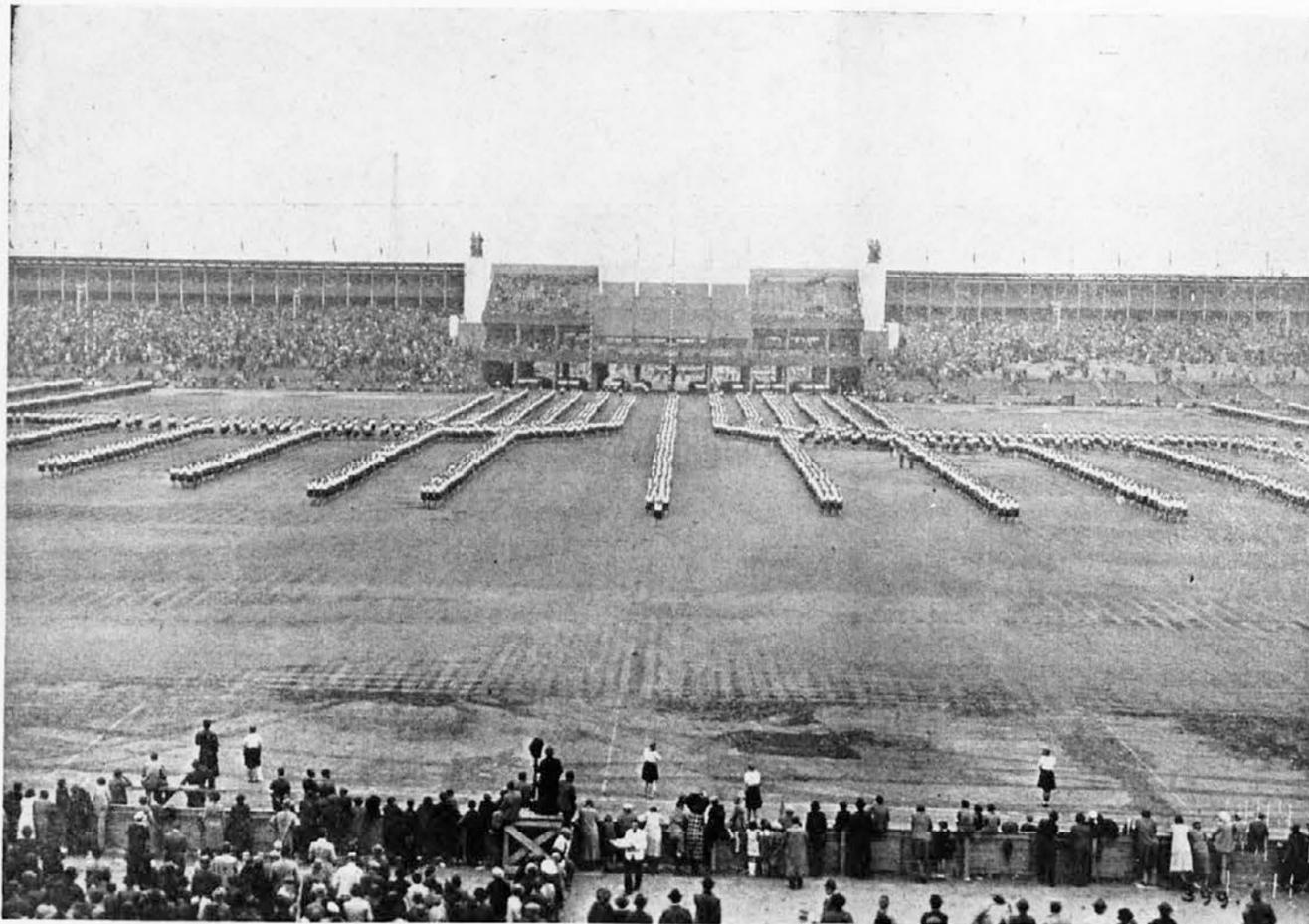
Svoj govor brat Stanojević završio je na češkom, rekavši:

— Braćo i sestre, kad kažemo da pobeđuje istina i pravda, onda mislimo na onu našu sveslovensku pravdu, po kojoj i mi Sloveni imamo prava na život, na rad, i na kulturnu utakmicu. I mi nosimo plemenite krvi u žilama, i mi smo rasa snage i lepote, i mi smo čovečanstvu dali genije, i zato i mi pod nebesnim svodom moramo imati nacionalne slobode. Zato se na ovom X svesokolskom jubilarnom sletu ponovo zavetujemo: Živećemo i od sada sokolski, a junački borićemo se za istinu i našu pravdu! Zdravo! —

Zatim je govorio prosvetar ČOS brat Antonjin Krejči, koji je vrlo uspešno izrazio odnos Čehoslovaka prema ju-

Slike: Nastup češkoslovačkih Sokola.

ogslovenskom državnom i narodnom prazniku i u svome govoru naglasio čvrstinu i nerazrušivost jugoslovensko-češkoslovačkog prijateljstva.

Nakon toga je glazba COS otvirala „Svati Vaclave“ i zatim jugoslovensku i češkoslovačku himnu i na koncu sokolsku himnu „Hej Sloveni!“

Posle završenog oficijelnog dela svečanosti glazba jugoslovenskog naraštaja završila je kolo, koje je radosno i živim temperamentom zaigrao zajednički jugoslovenski i češkoslovački naraštaj i prisutno članstvo.

Sednica tehničke komisije Međunarodne gimnastičke federacije

Sednica je održana 28 juna u 9 časova pre podne u Tirševom domu i nastavljena u 14,30 časova. Na dnevnom redu bila su uglavnom ovogodišnja međunarodna takmičenja, određivanje sudija itd. Na toj sednici doneta je vrlo važna odluka, da će takmičarske ekipe za iduća međunarodna takmičenja biti podeljene u dve kategorije, višu i nižu. Pojedini narodima ostavlja se potpuno na volju da se prema vlastitoj odluci prijave ili za višu ili za nižu kategoriju. Na međunarodna gimnastička takmičenja koja su se imala održati prilikom olimpijskih igara u Tokiju, 1940 godine, bilo je odlučeno, da svaka zemlja pošalje samo ekipu od 6 članova. Za definitivni plasman računace se samo bodovi prve petorice najboljih takmičara, tako da će šesti član ekipe biti rezerva.

Pretsedništvo FIG-e zaključilo je na svojoj sednici, održanoj u Pragu 27 juna o. g., da izabere izvršnu komisiju radi bolje i celishodnije propagande priredaba Međunarodne gimnastičke federacije. U tu komisiju bili su izabrani potpredsednik FIG-e D' Alviela, predstavnik Švajcarske, Koeni i predstavnik Nemačke M. Snajder.

Proslava 35-godišnjice međunarodnih gimnastičkih utakmica

Dne 28 juna u 21,40 časova bilo je otvoreno u sali za sednice gradskog veća u Staromjestskej većnici u Pragu svečano veče, priredeno u čast proslave 35-godišnjice međunarodnih gimnastičkih takmičenja.

Pevački hor Praškog Sokola otpevao je najpre svečani zbor „Posveta“ od B. Smetane, a tada je predstavnik Češkoslovačke u FIG-i Vladimir Miler srdačno pozdravio brojne predstavnike pojedinih zemalja, udruženih u FIG-i, izvinuvši praškog primatora dra Zenkla i ministra narodnog zdravlja i fizičkog vaspitanja naroda Ježeka.

Starešina COS brat dr. St. Bukovski ocrtao je u svome govoru odnos češkoslovačkog Sokolstva prema FIG-i i naglasio uzajamno razumevanje i potpomaganje. Na koncu je u ime COS čestitao na ovom značajnom jubileju.

Zatim je predsednik FIG-e, grof Adam Zamojski, održao duži govor, u kome je ocenio značaj osnivanja Međunarodne gimnastičke federacije i potsetio, da se ove godine navršava 35 godina otkako su bila po prvi put priredena međunarodna gimnastička takmičenja (1903 god. u Belgiji). Od tog vremena priredivala su se ova takmičenja svake druge godine sve do rata. Rat je to prekinuo, a tek posle rata bilo je produženo sa priređivanjem tih takmičenja, pri čemu je doneta odluka da će se takmičenja priređivana prilikom Olimpijskih igara izmenjivati sa takmičenjima što ih bude samostalno priredivala FIG. Dalje se setio zaslužnih članova FIG-e i obećao u ime svih prisutnih, da će ostati verni uspomeni osnivača ovog međunarodnog udruženja, koje radi za bolju budućnost svih naroda celog sveta. Na kraju svoga govora zahvalio je grof Zamojski Češkoslovačkom sokolskom savezu što je ove godine preuzeo na sebe organizaciju međunarodnih gimnastičkih takmičenja i pozeleo ovogodišnjim takmičenjima najbolji uspeh.

Nakon toga je pevački hor otpevao „Posvetu“ od jugoslovenskog kompozitora Novaka. Na završetku ovog ve-

Slike: Nastup češkoslovačkih Sokolice.

čera zahvalio je Vladimir Miler, delegat COS u FIG-i, na počasti kojom je odlikovana Českoslovačka što je ta svečana sednica bila održana u Pragu i što je Českoslovačkoj bilo povereno da organizuje ovogodišnja međunarodna gimnastička takmičenja.

Svečana povorka sokolskog naraštaja kroz Prag

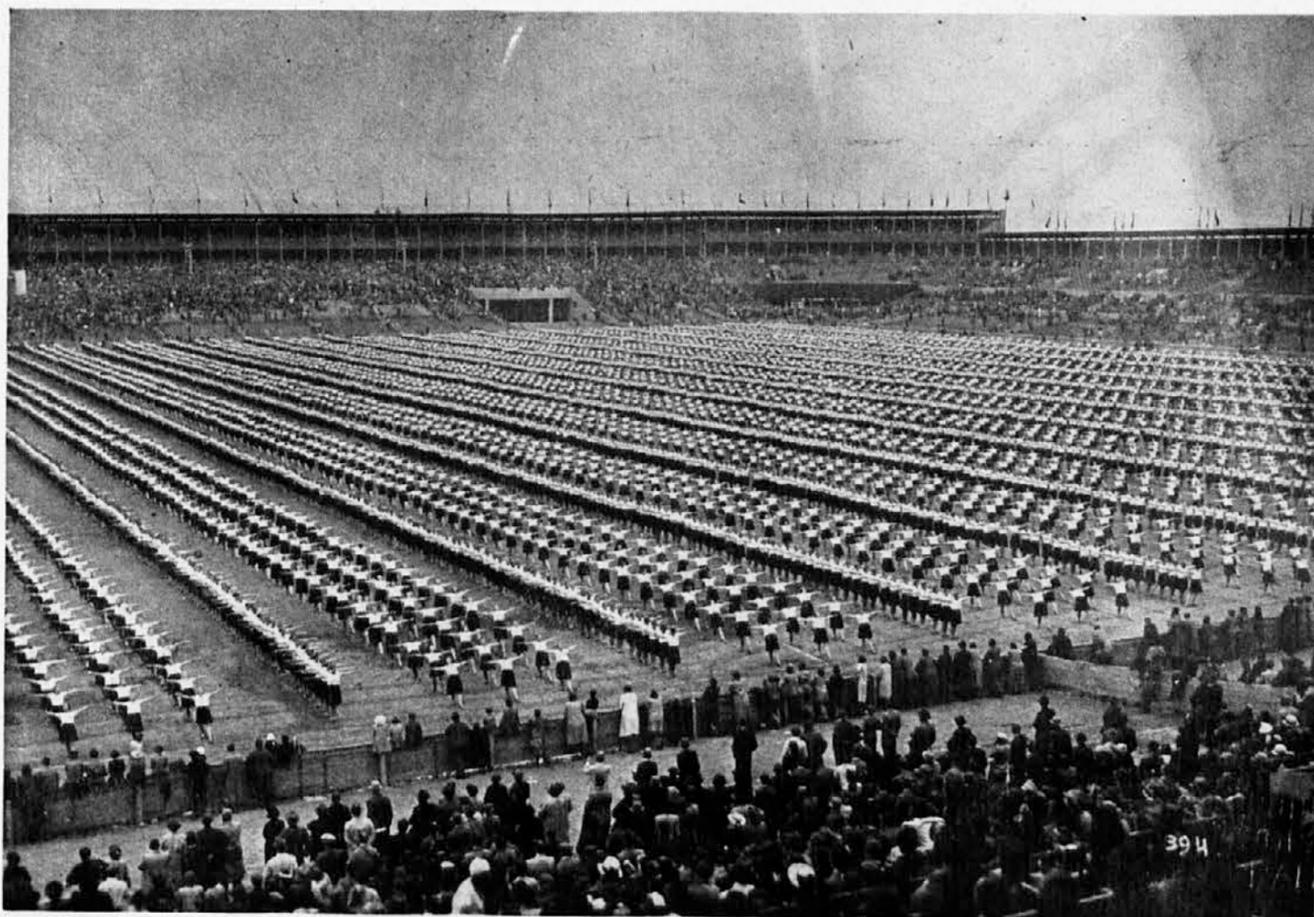
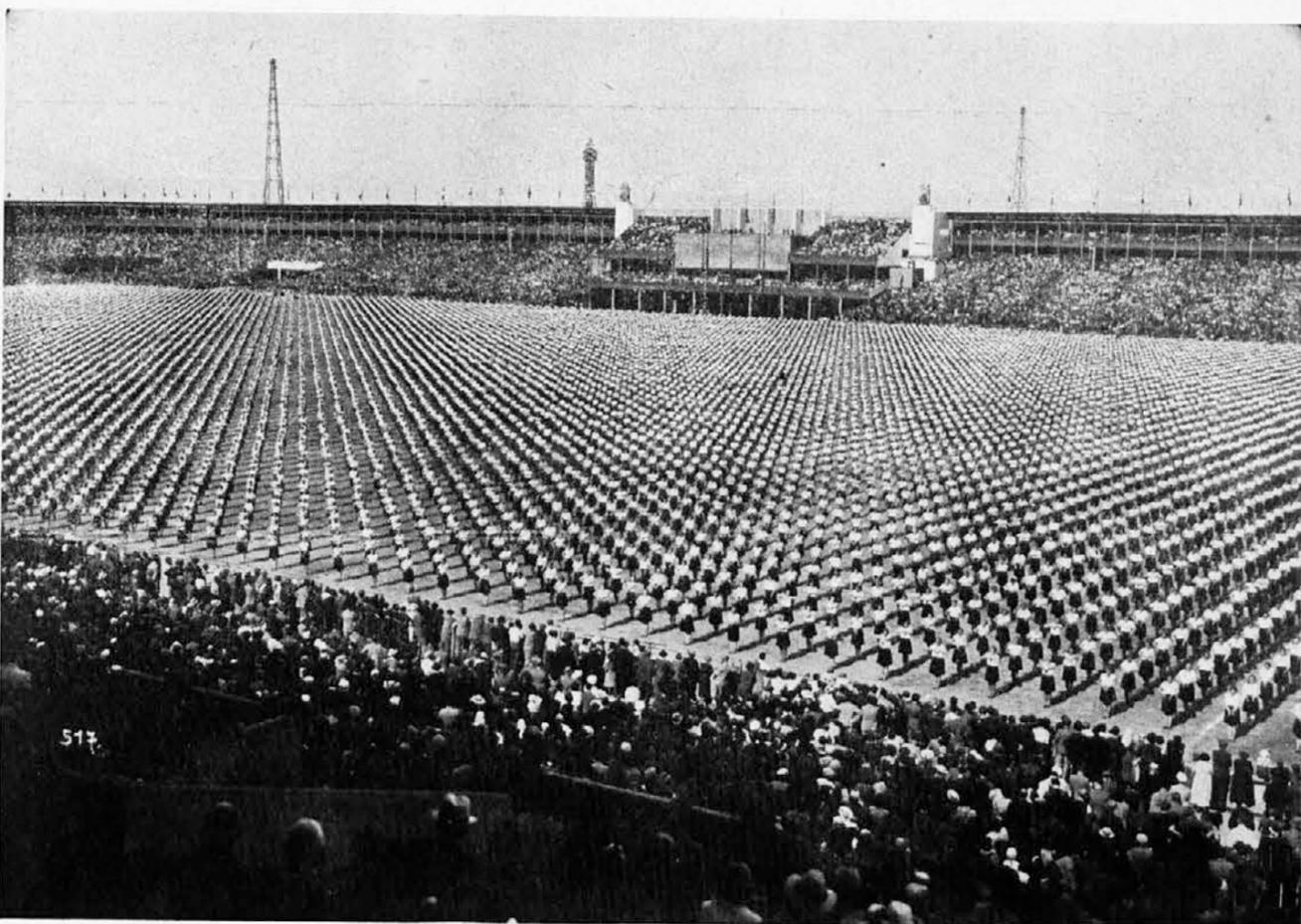
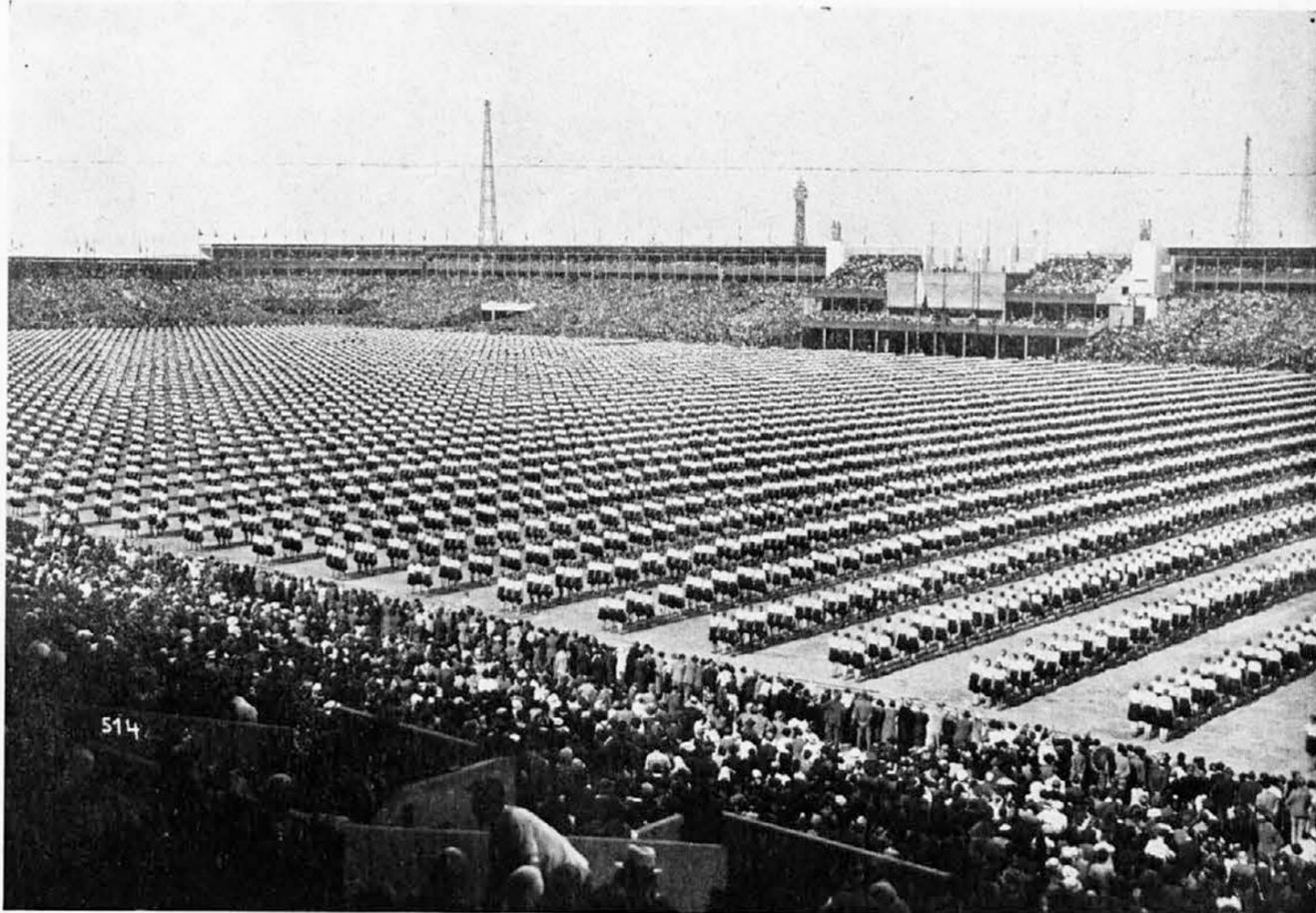
Sokolski naraštaj imao je prilike da najbolje dokaže svoju fizičku izdržljivost, svoje mladenačko oduševljenje za sokolsku i narodnu stvar prilikom svečane povorke kroz Prag na Vidovdan, 28 juna u 5 časova posle podne. A Prag je opet imao prilike da zaista oduševljeno pozdravi sokolsku i narodnu uzdanicu i on je to učinio onako kako to ume samo sokolski i slovenski Prag. Naraštajci su išli u povorci u svojim novim svečanim odorama kaki boje, u starim svečanim odorama potpuno belim ili u vežbačkom odelu (bele majice i crvene trenirke), a naraštajke u svečanim odorama (bele bluze i crvene suknjice) ili u modrim hitonima sa žutim vencem oko glave u kojima su vežbale svoje proste vežbe na ovogodišnjem sletu. Time je povorka mnogo dobila na živopisnosti.

Celo povorke krenulo je sa polaznog mesta, od sokolane Praškog Sokola tačno u 17 časova. Iza državne českoslovačke zastave stupao je vođa povorke brat dr. M. Klinger, načelnik COS; jugoslovenski naraštaj vodili su načelnik Saveza SKJ brat dr. A. Pihler i načelnica sestra Skalarjeva. Pred zastavom naraštaja COS (poklon jugoslovenskog naraštaja českoslovačkom), koji je nosio naraštajac Skacel, pobednik na ovogodišnjim borbenim utakmicama, išli su načelnica COS sestra Provaznjikova i zamenik načelnika brat Nimshaus. Zasebnu grupu pobednika na naraštajskim takmičenjima vodio je brat J. Cincera, predsednik naraštajske sekcije u načelništvu COS, a pobedničke ekipe ženskog naraštaja vodile su sestre dr. Paršova i Kousalova.

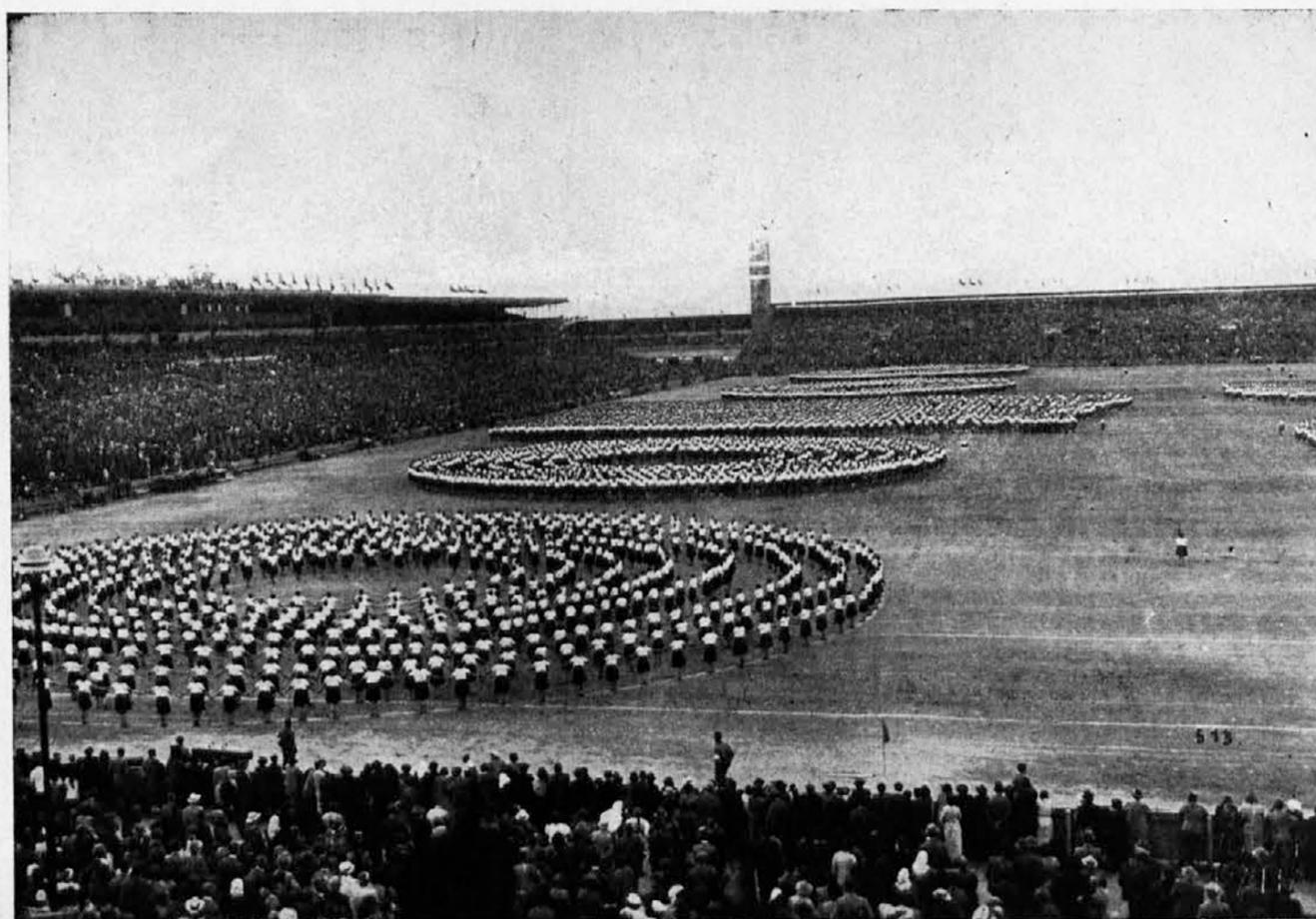
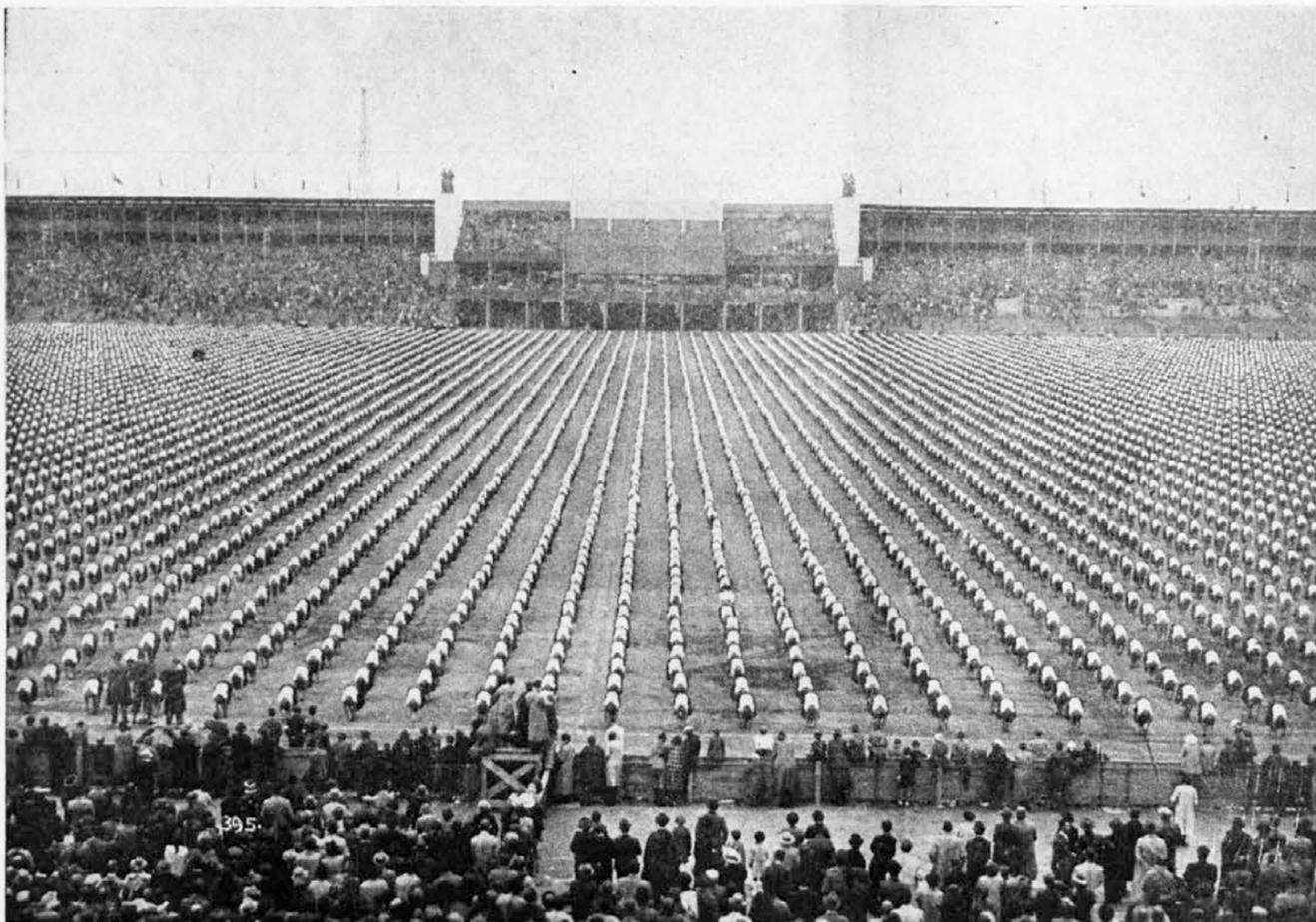
Svečana povorka kretala se tačno prema utvrđenom programu određenim ulicama i trgovima koji su bili prepuni oduševljenog građanstva. Ne samo ulice i pločnici, nego i svi prozori i balkoni, pa čak i krovovi nekih zgrada, bili su načičkani publikom koja je burno aklamirala povorku. S najvećim oduševljenjem bili su pozdravljani jugoslovenski naraštajci i naraštajke, zatim naraštaj iz pograničnih župa i naraštaj iz Zagranice i Bečke župe. Povorka je završila na Staromjetskom trgu, gde je pred Većnicom bila podignuta tribina sa koje su posmatrali defile povorke mnogi odličnici, kao: primator dr. Zenkl i njegov zamenik Stula, predsednik čsl. Skupštine Malipetr, ministar narodnog zdravlja Ježek, načelnik glavnog generalštaba arm. general Krejčí, načelnik francuske vojničke misije general Foše, predsednik Čsl. narodnog veća prof. dr. Kapras, zamenici starešine Saveza SKJ braća Gangl i Paunković, predstavnici Međunarodne gimnastičke federacije, starešina COS brat dr. Bukovski i mnogi drugi. Nasuprot tribine zauzela su mesto českoslovačka deca iz Jugoslavije i Bugarske.

Celo povorke stiglo je pred Većnicu tačno u 18 časova, gde je povorka defilovala puna 3 časa. U povorci je učestvovalo oko 60.000 učesnika. Naraštaj je stupao u redovima po 12. Impozantni Staromjetski trg je već tonuo u mrak, kad su pored tribine prošli poslednji redovi povorke, ali još dugo je Prag odjekivao od usklika oduševljene omladine koja se razilazila u razne gradske četvrti u svoja prenoćišta.

Svečana povorka naraštaja bila je veličanstvena, a po svojoj lepoti, oduševljenju i zanosu neopisiva. Svakome učesniku isto tako kao i svakome gledaocu ona će ostati za uvek u svežoj uspomeni kao nezaboravna divna slika.

Slike: Nastup českoslovačkih Sokolica.

Za učestvovanje na sletu prijavilo se toliko vežbača iz redova naraštaja da nisu mogli svi da nastupe odjednom i stoga se morala javna vežba naraštaja još jednom ponoviti u sredu 29 juna. Javna vežba toga dana počela je u 14,30 časova.

Sve tačke, sem nastupa jugoslovenskih gostiju i narodnih igara što su ih izvele naraštajke, izvodili su novi vežbači koji nisu mogli doći na red na prvoj javnoj vežbi 26 juna.

I na drugoj javnoj vežbi izveden je isti program, jedino je mesto štafetnog trčanja naraštajaca ovog puta bilo na programu borbeno trčanje muškog naraštaja. Ovo trčanje izvedeno je na 5 takmičarskih staza od 5 ekipa po 8 naraštajaca, izabranih iz svih sokolskih župa COS. Takmičarska staza sa preprekama bila je duga 150 m. Start je bio u ležećem potporu; posle prvih 10 m morao je svaki takmičar da preskoči zapreku od šiblja, visoku 80 cm; posle drugih 10 m drvenu zapreku visoku 110 cm, a posle daljih 20 m morao je da se popne na gredu dugu 6 m, široku 45 cm, a visoku 70 cm i da je pretrči. Zatim je svaki morao da se posle daljih 25 m prebaci preko drvene ograde visoke 180 cm, da dalje protrči 25 m i da se zatim provuče kroz drveni profil kanala promera 60 cm, da trči još 20 m i dođe do zapreke od dasaka visoke 120 cm. Pre nego se prebaci preko te zapreke morao je da sklonjen iza nje baci kuglu koja je predstavljala ručnu bombu na cilj, kvadrat čije je središte udaljeno od ove zapreke 20 m u pravcu takmičarske staze. Kad je to izvršio, prešao bi preko poslednje prepreke i trčao 34 m do cilja. Ovdje je bilo odlučno vreme. Svaki takmičar imao je pravo na 3 metanja kuglom; ako ne bi pogodio ni jednom cilj, gubio je takmičenje. I sve zapreke morale su se preći, jer ko bi ma i jednu izostavio bio bi diskvalifikovan. Gredu je morao svaki takmičar uistinu da pretrči. Ko bi pao morao je da se vrati i da trči ponova. Interesantno je, da su prilikom ove javne vežbe postignuti bolji rezultati nego na samim takmičenjima.

Posle podizanja jugoslovenske i češkoslovačke državne zastave na počasni steg najpre su izvele naraštajke svoj „čas gimnastike“, a zatim je sledio zasebni nastup naraštajaca, dalje, proste vežbe naraštajki, borbeno trčanje naraštajaca, zasebna tačka jugoslovenskog naraštaja, narodne igre naraštajki i na koncu proste vežbe muškog naraštaja.

Sve tačke programa izvedene su isto tako precizno i odlično kao i na prvoj javnoj vežbi. I ovoga puta urnebesnim oduševljenjem bile su popraćene vežbe jugoslovenskog naraštaja, češkoslovačkih naraštajki, koje su izvele proste vežbe i narodne igre i proste vežbe češkoslovačkih naraštajaca. Teško je reći koja je tačka ovoga dana bila lepša, ali ove četiri poslednje bile su svakako po svemu najlepše. Po svemu, i ovaj drugi naraštajski dan bio je pravi trijumf sokolske misli, koju je tako divno oličavao svojom lepotom, svojom nadobudnom i poletnom mladošću sokolski naraštaj — ta najlepša uzdanica naroda.

PREZIDENT REPUBLIKE SA GOSPODOM PONOVO NA SLETISTU

I ovoga dana javnoj vežbi naraštaja prisustvovao je prezident Republike dr. Beneš sa gospodom. Visoki gosti sa pratnjom došli su na sletiste oko 16 časova. Pred ulazom u prezidentsku ložu na glavnoj tribini očekivali su prezidenta dr. Beneša predsednik vlade dr. Hodža, koji je u sredu po prvi put bio na sletskim priredbama, sa članovima vlade i starešinom COS bratom dr. Bukovskim, koji je dru Benešu pretstavio novo pridošle goste iz inostranstva, među kojima i predsednika Međunarodne gimnastičke federacije brata Adama Zamojskog.

Prezident dr. Beneš došao je u svoju ložu baš pre nego su naraštajke počele svoje proste vežbe, a kad je pala komanda sa načelnikog mesta „Naraštajke, bratu Prezidentu Republike — Zdar!“

Slike: Nastup češkoslovačkih Sokolika; dole: divna tačka češkoslovačkih Sokolika tzv. „rej žena“, u kojoj je nastupilo 30.000 članica.

iz hiljade mladih grla zaorilo odjednom gromko „Zdar!“, nakon čega je sledio opšti burni dugotrajni aplauz kojim je čitav stadion pozdravio državnog poglavara.

U toku javne vežbe primio je prezident dr. Beneš u svojoj loži predsednika vlade dr. Hodžu, ministra prosvete dra Frankea, starešinu ČOS brata Bukovskog, zamenike starešine Saveza SKJ braću Gangla i Paunkovića, brata Zamajskog, a gospođa Beneš gospođu Malipetrovu, suprugu predsednika čl. Narodne skupštine.

Prezident dr. Beneš ostao je na sletištu sve do kraja javne vežbe, a kad su naraštajci završili svoje proste vežbe, isporučio im je načelnik ČOS brat dr. M. Klinger preko mikrofona ovu poruku Prezidentovu:

„Braćo naraštajci! Brat Prezident Republike naredio mi je da vam saopštim da ste to izveli isto onako savršeno kao i vaši prethodnici u nedelju. Bratu Prezidentu Republike — Na zdar!“ na što je iz punog vežbališta odjeknuo gromki i složni „Zdar!“ Prisutna publika priredila je tada prezidentu dru Benešu duge i srdačne ovacije.

Prosvetar ČOS brat A. Krejči predao je tom prilikom predsedniku dru Benešu knjigu „Tri sletska govora T. G. Masarika“, koju je izdala ČOS prigodom ovogodišnjeg jubilarnog sleta.

Prezident dr. Beneš sa gospođom i pratnjom napustio je tada sletišta burno pozdravljen od mnogobrojnog građanstva koje je napravilo gust špalir iz glavne tribine, kroz koji se predsednik dr. Beneš sa gospođom provezao u otvorenom automobilu sasvim polako.

Pored Prezidenta Republike prisustvovali su ovoj drugoj javnoj vežbi naraštaja još mnogobrojni odlični gosti, kao: predsednik čl. skupštine J. Malipetr, ministri Franke, Kalfus, Krofta i Nečas, predsednik Zemlje Češke Sobotka, primator dr. Zenkl, predstavnici vojske, nadležava i korporacija i brojni gosti iz inostranstva, naročito predstavnici sokolskih organizacija iz drugih slovenskih država, predstavnici FIG-e i brojni domaći i inostrani novinari. Publike je bilo nešto manje nego u nedelju, ali se ipak računa da je na sletištu bilo i ovoga dana preko 150.000 gledalaca.

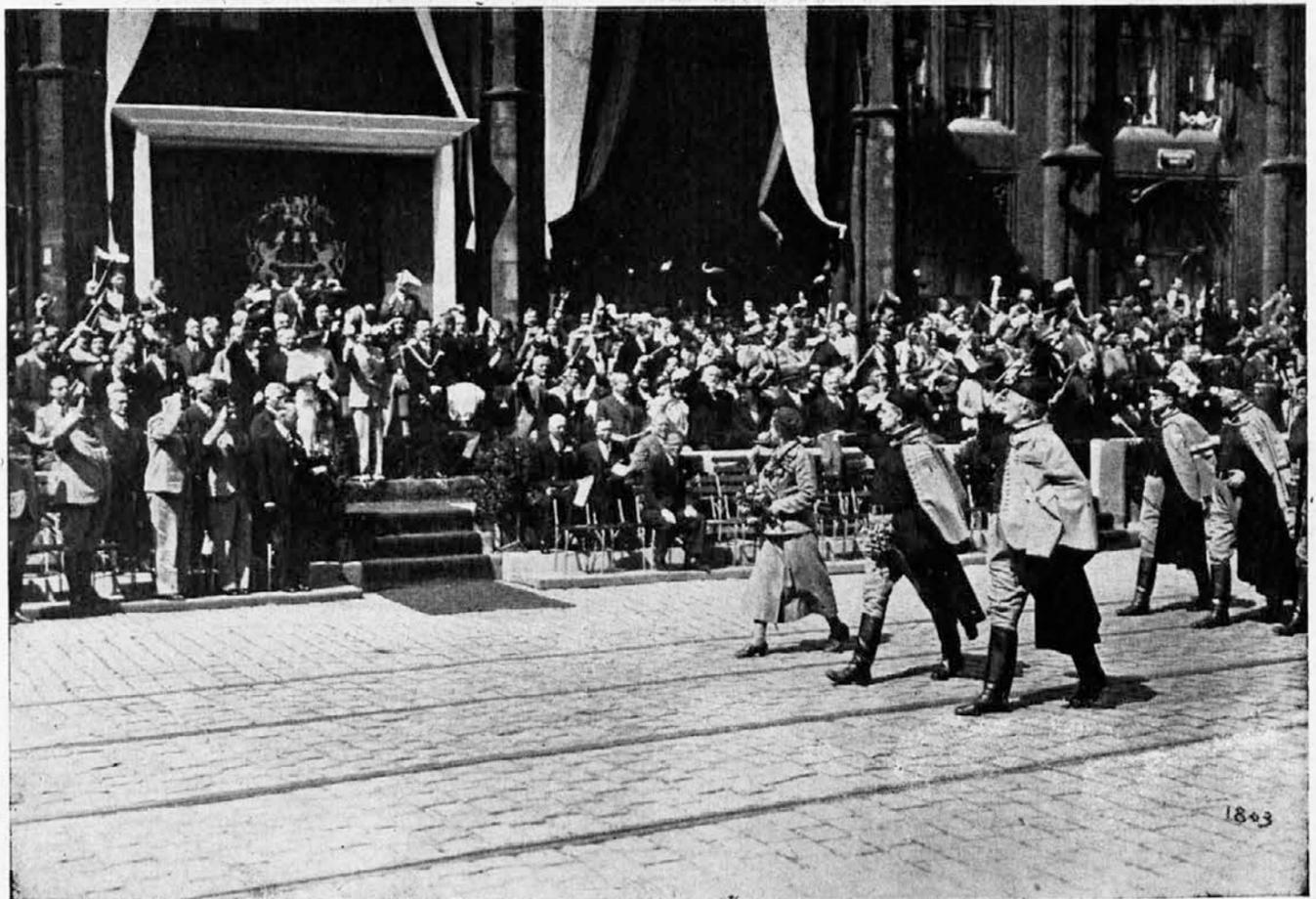
Međunarodne gimnastičke utakmice u Prahu

Dne 30 juna o. g. u 8,45 časova ujutro otpočele su na Masarikovom državnom stadionu na Strahovu međunarodne utakmice za prvenstvo sveta u gimnastici, što ih je priredila Međunarodna gimnastička federacija (FIG) u okviru X svesokolskog sleta. Na ovim utakmicama takmičilo je 8 muških ekipa ovih država: Poljska, Belgija, Jugoslavija, Svajcarska, Francuska, Luksemburg, Češkoslovačka i Bugarska i 4 ženske ekipe: Jugoslavija, Bugarska, Češkoslovačka i Poljska. Ženska ekipa Holandije otkazala je učešće u poslednjem trenutku, 29 juna.

Učešće na ovogodišnjim utakmicama je bilo dakle srazmerno malo. Nisu učestvovali Finci, Italijani, Nemci i Mađari. Razlog ovoj apstinenciji je dvojak: politički motivi i strah pred lakoatletskim disciplinama, koje su ovog puta bile na programu, kao uvek kad utakmice priređuje samostalno FIG, dok se na onim utakmicama koje se priređuju u okviru Olimpijade takmiči samo na spravama. Nijedan sistem temo lesnog vaspitanja nije toliko svestran kao Sokolstvo, pa zato sokolske ekipe imaju više izgleda na uspeh nego ostale gimnastičke organizacije, kad je na programu gimnastičkih utakmica za svetsko prvenstvo i laka atletika.

PROGRAM UTAKMICA

Muškarci su se takmičili u ovim disciplinama: u propisanim i slobodnim sastavima na razboju, vratilu, krugovima, konju u šir i prostim vežbama,

Slike: Sa svečane povorke sokolskog članstva: gore: čelo povorke sa načelnikom bratom dr. Klingerom i zastavom ČOS; u sredini: vodstvo ČOS sa starešinom br. dr. Bukovskim; dole: članovi Saveza slovenskog Sokolstva.

u propisanom i slobodnom preskoku konja u dalj, u bacanju kugle, skoku u visinu i trčanju na 100 m.

Zene su se takmičile u slobodnom i propisanom sastavu na ženskom razboju (čije su motke u raznoj visini), propisanom sastavu na krugovima, slobodnom sastavu na gredi, slobodnom preskoku preko konja, slobodnoj zajedničkoj vežbi sa čunjevima kod koje se ocenjuje fiziološka vrednost, lepota kompozicije, težina i izvođenje. Od lakoatletskih disciplina bilo je na programu trčanje na 60 m i bacanje diska.

Takmičile su se ekipe po 8, ali se za konačni plasman računaju samo rezultati najbolje šestorice, tako da dva člana ekipe ostaju kao rezerva.

U utakmicama **muškaraca** zastupala je:

Poljsku ekipa poljskog Sokola u sastavu: Betina, Bregula, Gaca, Kosman, Pietrzikovski, Pradela, Radajevski i Šosarek;

Belgiju: ekipa Kraljevske belgijske gimnastičke federacije (Fédération Royale Belge de Gymnastique) u sastavu: Defer, Bodaer, Vilmo, Bike, Maest, Fulon, Stobaer;

Jugoslaviju: ekipa Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije u sastavu: Pristov, Gregorka, Kujundžić, Primožić, Vadnav, Forte, Skrbinšek i Boltžar;

Svajcarsku: Kantonalni savez za umetničku gimnastiku Soloturn (Eidg. Kunstturner Verband Solothurn) u sastavu: Bader, Šmid, Negelen, Bahman, Bek, Mak, Širman i Rojš;

Francusku: ekipa Saveza gimnastičkih udruženja (Union des Sociétés de Gymnastique de France) u sastavu: Benalim, Kaše, Klase, Miraj, Rirole, Solbah, Vengan i Valter;

Luksemburg: ekipa Udruženja Luksemburških gimnastičkih društava (Union des Sociétés Luxembourgeoises de Gymnastique) u sastavu: Auper, Klajn, Kugeler, Logelen, Romersa, Vengler, Vajvers;

Češkoslovačku: ekipa ČOS u sastavu: Sladek, Hruhi, Lefler, Gajdoš, Novotni, Tintjera, Petraček i Hudec;

Bugarsku: ekipa Saveza bugarskih Junaka u sastavu: Mirčev, Ignatov, Hristov H., Sjazov, Hristov J. i Čureškij.

Češkoslovačka: Skalova, Hendrihova, Foltova, Djekanova, Nežerkova, Vermirovska, Dobešova i Palfiova.

Ekipe Belgije i Luksemburga brojile su 7 članova; dakle imale su samo 1 rezervnog člana, ekipa Bugarske samo 6 članova, dakle bez rezerve, dok su sve ostale ekipe imale po 8 članova.

U utakmicama **žena** učestvovala su ovog puta samo slovenske zemlje, koje su zastupale sokolske ekipe.

Jugoslavija je nastupila u sastavu: Podpac, Kovačić, Pustišek, Vazaz, Rupnik, Sket, Radivojević i Hafner.

Bugarska: Mavrodinova, Antipova, Kazandžieva, Petrova, Martinova, Kraveva, Baeva i Jovčeva.

Poljska: Skirlinska, Stepinska, Vejsova, Ludcinska, Osadnikovna, Vojcihovska, Majorovska i Noslievicovna. Vermirovska, Dobešova i Palfiova.

Sve 4 ženske ekipe bile su, dakle, kompletne.

Takmičenja je otvorio predsednik Međunarodne gimnastičke federacije grof Adam Zamojski francuskim govorom, načelnica ČOS sestra Marija Provanjškova otvorila je III ženske međunarodne gimnastičke igre u svojstvu potpredsednice ženske tehničke komisije FIG-e, i na koncu govorio je predsednik tehničke komisije FIG-e Igenen (Huguenin), koji je pozdravio sve prisutne i zahvalio načelniku ČOS bratu dr. Klingeru na pripremi i organizaciji utakmica, izrazivši ujedno žaljenje što na ovim utakmicama nisu zastupljeni i ostali narodi. Na kraju zakleo je sudije i dao znak da se otpočne s takmičenjem. Utakmice su trajale u četvrtak 30 juna ceo dan do 19 časova uveče, a nastavljene u petak, 1 jula, kad su bile na programu lakoatletске discipline.

Slike: Sa svečane povorke: gore: čelo dela povorke sa jugoslovenskim Sokolstvom i zastavom Saveza SKJ; u sredini: jugoslovenske međunarodne takmičarske vrste u svečanoj povorci; dole: članovi SKJ u povorci.

**DEFINITIVNI REZULTATI
TAKMIČENJA**

U takmičenju **muških ekipa** pobedila je **Češkoslovačka** sa 806,82 bodova. Na drugome mestu je **Švajcarska** sa 791,81 bodom, a na **trećem Jugoslavija** sa 741,30 bodom. Slede: Francuska (740,13), Poljska (681,20), Luksemburg (626,00), Belgija (558,40) i Bugarska (518,90).
 Apsolutni prvak sveta u gimnastici je **Čehoslovak Gajdoš** sa 138,06 bodova, drugi je **Sladek (CSR)** sa 137,46 bodova, a treći **Švajcarac Mak** sa 136,40 bodova.

Svih prvih 10 mesta u konačnom plasmanu zauzeli su isključivo Čehoslovaci i Švajcarci: 4) **Hudec — CSR**, 136,33; 5) **Širman — Švajc.** 134,53; 6) **Hrubi — CSR**, 133,83; 7) **Bek — Švajc.** 132,60; 8) **Lefler — CSR**, 131,33; 9) **Petraček — CSR**, 129,83; 10) **Šmid — Švajc.** 129,40 bodova.

Sampionat na vratilu osvojio je **Švajcarac Rojš (Reusch)** sa 19,7 i 2/3 bodova; drugi je **Hudec, CSR**, sa 19,7 bodova.

Sampionat na razboju osvojio je također **Švajcarac Rojš** sa 19,5 i 2/3 bodova; drugi je **Hudec, CSR**, sa 19,5 i 1/3 bodova.

Sampionat na konju u šir osvojio je **Rojš, Švajcarska**, sa 19,5 i 2/3 bodova; drugi je **Petraček, CSR**, sa 19,4 i 2/3 bodova.

Sampionat na krugovima osvojio je **Hudec, CSR**, sa 19,6 i 1/3 bodova; drugi je **Rojš, Švajcarska**, sa 19,3 bodova.

U natecanjima **žena** pobedila je ekipa **Češkoslovačke** i odnela šampionat sveta sa 552,76 boda u sastavu: **Djevanova, Vermirovska, Palfiova, Skalova, Nežerkova i Dobešova.**

Na drugome mestu je **Jugoslavija** sa 513,96 bodova u sastavu: **Kovačičeva, Pustišekova, Vazazova, Rupnikova, Sketova, Hafnerova.**

Treće mesto zauzela je **Poljska** sa 510,21 bodova u sastavu: **Skirlinska, Stepinska, Osadnikovna, Vejsovna, Majorovska i Noskievicovna.**

Na četvrtom mestu je **Bugarska** sa 286,34 bodova.

Prva tri mesta pripadaju Čehoslovakinjama, četvrto Poljakinji, peto i šesto opet Čehoslovakinjama, na sedmom se plasirala Jugoslovenka **Rupnikova** sa 78,86 bodova, na osmom **Hafnerova** sa 78,80 bodova, dok deveto i deseto mesto pripadaju opet Čehoslovakinjama.

Ostale jugoslovenske takmičarke plasirale su se u ukupnom plasmanu ovako: **Sket Milica** na dvanaestom mestu sa 75,21 — **Kovačić Elza** na 13 mestu sa 74,13 — **Vazaz Jelica** na 15 mestu sa 73,16 — **Pustišek Marta** na 17 mestu sa 72,15 — **Podpac Marta** na 21 mestu sa 70,38 — **Radivojević Dušica** na 22 mestu sa 69,96 bodova.

Poslednjih osam mesta u ukupnom plasmanu zauzele su **Bugarke.**

Najbolje individualno postignuto vreme u trčanju na 60 m ima **Kovačevićeva** sa 8,3 sekundi, a najdalje je bacila disk **Sketova** sa 30,23 m.

Dne 1 jula uveče podeljene su na svečan način nagrade pobednicima u Smetaninoj dvorani u Obecnem reprezentativnom domu, čime su ova takmičenja i završena.

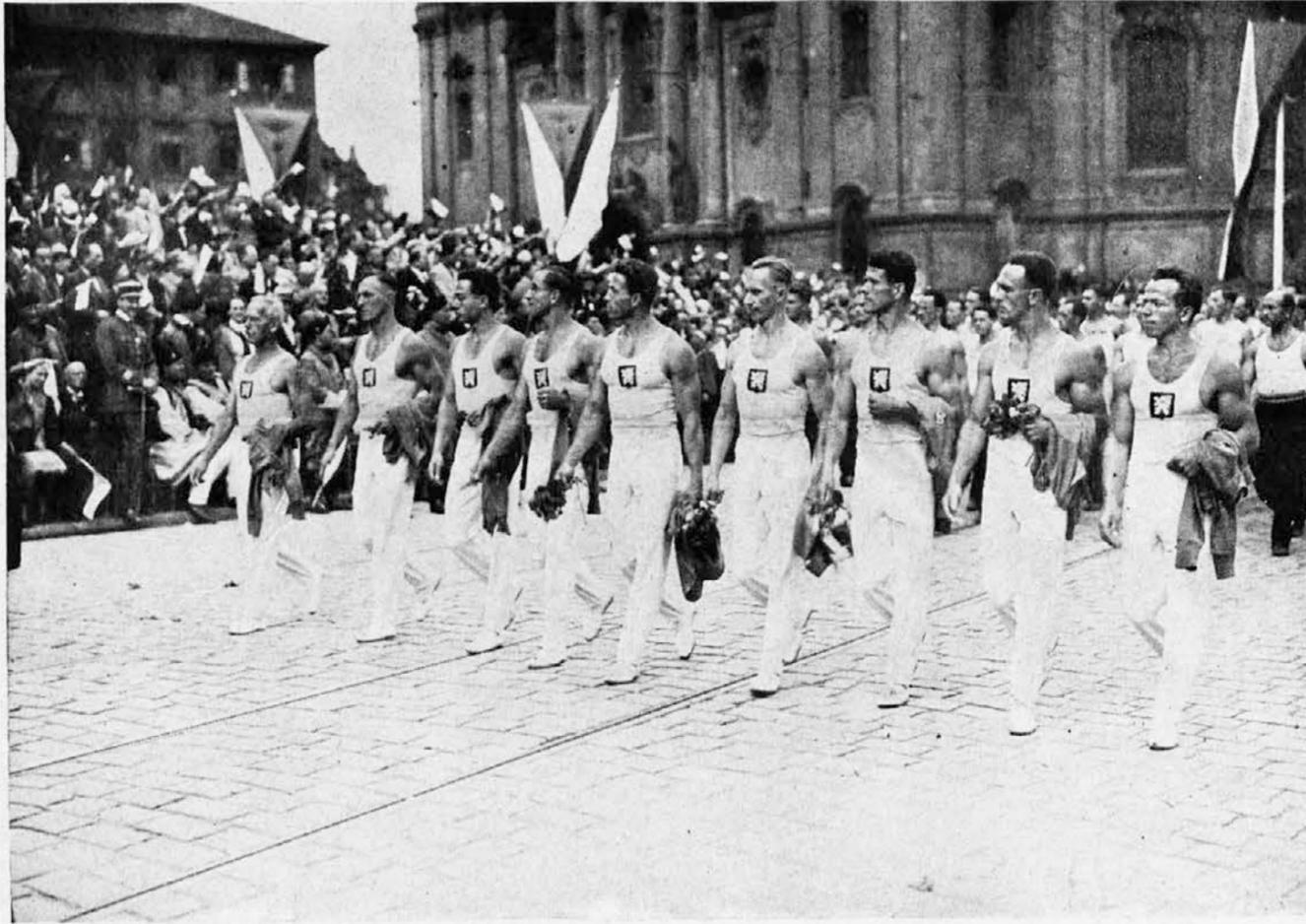
Krv nije voda!...

Poklič radosti i orkan bratske dobrodošlice nadjačali su huku i lomot železničkih vozova na putu u Prag

Istina je ovo: nema reči, nedostaju izrazi i preslaba je moć ljudskoga govora, a da bi se usmoglo uspešno i verno prikazati, opisati i reprodukovati sve ono bogatstvo i preobilje najintenzivnije proživljenog čitavog jednog života, što smo ga upravo duboko preosetili i na pročelju naše svesti živo upećatili svi mi jugoslovenski Sokoli, koji smo doživeli tu radost i sreću da budemo učesnici i aktivni sudeonici najgrandioznije fizičko i moralno vaspitne manifestacije na svetu, nada sve zna

Slike: gore: Članovi sokolskih četa SKJ u svečanoj povorci; u sredini: članovi SKJ u crnogorskoj narodnoj nošnji u svečanoj povorci; dole: članice SKJ u svečanoj povorci.

čajnog X jubilarnog svesokolskog sleta u Pragu.

Taj proživljeni život doveo nas je do onog stepena uzbuđenja i ganuća, kad u podgrlcu zamire glas, kad se stežu mišići, oko suzi, a primarno jaki osećaji razlevaju spontanost kao najverniju sliku — nas samih...

Reče neko omalovažujući: srce pobeđuje mozak!

Ali ovoga puta i mozak i srce ne mogu se ni dati ni primati ni razumevati odvojeno. Diktat razuma i diktat osećanja stvorili su ono veličanstveno, ono divno, ono nenadmašivo, što čini i stvara puni pojam ovogodišnjeg svesokolskog slavlja. Suvišno je i reći u Pragu...

I taj proživljeni život doveo nas je do poslednjih granica izražajnih moći sviju superlativa i vratio nas na iskonsko i najispravnije tumačenje svake reči, kad pojam „lep“ treba uistini značiti ono idealno i neprofanisano lepo, a „dobar“ daje sadržaj nečemu što svako mora punim poverenjem da primi kao dobro. I samo tako neka i ove reči izvrše svoju zadaću...

LETIMICNI POGLED UNATRAG

Ne treba lutati daleko u prošlost. Osvrnimo se unatrag samo nekoliko nedelja.

I — — — — —
Kome onda još nije dovoljno jasno golemo, da, golemo značenje X svesokolskog sleta!

Bilo je i malodušnih. (Ta gde ih nema!) Neki su čak posumnjali u polazak u Prag. Međutim: dvostrukom smo čežnjom i gorljivom radošću krenuli na put. I onda...

OD PETRŽALKE DO PRAGA...

Mirno i bezbučno proklizio je sokolski voz bogatom panonskom nizinom. Jedan voz za drugim. Devet na broju. Bez reči ugledali smo gustu žičanu državnu granicu. Suvišni su komentari. Ostavili smo Madžarsku. Pred nama jutarnja panorama slovačkih planina. I radost je neka prostrujala telom i poput rose podarila svežinu i okrepu.

Lokomotiva usporava vožnju, ječi glazba, razbio se orkan dobrodošlice, poklič, pesma, cveće, zastave, suze i razgolićeno srce...

Petržalka! Granična stanica. U bratskoj smo Češkoslovačkoj Republici!

— Na zda-a-a-a-r!

— Zdravo! Zdravo! Zdravo!

I odmah odlučno, silno, kao grom jako i složno:

— Nedame se!...

I kao što je počelo, u rano jutro, u Petržalki, tako se to nastavilo i produžilo sve do posle podne, do Praga.

Doista, veličanstveno lep put do Praga. Na stranu sad zastave, cveće, muzike i sav, manje-više, banalan izvanji dekor. To je svuda na svetu lako postaviti i udesiti. Ali ono dublje, duboko, vredno, sadržajno i neizveštačeno, to su one tisuće sokolske braće i sestara, one goleme mase slovenske, češkoslovačke braće, koje niko ne može, da baš tako kažem, ni naručiti, ni dresirati, pa ni primorati, da onako spontano, srdačno, radosno, bratski i najiskrenije uzbuđeni dočekaju jugoslovensku sokolsku braću, miluju je, pazdravljaju, grle, ljube i nerazrešivo bratime, pretvarajući tako naporan i dalek put u priču i pesmu neizrecivo lepu, dragu i uzbuđljivu do boli...

Počelo je u Petržalki, nastavilo se u Bratislavi, a svršilo — — — Još ni sada nije svršilo. Sada se to stalno obnavlja i održava i odjekuje u dušama našim...

Ipak, na tom dugačkom i veličanstvenom pohodu jedan izuzetak: Brzeclava. Samo četiri kilometra od nemačke granice, ali zato doček braće s Juga naročito srdačan i značajan. U lepo dekorisanom čekaonici predsednik češkoslovačke i sokolske Brzeclave i članik našeg sokolskog starešine (br. dr. Gavrančić) izmenili su pozdrav u znaku istorijske: Vernost za vernost.

Slike: gore: članice SKJ u narodnim nošnjama u svečanosti povorci; u sredini: pobednička vrsta ČOS sa međunarodnih takmičenja u svečanosti povorci; dole: nova zastava ČOS, dar predsednika dra Beneša, pri defileju svečane povorke.

Pa onda: Brno, Česka Tržebova, Pardubice, Kolin i dalje, ko bi mogao i znao reći gde je doček i ispraćaj bio srdačniji i lepši?! Progovorila je krv, a „krv nije voda!“...

I jurio je voz i huktao i lomatao i probijao se kroz pitomu romantiku češkoslovačkog osrednjeg gorja, teško sopeći povećavala je lokomotiva brzinu na osamdeset, sto, pa i preko stotinu km na sat, a spontani poklič naše radosti i besprekidni orkan bratske dobrodošlice nadjačali su huku i lomot gvozdene konstrukcije ispreplićući sve to u svesilno težak i dubok koral nekomponovane muzike u čast i slavu bratstva, uzajamnosti, vernosti i slovenske narodne svesti. A nad svime: Tiršova sokolska misao!

*

Putovanje od Petržalky do Praga ne spada u zvanični sletski program. Ipak, prirodno, ono je neizbežno postalo deo opšteg života u okviru X svesokolskog sleta. I upravo zato, jer nije bilo deo zvaničnih svečanosti, to je putovanje naročito dobilo na vrednosti i značenju. Ono je, možda najvećma, pripomoglo sticanju ubeđenja: Češkoslovački je narod svestan težine dana, u kojima o-vako svečano i radosno slavi dvadesetogodišnjicu svoje slobode i države, ali — češkoslovački narod veruje i u sebe i u svoju braću i u svoje saveznike, i češkoslovački će narod znati, hteti i moći da čuva i brani divnu realizaciju dubokoumnih napora Tirša, Masarika, slobodnu, moćnu, jaku i naprednu Češkoslovačku Republiku!

Dugačka putovanja zamaraju. Naš sokolski daleki put u zlatni Prag, začudo, osvežio nas je. Već sam uvod u glavne sletske svečanosti i dane nekako nas je preporodio. Nama jugoslovenskim Sokolima možda je to bilo naročito potrebno. I dvostruko radosno kliknusmo divnom milijunskom gradu na Vltavi, zlati matki Prahi, naš srdačni, kreplki i bratski sokolski: Zdravo! —

V. B.

Glavni sletski dani

**Prvi glavni sletski dan
nedelja 3 jula**

**Pretstavnicí Sokolstva na
Masarikovom grobu u Lanima**

U nedelju 3 jula ujutro otišla je iz Praga autobusima za Lane brojna delegacija ČOS, da se u ime češkoslovačkog Sokolstva pokloni grobu Prezidenta-Oslobodioca T. G. Masarika. Delegaciju, u kojoj je pored raznih slet-funkcionera bio iz svake sokolske župe ČOS po jedan član i članica u svečanoj odori sa zastavom ČOS, vodio je član predsedništva ČOS brat Bartonj.

Sa češkoslovačkim Sokolima otputovala je u Lanu i delegacija Saveza SKJ, u kojoj su bila 33 člana u svečanoj odori, 10 članica u svečanoj odori a 10 u narodnim nošnjama. Jugoslovensku delegaciju vodio je zamenik starešine Saveza brat dr. Oton Gavrančić sa još nekoliko članova savezne uprave.

Savez bugarskih Junaka zastupala je delegacija od 7 članova pod vodstvom samog starešine Saveza generala brata Atanasova.

Pred grobljem u Lanima, dočekao je delegacije starešina Sokola u Lanima i primator glavnog grada Praga brat dr. Petar Zenkl sa brojnim građanstvom.

Nad grobom Prezidenta-Oslobodioca govorio je najpre brat dr. Zenkl, kao potpredsednik Sletskog izvršnog odbora. Iza toga položili su predstavnici ČOS na grob veliki lovorov venac sa vrpcom u narodnim bojama sa napisom „Češkoslovačko Sokolstvo Prezidentu Oslobođiocu, 3 jula 1938“.

U ime SKJ govorio je dr. Gavrančić, koji je spomenuo, da će u jugoslovenskoj istoriji Masarikovo ime imati uvek veliki značaj, jer Masarik kao Sokol, naučnik i političar vrlo mnogo zna-

Slike; gore: Češkoslovačko Sokolstvo u svečanoj povorci; u sredini: Češkoslovačka Alma Mater pozdravlja pred Juridičkim fakultetom svečanu povorku; dole: češkoslovačke Sokolice u narodnim nošnjama u svečanoj povorci.

či za jugoslovenski narod i jugoslovensko Sokolstvo. Na kraju svoga govora uskliknuo je „Vječnaja pamjat Masariku“, što su ostali članovi jugoslovenske delegacije sa pijetom prihvatili. Jugoslovenski Sokoli položili su na grob zlatan lovorov venac sa vrpcom u jugoslovenskim državnim bojama i sa napisom.

Poslednji je govorio starešina bugarskih Junaka general brat Atanasov, koji je u svome kratkom ali toplom govoru naglasio, da se bugarski Junaci duboko klanjaju pred zemaljskim ostacima Masarikovim, kome će, kao velikom sinu Slovenstva, za večita vremena biti sačuvana uspomena ne samo u Češkoslovačkoj nego i u čitavome slovenskom svetu. Tom prilikom su i bugarski Junaci položili na grob velik lovorov venac sa vrpcom u bugarskim narodnim bojama.

Na kraju su sve tri delegacije odale poštu uspomeni Masarikovoj čitanjem od 2 minuta. Čitava ova manifestacija ostavila je na prisutne dubok i neizbrisiv utisak, a jednako su tako bili dirnuti i mnogobrojni gledaoci koji su prisustvovali ovome dirljivom činu pijeteta. Zatim su jugoslovenska i bugarska delegacija posetile zamak i park u Lanima da vide mesta gde je blagopokojni Pretsednik-Oslobodioc živeo i radio u korist Češkoslovačke, čitavog Slovenstva, za mir i demokratiju. Sa istinskim ganućem potsećale su obe delegacije, da su u zamku Lane boravili kao Masarikovi gosti, Nj. Vel. Blaženopočivši Kralj Aleksandar I Ujedinitelj i Nj. V. Car Boris III.

Odavanje pošte Neznamom junaku

Istoga dana već pre 7 časova ujutro skupilo se pred Staromjestskom većnicom brojno gradanstvo da prisustvuje odavanju pošte uspomeni Neznamog junaka od strane Sokolstva.

Za ČOS bio je prisutan zamenik starešine brat Truhlarž, za američko Sokolstvo braća Prhal, Folta, Bednar i sestra Dankova, za Savez SKJ brojna delegacija na čelu sa zamenikom starešine bratom E. Ganglom, za Rumuniju komandant Sidorovič, prvi adutant Nj. Vel. Kralja Karola, za Savez bugarskih Junaka br. Jakimov.

Muzika je intonirala državnu himnu, a onda su pojedine delegacije položile vence. Govorili su braća Truhlarž, Prhal i Jakimov. Kad je ovaj akt pijeteta bio završen, delegacije su u povorci krenule u Tiršev dom, da se tamo u kolumbariju poklone urnama sa zemskim ostacima istaknutih sokolskih radnika. Sve četiri delegacije položile su u kolumbariju lepe kite cveća. Kitu cveća poslala i lotiška delegacija koja nije mogla da uzme učešća u ovoj svečanosti. Posle govora br. Truhlarža upisali su se svi prisutni u spomen-knjigu.

Na grobovima osnivača Sokolstva na Olšanskom groblju

U nedelju 3 jula pre podne održan je pomen i na grobovima osnivača Sokolstva Tirša i Fignera, kao i pokojnih starešina ČOS dr. Podlipnog i dr. Šajnera. Na svim grobovima govorio je starešina ČOS brat dr. Bukovski, apostrofirajući u svome govoru naročito prisutne predstavnike Sokolstva jugoslovenskog, bugarskog i ukrajinskog. Također i predstavnik jugoslovenskog Sokolstva brat dr. Vl. Belajčić poklonio se kratkim govorom uspomeni mrtvih. Na grobove položeni su tada venci sa trakama u češkoslovačkim, jugoslovenskim i bugarskim narodnim bojama.

Sa Olšanskog groblja otišle su delegacije u Panteon Revolucije (Pamatnjik odboje) na Žiškovu i tamo položile također vence sa trakama u narodnim bojama u prostoriji, u kojoj su privremeno smeštene urne sa pepelom istaknutih legionarskih boraca za slobodu.

Slike: gore i u sredini: Češkoslovačke Sokolice u narodnim nošnjama u svečanoj povorci; dole: Za vreme svečane povorke gradanstvo je ispunilo do poslednjeg slobodnog mesta na praškim ulicama, neprestano burno pozdravljajući sokolsku povorku.

Triumf uzajamnosti i slovenskog bratstva

Prvi glavni sletski dan na sletištu

PRE POČETKA JAVNE VEZBE

Tačno prema programu — u nedelju, 3 jula, u 15 sati pucanj topa na Strahovu najavio je početak glavnih sletskih priredaba. Tri tisuće golubova poletele je u vis, a pola milijuna ruku zapljeskalo je u velebnom Masarikovom stadionu.

Veličanstven je bio izvanji dekor sletišta i najvećeg borilišta na svetu: dve stadeset hiljada posetilaca ispreplelo se u živopisnu sliku, stvarajući jedinstveni okvir uzorno izravnanog četverougona plohi, na kojoj će deseci tisuća sokolskih vežbača i vežbačica, pred strogim licem i kritičkim pogledima celoga sveta, ponovno dokazati nenadmašivu vrednost Tirševog telovežbenog sistema i duboku moralnu sadržajnost slovenskog pokreta.

DOLAZAK PRETSEDNIKA DRA BENEŠA

Nekoliko minuta pre 3 časa stigao je na stadion predsednik Republike dr. Eduard Beneš sa gospodom i londonskim poslanikom CSR Janom Masarikom te svojom pratnjom. Predsednika Republike pozdravili su i uveli u ložu starešina ČOS brat dr. Bukovski i ministar narodnog zdravlja i fizičkog vaspitanja naroda Fr. Ježek.

ODLIČNI GOSTI NA STADIONU

Pored visoke pratnje predsednika Republike dr. Eduarda Beneša i korporativnog učesća češkoslovačke Vlade, Senata i Skupštine, zastupnika rumunskog kralja i vlade ministra Sidoroviča, zastupnika jugoslovenske vlade ministra za fizičko vaspitanje dra Vjekoslava Miletića, diplomatske lože bile su prvog glavnog sletskog dana na sletištu ispunjene do poslednjeg mesta i neće biti bez interesa, ako — prema zvaničnim podacima ČTK — konstatujemo i na ovome mestu, da su vežbe i našega Sokolstva živim zanimanjem pratili i vidljivo im veoma srdačno odobravali sledeći inostrani diplomate akreditovani u Pragu:

Zastupnik apostolskoga nuncija, auditor Nuncijature Msgr. Burcio, poslanici: urugvajski Gomez, belgijski de Tensies, mađarski Vetštajn de Vesteršajmb, jugoslovenski dr. Vasilije Protić, lotiški Nukša, grčki Koucaleksis, litvanski Turanski, italijanski de Fačendis, nemački dr. Ajenlor, turski Karaosmanoglu, sovjetski Aleksandrovskij, francuski de Lakroa, engleski Njutn, USA Kar, švajcarski Brugman, brazilski Sampaio, japanski Fuji, Španjolske Republike de Asua, holandski Karsten, argentinski Frejir, švedski Malmar, bugarski Balabanov, rumunski Krucesku, danski Let, otpravnik poslova egipatskog poslanstva bej el Houte, otpravnik poslova čilskoga poslanstva Mont, otpravnik poslova poslanstva finskoga dr. Hitonen; poljsko poslanstvo zastupao je tajnik Scenioviski, venezuelo zastupao je Ibara, a estonsko Hobemegi. Nadalje je bio prisutan veliki broj diplomatskih činovnika i ostalih odličnika.

Bili su također prisutni i gotovo svi vojni atašej stranih država u Pragu, koji su bili u paradnim uniformama.

Od bivših poslanika stranih država u Pragu došli su na slet danski poslanik Host, dugogodišnji rumunski Emandi i prvi i poslednji austrijski poslanik u Pragu dr. Marek. Pored pomenuutih tu je bio i generalitet, predstavnici raznih nadležstava, najprominentnije ličnosti češkoslovačkog javnog, naučnog, političkog, umetničkog i privrednog života te ostali brojni strani gosti i oko 400 domaćih i stranih novinara.

Prvoga dana nastupilo je češkoslovačko Sokolstvo, članovi i članice, i njihove su vežbe ostavile najdublji dojam. Naročitu pažnju izazvao je nastup 30.000 članova. Toliki broj vežbača na-

Slike: gore: Češkoslovačke Sokolice u svečanoj povorci; u sredini: Češkoslovački Sokoli u svečanoj povorci; dole: Sokolska konjica ČOS i sanitetski odredi zaključivali su svečanu povorku.

jednom nikad još nigde nije nastupio i stoga je opravdan bio ogroman interes svakoga i svijeta za tu dosad neviđenu manifestaciju reda, tačnosti, discipline i precizne izvedbe svestrano zadanih pokreta ljudskoga tela. Češkoslovački sokolski tehničari rešili su postavljene zadatke najodličnije. Nije ovde mesto da detaljno analizujemo i tehnički seciramo to remek-delo telovežbene veštine, tek u opštemu konstatujemo ono osnovno i bitno u tome: **savršena izvedba**. I tehnički, i akustično i vizuelno. U potenciranoj to meri važi i za uzorni nastup češkoslovačkih Sokolice u teškim skupnim vežbama s loptom. Eto, toliko i ukratko o nastupu Čehoslovaka prvoga glavnoga sletskoga dana.

NASTUP ČLANOVA U VEŽBI „SOKOLSKO VASPITANJE ZA ODBRANU”

Nakon što je bila na počasni steg istaknuta češkoslovačka država zastava nastupili su najpre češkoslovački članovi u vežbi „Sokolsko vaspitanje za odbranu”, koju je bio sastavio za zajednički nastup članova na berlinskoj Olimpijadi, 1936 god. Frant. Pehaček, a muziku napisao Jan Sehak, ali do tog nastupanja tada nije došlo, pa je ova krasna, ali i vrlo teška vežba, ostavljena za X slet. Vežbu je vežbalo 1.620 članova koji su svojom odličnom izvedbom požnjeli velik uspeh. Naročito lep utisak ostavile su na gledaoce skupine koje su izražavale čvrstu rešenost braniti se i odbraniti.

IZMENA DAROVA IZMEĐU SAVEZA SKJ I ČOS

Ipak, prvi je dan karakterizovan nastupom Jugoslovena. I da odmah naglasimo: veoma smo zadovoljni tim nastupom. Jugoslovensko je Sokolstvo i svojim uzorno disciplinovanom nastupanjem i tačnim izvođenjem teških vežbi dokazalo, da se razvilo do moćnog faktora u izgrađivanju opšte slovenske kulture.

Uvod tehničkom nastupu Jugoslovena bila je svečana izmena darova između ČOS i Saveza SKJ. Uz zvukove koračnice i pravi orkan opšte sokolske radosti, sa milim trobojkama na čelu, vodstvo dvaju bratskih sokolskih saveza ušlo je u sletišta i zaustavivši se nasuprot glavne tribine izmenilo dragocene i svete darove. Jugoslovenski su Sokoli podarili braći Čehoslovacima divnu bistu Blaženopočivšega Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, snažno skulptorsko delo kipara Gangla, a češkoslovački su Sokoli uzvratili jednako vrednim umetničkim poprsjem Prezidenta-Oslobodioca T. G. Masarika, delom kipara Dvoržaka.

Treba li još posebno isticati duboku simboliku i pravo značenje izmene tih darova!?

Istorijska: Vernost za vernost!

I što ćemo više...

U svečanom momentu i predivnom slavnosnom dekoru golemoga Masarikovog stadiona prvi zamenik starešine Saveza SKJ brat Engelbert Gangl rekao je:

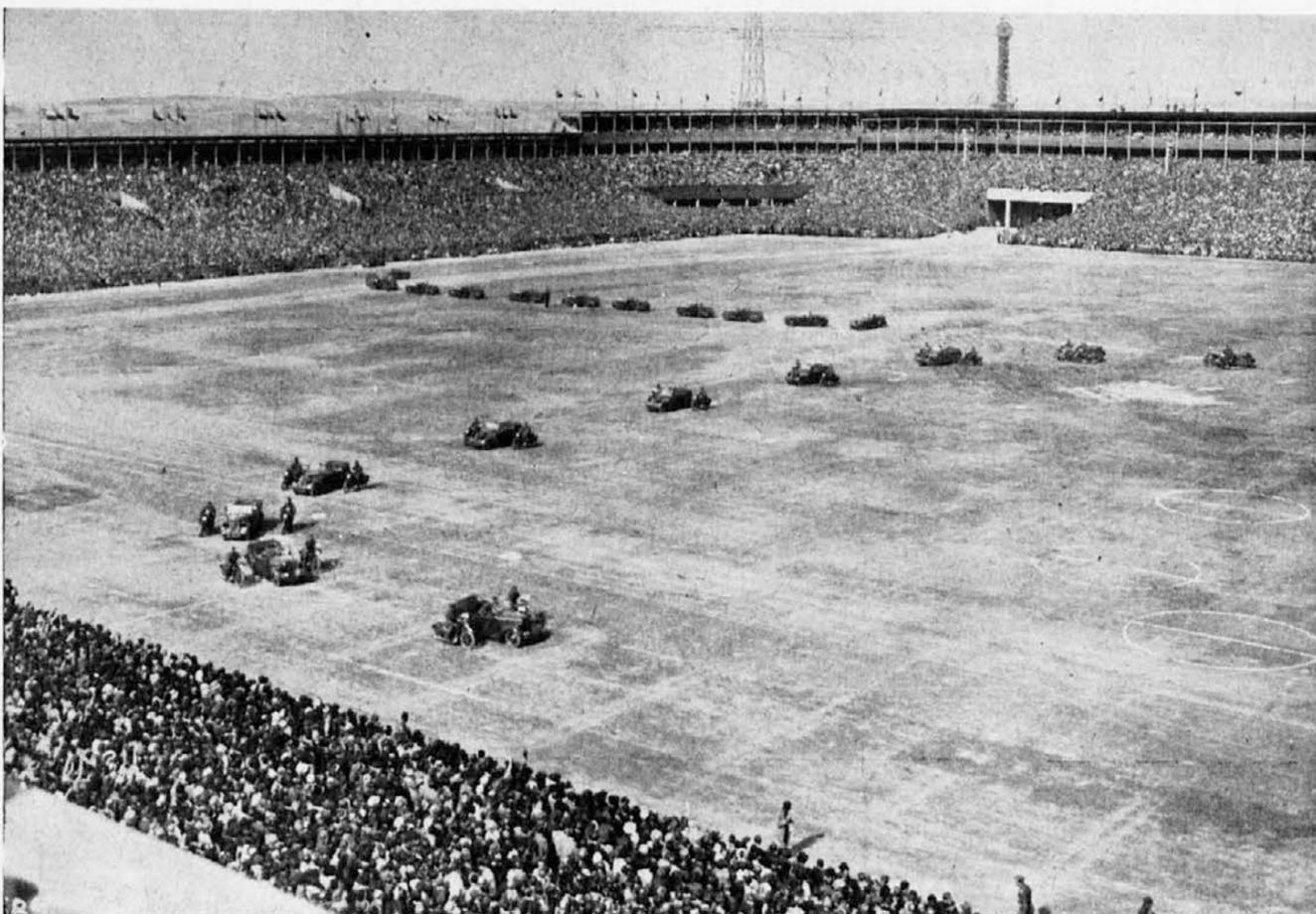
„U ime jugoslovenskog Sokolstva prvome sinu bratskoga češkoslovačkoga naroda, Prezidentu Republike, dru. Benešu naš bratski; Zdravo!”

Obraćajući se starešini ČOS bratu dru Stanislavu Bukovskom nastavio je:

„Brate starešino,

Obe naše bratske zemlje slave ove godine dvadesetu obljetnicu svoga oslobođenja. U čast toga priredjen je u toj godini i X jubilarni svesokolski slet.

Molim Te, da kao uspomenu na ove slavne dane primiš od Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije za Češkoslovensku obec sokolsku poprsje našega velikoga i nezaboravnoga Viteškoga Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. Ovo poprsje je tvorevina jugoslovenskog umetničkog duha, a izliveno u češkoslovačkom broncu. Duh i materija u njemu predstavljaju tako izraz naše nepokolebive bratske odanosti i naše bratske ljubavi prema Vama, češkoslovačkim Sokolima, ljubavi koju verno čuvamo i negujemo

Slike: gore: Predsednik Republike dr. Beneš i gđa Beneš u počasnoj loži za vreme javne vežbe na stadionu. — U sredini i dole: Nastup češkoslovačke vojske: pešaka, pionera i motorizovanih odreda na javnoj vežbi poslednjeg sletskog dana.

u svim našim srcima prema Vašem dragom češkoslovačkom narodu i Vašoj divnoj zemlji."

Zatim je brat Gangl produžio na češkoslovačkom, rekavši:

„Neka taj naš dar bude također izraz i oličenje ogromnog dela, koje su izvršili Vaš Pretsednik-Osloboditelj i naš Kralj Mučenik za samostalnost, oslobođenje i ujedinjenje Vašeg i našeg naroda, Vaše i naše domovine.

A time što ovaj naš dar prelazi sada iz sokolskih ruku opet u sokolske ruke hoćemo da podvučemo, da je pred 20 godina u danima teških borbi za postignuće narodnih i državnih ideala Vaše i naše Sokolstvo ispunilo svoju dužnost, kao što će je ispuniti i u budućnosti uvek i u svim okolnostima, kad god odjekne Tiršovo geslo: Oružje u svaku ruku! — Zdravo! Na zdar!"

Burni pljesak prepunog sletišta popratio je reči zamenika starešine jugoslovenskog Sokolstva, na što je starešina češkoslovačkog Sokolstva i Saveza slovenskog Sokolstva brat dr. Stanislav Bukovski uzvratio sledećim govorom:

„Brate zameniče starešine — draga jugoslovenska braćo i sestre!

Osećamo, da sada sobom govore duše naših naroda.

Vi nam predajete ono što je Vašem srcu najmilije — pretstavnik pobedonosnog programa ujedinjene Jugoslavije — poprsje Viteškog Kralja Aleksandra Ujedinitelja, koji je za dobro svoje zemlje položio i svoj život.

A mi, izražujući Vam svoju čvrstu veru, svoj životni vjeruju i jedinstvenu volju svega češkoslovačkog naroda, činimo isto najdražim simbolom s kojim se naš narod može da izrazi — likom misaone glave T. G. Masarika, Pretsednika-Osloboditelja. Govor ideja smera uvek k budućnosti i poziva na odgovoran i tvorilački rad cele generacije.

Sokolstvo češkoslovačko i jugoslovensko ostaće za sva pokolenja vezano Tirševom idejom vernog i nepokolebljivog bratstva i vršiće verno svoje nacionalno, državno i ljudsko poslanstvo u duhu Kralja Aleksandra i Pretsednika Masarika".

Na zdar!"

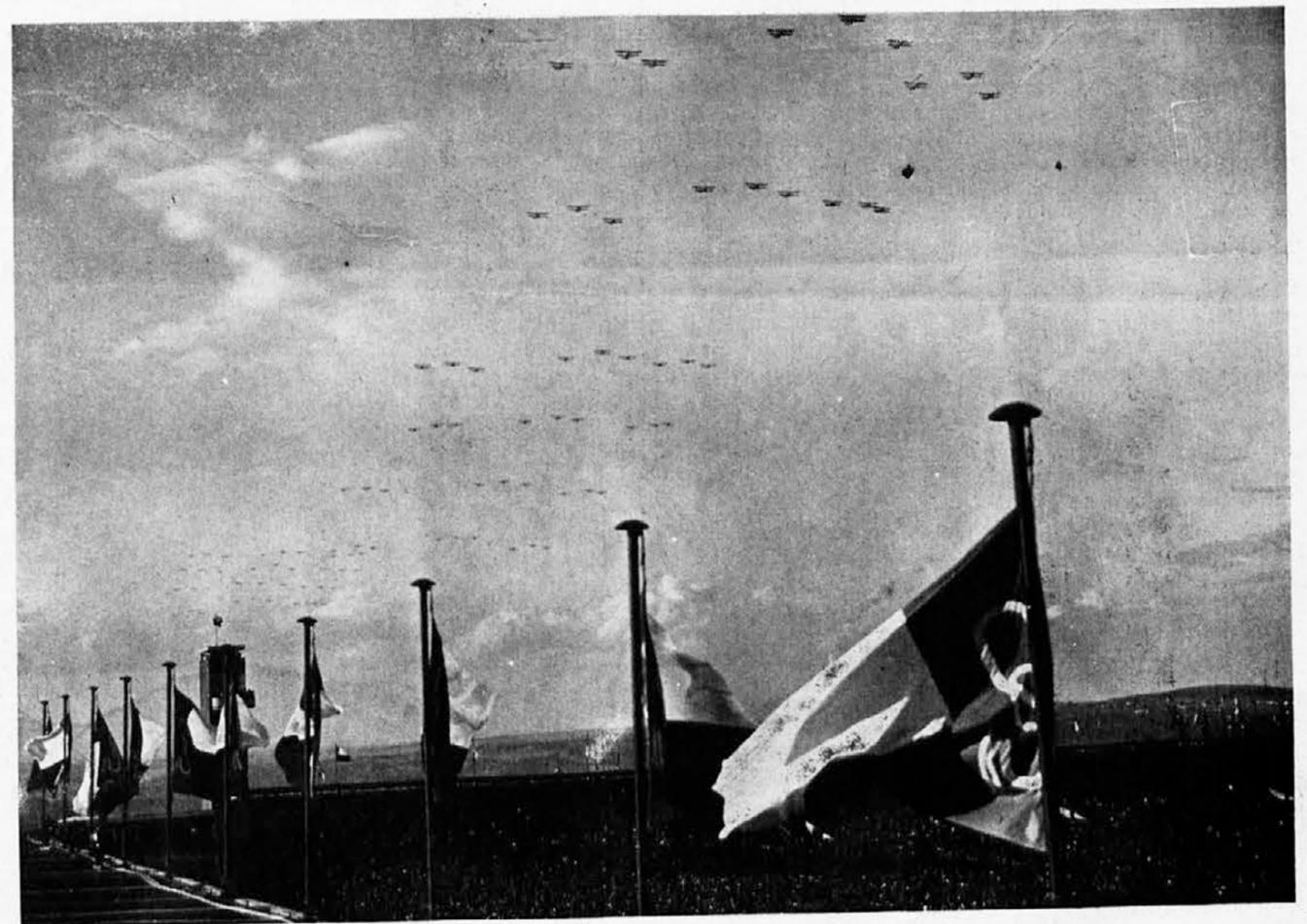
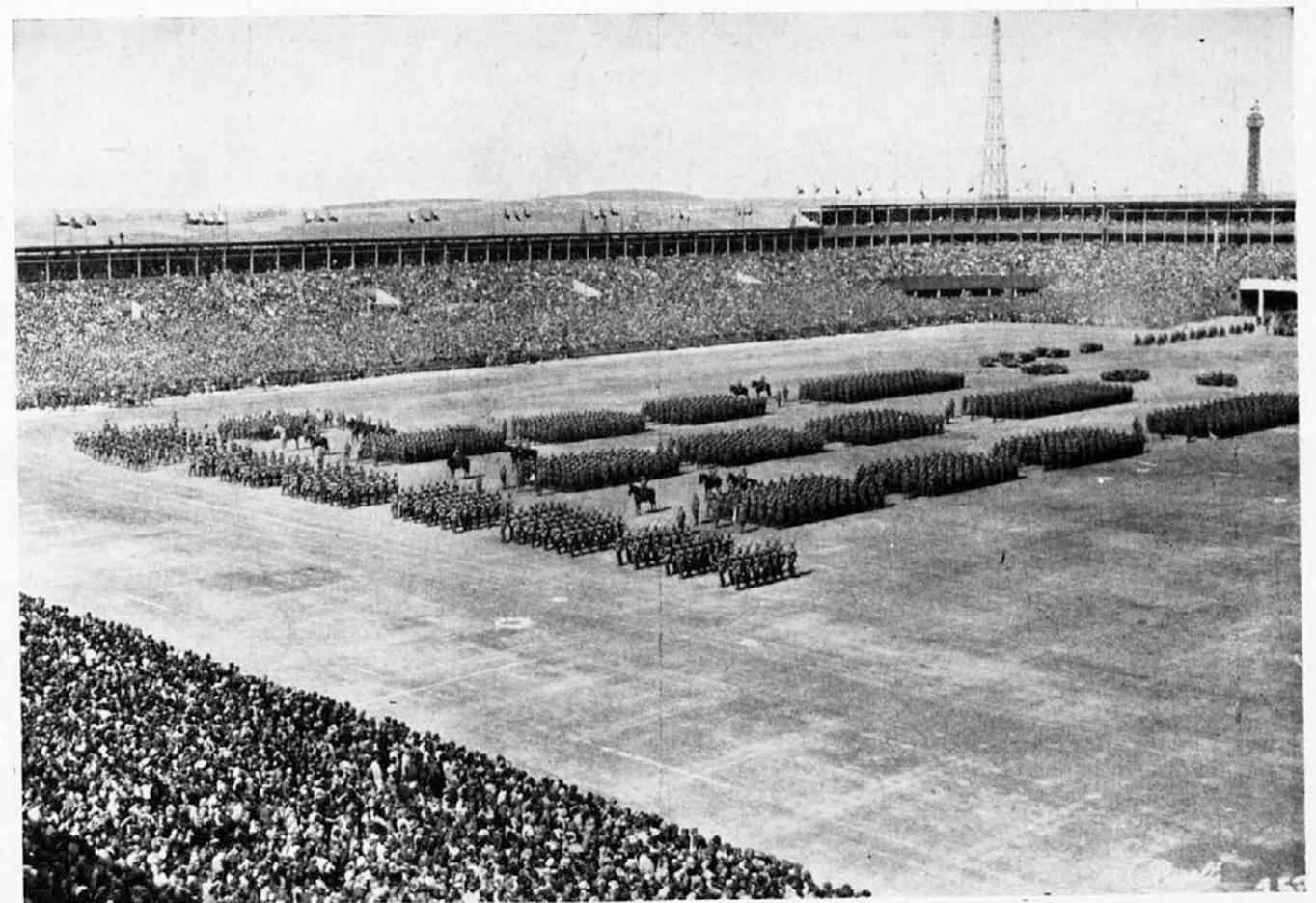
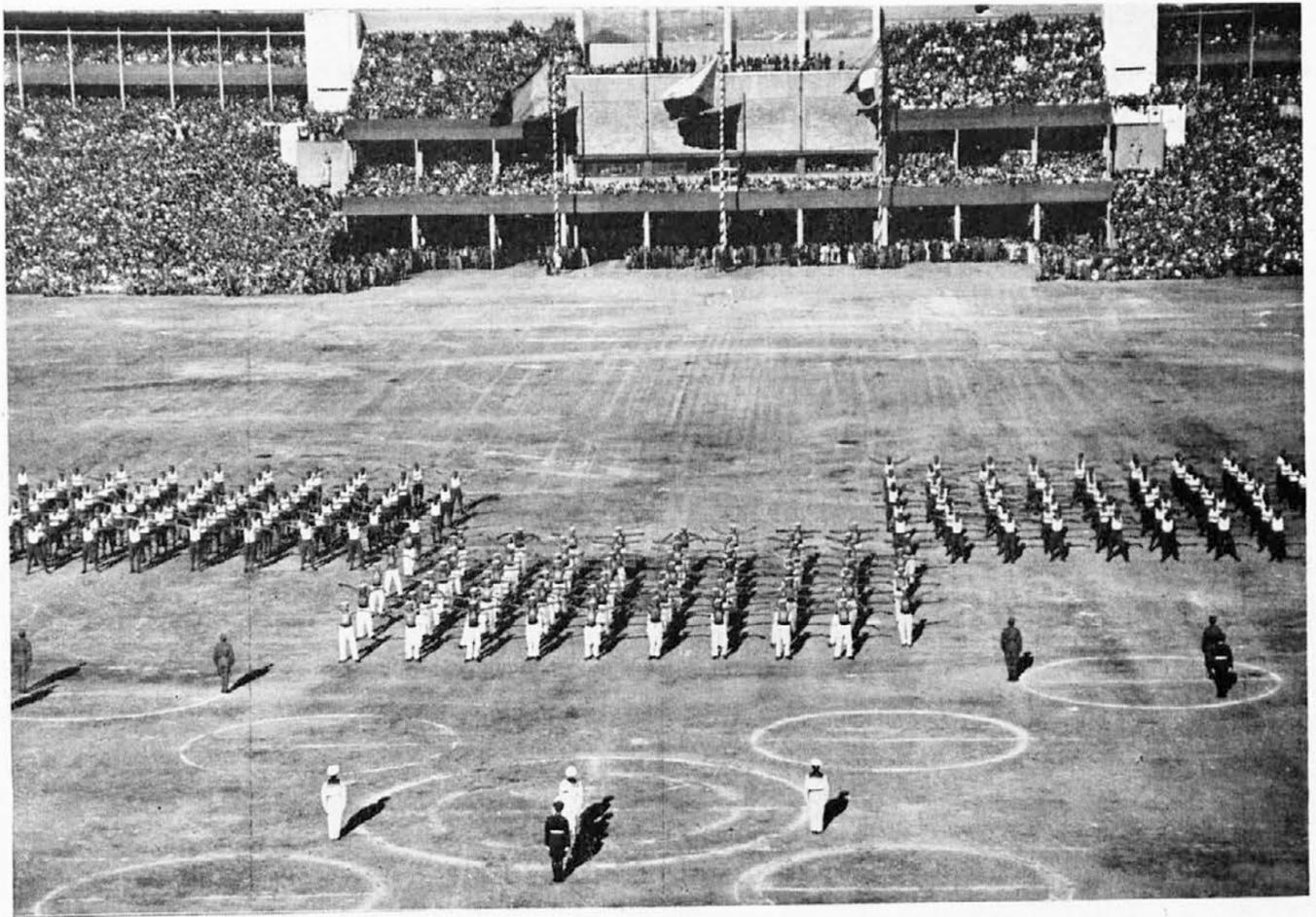
Opet bura oduševljenja, koje se pretvorilo u pravi orkan sveopšteg narodnog i sokolskog zanosa, kad su snažne mišice češkoslovačkih Sokola preuzele bistu Kralja Aleksandra, a junaki jugoslovenski Sokoli dignuli poprsje Prezidenta Masarika, i tada svi zajedno, za zastavama, starešinama i načelnicima na čelu u trijumfalnom defileju napustili stadion, da dadu mesta hiljadama očeličenih Sokola-vežbača.

NASTUP 17.000 ČESKOSLOVACKIH SOKOLICA

Sledile su proste vežbe češkoslovačkih članica, koje je sastavila B. Matějovčeva uz muziku K. Matějovca, koje su izvedene tako sjajno, da su izazvale pravu buru oduševljenja. Već sam nastup članica i pogled na potpuno ispunjenu površinu vežbališta, na kojem je odjednom vežbalo 17.000 vežbačica, ostavljao je nezaboravan utisak. A što tek da se kaže o samoj vežbi, toj — zaista — pesmi bez reči, koja je izražavala lepotu i gracioznost i opravdala potpuno osnovnu ideju „Zdravlje — snaga — lepota". Bogatstvo raznih promena, šarolike figure, igra boja koja je nastajala pri pojedinim pokretima i prestrojanjima, preciznost izvedbe, lepa i melodična muzika — sve to doprinelo je velikom, sjajnom uspehu češkoslovačkih Sokolica.

NASTUP JUGOSLOVENSKIH SOKOLA I SOKOLICA

I onda, nakon ove tačke, kome od nas Jugoslovena nije uzdrhtalo srce i

Slike: gore: Nastup jugoslovenske vojske i mornarice poslednjeg sletskog dana u vežbi „Jugoslovenska epopeja“ od I. Kovaca. — U sredini: Odeljenja češkoslovačke, jugoslovenske i rumunske vojske, koja su svojim sjajnim nastupom zaključila slei, defiluju pred Pretsednikom Republike. — Dole: Defile eskadrila češkoslovačke vojne avijacije poslednjeg sletskog dana nad stadionom.

nervozno se razigrali nervi, kad se kroz golemi ulaz vežbača naprosto izlila divna slikovita reka jugoslovenskog Sokolstva!...

Članovi, članice, seoski Sokoli i starija braća. Svi zajedno, savršeno poređani, odlučna kroka i svesni važnosti nastupa. I mnogo njih. Preko 2.200.

Pred svima savezna zastava i tehničko vodstvo.

A kad se ponešto slegla prva oluja pozdravnog pokliča, svi smo mi Jugosloveni zanemili i čekali...

Otpočela je vežba. Kombinovana za sve kategorije odrasloga članstva na istu glazbu, koju je napisao brat Verij Svajgar. Teška, ali efektna. Bratu Kovaču, autoru vežbi, srdačna čestitka. Ali — ne manja čestitka i svima ostalima tehničarima, znanima i neznanima, koji su te vežbe uvežbavali i dali od sebe sve samo da naš nastup i uspeh u Pragu bude što veći. Bratu saveznom načelniku i svima njima srdačni trokratni: Zdravo! I opet, nije ovde mesto stručne tehničke analize i zato samo kratko: **odlično!**

Kad su na vežbalište uz dugotranjan frenetičan aplauz nastupili jugoslovenski Sokoli i Sokolice, pretседnik Republike dr. Beneš pozvao je u svoju ložu jugoslovenskog ministra fizičkog vaspitanja brata dra Vjekoslava Miletića i poslanika u Pragu dra Vasilija Protića.

Naši članovi i članice nastupili su u vežbačkom odelu, seoske čete u belim majicama, gaćicama i sa belim platenim cipelama na bosu nogu, a starija braća u sokolskoj odori bez kape i surke.

Kad su zauzeli svoja mesta, bio je celokupan efekat vrlo lep, jer su boje odela, plavo-bela-crvena, potsećale na trobojku, a taj efekat još se više povećao u toku vežbe.

Autor vežbi srećno je rešio svoj zadatak, naime da sastavi vežbe koje će odgovarati tako različitim sokolskim kategorijama, a da pri tome budu lepe i efektivne.

Pretседnik dr. Beneš čestitao je ministru dru Vj. Miletiću i poslaniku dru V. Protiću na sjajno izvedenom nastupu i vežbi jugoslovenskih Sokola.

*

Da malo ilustrujem.

U novinarskoj loži glavne tribine. S jedne strane urednik „Prager Presse“, s druge urednik „Venkova“. Malo dalje jedan američki novinar. Ja, prosto zanemio i nervozno pogledavam nedalekog mi brata Mišu, savezno prosvetara, koji isto tako nemo i nervozno „kripti“, i čeka... hoće li sve dobro svršiti. (Nije li to razumljivo i prirodno?!...) A dole, duboko pod nama, na savršenoj plohi sletišta, naši režu...

Moje komšije od „Prager Presse“ i „Venkova“, stručno-tehnički nabijeni do maksimuma, zadovoljno kimaju i, kao dogovoreno, u jednom momentu hvataju telefonske aparate i odmah dikiraju svojim stenografima u redakciji čitave panegirike o odličnom i — nije preterano reći — uzornom nastupanju i vežbanju Jugoslovena. I docnije, kad su ispustili telefon, stalno povlađuju i najiskrenije se dive. I dižu se i plešću i kliču poput dece: Bravo, Jihoslovane! Na zdar! Zdravo!...

A sve su to stariji ozbiljni ljudi, koji su po svojoj profesionalnoj dužnosti proputovali daleke zemlje i mnogo toga videli i čuli...

A kad je zamro i poslednji zvuk sinhronizovane vežbane muzike, kad su se stotine naših vežbača i vežbačica opet sliili u guste šesnaestoredove i u silnom pohodu krenuli pored tribina, kad je četvrt milijuna gledalaca zajedno s Prezidentom drom Benešom, poustajalo sa svojih sedišta i u zaglušnom deliriju neizveštačenog oduševljenja i bratske dragosti pozdravljalo preplanule i kršne Sokole s Juga — tada... a šta onda —

Zadovoljno i smireno pogledao sam nedalekog brata „saveznog“ i — razumeli smo se. Bilo nam je milo i drago i prijatno u duši, i — kako malo docnije rekoh bratu uredniku Stipi — opet su nam nedostajale reči da izrazimo i svoje zadovoljstvo i našu gordost...

Četvrt milijuna ustiju klicalo je oduševljeno, pola milijuna ruku domahivalo je uzbuđeno i more maramica lepršalo je u zraku kad su guste kolone jugoslovenskih Sokola napuštale stadion. I: možemo biti zadovoljni i ponosni!
V. B.

NASTUP ČLANICA ČOS U VEŽBAMA SA LOPTAMA

Zatim je nastupilo 2772 članice ČOS u vežbama sa belim i crvenim loptama, sastav Hane Burgerove-Dubove sa muzikom dr. Františka Sikste. Ova vežba ostavila je vrlo lep i veoma snažan utisak, kako izvedbom, tako i svojom lepotom. Osnovni stroj ove vežbe bio je kvadrat po 4 vežbačice, dakle šesnaestica. Dve šesnaestice činile su celinu, a 4 grupe po 32 vežbačice, dakle njih 128, tvorile su veću celinu unutar koje su se vršila brojna prestrojavanja. Ovih prestrojavanja je bilo mnogo i izmenjivala su se brzo tako, da su iziskivala znatnu okretnost vežbačica. Nije lako vladati suvereno ni laganom loptom pri neprestanom kretanju. I baš zbog toga što su lopte tako lake, bili su izabrani za vežbu graciozni pokreti sa plesnim elementima (polka, vals, mazurka, itd.), a lepotu vežbe pojačavali su efekti koji su nastajali prebacivanjem naizmenično belih i crvenih lopti kroz vazduh. Vežbačice su sa pravom bile nagradene burnim i dugotrajnim aplauzom.

PROSTE VEŽBE 30.000 ČLANOVA

Sjajni sletski program I glavnog dana na sletištu završen je prostim vežbama članova „Prisega Republici“ od Fr. Pehačka, sa muzikom Jana Schaka i rečima Jaromira Hlavse.

Vežba je imala tri glavna sastava, od kojih prvi završava jednom češkom, drugi moravskom, a treći slovačkom pesmom. Pesme je uz pratnju orhestra pevao hor „Kržižkovski“. Najefektniji je bio treći sastav sa elementima slovačkih narodnih igara. Zatim je sledila fantazija na slovačku i češku himnu te moravsku „Moravo, Moravo“. U jednom trenutku iz ampliona ozvao se glas recitatora rečima: „U tome velikom trenutku sećamo se braće, koja su daleko od otadžbine prinosila za nju žrtve, za večna prava i slobodu u metežu krvavih borbi, a ipak su pobedila. Gle, uspomena i sećanje na njih daje nam nove snage; zato niko od njih nije umro uzalud. Stojimo čvrsto na njihovom mestu, spremni sa novom snagom za lepšu budućnost svoje drage domovine; i — boriti se!“ Vežbači priginjaju glave, ceo stadion ustaje na noge i odaje poštu onim hiljadama pale braće Sokola, koji su u svetskoj ratu dali svoje živote za slobodu češkoslovačkog naroda, boreći se u Rusiji, Italiji, Francuskoj, u Slovačkoj i Sleskoj.

Ovaj momenat bio je neopisivo veličanstven i uzbudljiv. Posle završene recitacije, pri poslednjim rečima, vežbači uspravljaju glave, sledi 16 taktova zaključka, ispunjenih odlučnim i otsečnim borbenim pokretima, a onda se ozvanja horal, prisega vernosti otadžbini i opomena izdajcima: slika nenadmašive, grandiozne lepote.

U ovoj vežbi nastupilo je odjednom 30.000 vežbača, tako su jedni morali da vežbaju između značaka, jer je značaka bilo svega za 17.000 vežbača. Ovaj neobično smeli pokušaj je odlično uspeo, kao i vrlo originalni nastup, koji je svega trajao 14 minuta, gde se iz 90-reda najkraćim mogućim načinom, u vidu klina, za relativno kratko vreme ta ogromna masa vežbača razide na svoja mesta. Jednako je bio originalan i otstup, oboje delo br. Mraza iz Praga-Nusle.

Kad uz zvukove svečanog Sukovog sokolskog marša „U novi život“ ulazi na stadion prva reka vežbača, za njom druga, pa treća, i dalje sve do šeste, prolaze čoveka mravi kroz telo gledajući ovu silnu reku razvijenih muških telesa koju sokolska ideja i dobrovoljna disciplina spaja u živi zid, nerazorivu stenu. Urnebesan aplauz i bezbrojne hiljade belih maramica pratile su ovih 30.000 div-Sokola pri odlasku sa vežbališta. Zatim je spuštena sa stega državna zastava uz zvukove korala „Kdož jste boží bojovníci“, i time je bio završen prvi glavni sletski dan na sletištu.

ZDRAVSTVENA SLUŽBA NA SLETISTU

Zdravstvenu službu na sletištu vršilo je 154 lekara, 100 medicinaru i 500 samaričana. U svemu je bilo 13 ambulanti. Pomoć je ukazana u 3062 slučaja, od kojih ni jedan nije bio ozbiljniji. Iz opreznosti prevezeno je 10 slučajeva na kliniku (trajna nesvestica, angina itd.). U zubnoj klinici bilo je 140 slučajeva.

SAOBRAČAJ DO STADIONA I NATRAG

Saobračaj do sletišta i natrag funkcionisao je besprekorno usprkos tolikoj masi posetilaca, koja je premašila četvrt milijuna. A gledaocima treba pribrojati i sve vežbače, njih oko 50.000. Zahvaljujući požrtvovnom vršenju službe od strane saobraćajne policije i osoblja tramvaja i autobusa te dobro promišljenom planu saobraćaja, po kome se nigde tramvajske pruge ili autobuske ceste ne ukrštaju sa stazama i putevima za pešake ili cestom za privatne automobile, nigde se nije desila nijedna nezgoda. Svuda gde je bilo potrebno podignuti su prelazi i mostovi, tako nije bilo čekanja ni zadržavanja.

Na sletištu je vozilo u svemu 1.329 tramvajskih kola u vozovima po 2 ili 3 kola, oko 50 autobusa i 8 autokara. Privatnih automobila stiglo je oko 7.500, od kojih je parkirano na privatnom mestu za parkiranje automobila 1.598, a na mestu određenom za automobile vlade i diplomatije 194. Na desetke hiljada gledalaca išlo je na sletištu i vraćalo se kući pešice u raznim pravcima.

SLETSKA SCENA

Sletska scena u nedelju 3 jula izvedena je po šesti put. Posle premijere provedene su izvesne izmene prema sugestijama koje je iznela kritika, pa je tako prerađena izazvala još življe interesovanje gledalaca. U nedelju je bilo na sceni 7.000 gledalaca, među kojima naročito mnogo jugoslovenskih Sokola i stranih novinara.

SVEČANI SLETSKI KONCERT U ČAST AMERICKIH ČEHOSLOVAKA

Toga dana uveče, u 20,30 časova, priređen je u Smetaninjoj dvorani u praškom Reprezentativnom domu svečani sletski koncert u počast američkih Čeha i Slovaka. Sudelovala je Češka filharmonija pod dirigovanjem Rafaela Kubelika i Pavla Ludikara, člana Metroplitanske opere u Njujorku. Najpre su otvirane češkoslovačka i američka himna i sletski muzički moto, a zatim je filharmonija izvela „Slovačku svitu“ od V. Novaka, a P. Ludikar otpjevao je uz pratnju klavira (Oto Haš) nekoliko pesama. Na kraju je izvela Filharmonija Dvoržakovu e-mol simfoniju, op. 95 „Iz novoga sveta.“ Koncertat je bio brojno posećen i postigao veliki uspeh.

Sokolske utakmice prilikom svesokolskog sleta

Po završetku međunarodnih gimnastičkih utakmica otpočele su razne sokolske utakmice. Većina od tih bila je samo za članstvo ČOS, a neke od njih organizovao je Savez slovenskog Sokolstva, ali i na nekim utakmicama ČOS učestvovala su ekipe i pojedinci Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije i bugarski Junaci.

U **petak, 1 jula** održane su ove utakmice:

- 1) Opšta takmičenja starije braće, nižeg i višeg odeljenja.
- 2) Utakmice sokolske konjice.
- 3) Plivačke utakmice članova (plivače, skokovi).
- 4) Kanoističke utakmice članova na 10.000 m.

U **subotu, 2 jula** nastavljene su kanoističke utakmice na stazi 1000 m, a sem toga i veslačke utakmice: u skifu, dvojcu sa kormilarom, školskom četvercu sa kormilarom na 1000 m i školskom osmercu sa kormilarom na 1500 m. U četvercu sa kormilarom nastupila je ekipa **Sokolskog društva Split** (Josić, Marinčić I, Matajić, Draganić, korm. Culić) i plasirala se na **drugo mesto** sa 3:44.0 iza ekipe Sokola Pšerov koja je stigla prva u vremenu 3:43.6. Kad se uzme u obzir da su Splitsani po prvi put veslali u tekućoj vodi, onda je to lep uspeh, jer su iza pobednika zaostali

samo za 4 desetine sekunde. Posle tih utakmica predali su veslači Sokola Praha-Smihov II i kanoiste svih 5 praških sokolskih župa splitskim veslačima svoje zastavice.

Dalje su održane u subotu ove utakmice:

5) Opšte takmičenje muškaraca, višeg i srednjeg odeljenja, ekipe i pojedinci.

Utakmice **višeg odeljenja** obuhvatale su: obavezno vežbanje na razboju, na krugovima, obavezne proste, propisani preskok preko konja u dužinu (visina 130 cm), slobodni sastav na vratilu, sa konju u šir, slobodan preskok konja u dužinu (visina 150 cm, sa otkočno-nom daskom), skok u dalj sa zaletom, bacanje kugle od 7,25 kg jednom rukom i trčanje na 100 m. Dakle desetboj. U toj disciplini nastupile su i 3 **jugoslovenske sokolske ekipe: Beograd, Zagreb i Ljubljana**, od kojih se vrsta **Sokola Ljubljana plasirala na III mesto** sa 560.0 bodova (88,89%) iza vrste praškog Sokola iz Kraljevih Vinograda (592,8 bodova — 94,05%) i župske vrste iz Bratislave (574,3 bodova — 91,16%).

U utakmicama **srednjeg odeljenja**, koje su bile raspisane također kao desetboj sa nešto izmenjenim uslovima (obavezne vežbe: vratilo, razboj, krugovi, proste, konj u širinu, preskok preko konja u duž visine 120 cm, preskok preko konja u dužinu visine 140 cm sa pružnom otkočno-nom daskom, ostale tri lakoatletske discipline kao kod višeg odeljenja), nastupilo je 6 **jugoslovenskih sokolskih vrsta: Osijek, Sarajevo, Kranj, Split, Zagreb i Beograd**, ali ni jedna od ovih nije uspela da se plasira na jedno od prva tri mesta.

6) Opšte utakmice žena, višeg i srednjeg odeljenja. U utakmicama **srednjeg odeljenja** nastupile su 2 **jugoslovenske vrste, Zagreb i Split**. Te utakmice obuhvatale su: sletske proste vežbe, jedan sastav na razboju postavljenom u visini ramena, jedan sastav na gredi, sastav na vratilu u visini čela, trčanje na 60 m, bacanje kugle jednom rukom i skok u dalj. Ni ovde se Jugoslovenke nisu plasirale na jedno od prva tri mesta.

7) Utakmice žena ČOS u prostom petoboju.

8) Utakmice žena SSS u prostom petoboju, koje obuhvataju: trčanje na 100 m, bacanje kugle od 4 kg, bacanje kladiva, skok u dalj i skok u vis sa zaletom.

9) Slovenska štafeta SSS žena na 4×100 m. Nastupile su ekipe **jugoslovenska i češkoslovačka**. Pobedila je ekipa Češkoslovačke (Santariusova, Beranovska, Kintcova, Kozlikova) u vremenu 53,2 sekundi pred ekipom Jugoslavije (Zivka Petrović, Ida Jošt, Dragana Đorđević, Ljerka Štefan), koja je stigla u vremenu 58,3 sekundi.

Načelnica SSKJ i SSS Elza Skalarjeva predala je pobedničkoj ekipi Češkoslovačke prelaznu nagradu, pokal što ga je poklonio za te utakmice bivši starešina poljskog Sokola, brat Adam Zamojski, 1929 godine. Prvi put na sletu u Poznanju osvojila je taj pehar ekipa ČSR, isto 1930 god. u Beogradu i 1932 god. prilikom IX svesokolskog sleta u Pragu, tako da je ovo po redu četvrta pobeda Češkoslovačke.

10) U slovenskoj štafeti SSS članova (4×100 m) nastupile su 3 ekipe: češkoslovačka, jugoslovenska i bugarska. Odmah od početka vodila je **Jugoslavija koja je i osvojila prvo mesto** u vremenu 45,1 sekunde. Jugoslovenska ekipa je trčala u sastavu: Milan Kobali, Nikola Saštalić, F. Pleteršek i Adolf Urbančić. Druga je Češkoslovačka (K. Dišek, R. Dišek, J. Navratil i A. Novak) u vremenu 45,6 sek., a treća **Drugarska** u vremenu 46,4 sekundi.

11) Posebne utakmice članova u lako atletici.

12) Takmičenje članova u hrvanju.

13) Utakmice žena u igrama (odbojka tenis). U utakmicama SSS iz te discipline nastupile su u odbojci Češkoslovačka i **Jugoslavija**. Pobedila je Češkoslovačka, koju je zastupala momčad Sokola Plzenj V u sastavu: Faustusova, Volrubcova I i II, Sandova, Froitova, Mahotkova, Rauhova, sa 3:0 (15:5, 15:4, 15:10) nad Jugoslavijom, koju je zastupala momčad **Sokolskog društva Maribor** u sastavu: Mačus, Bertoneclj, Skarla, Kikl, Živic i Sever.

U nedelju, 3 jula, nisu se vršile nikakve utakmice, već su nastavljene u ponedeljak, 4 jula, i to:

14) Utakmice sokolskih muških ekipa u igrama (odbojka, košarka, hazena i tenis). U **košarki** nastupile su ekipe CSR (igrači Praškog Sokola) i **Jugoslavije (Sokolsko društvo Zagreb I)**. Pobjedila je CSR sa 76:28, poluvreme 36:14. — U **odbojci** nastupile su 3 ekipe: CSR (Pacalt, Češpiva, Vihček, Bulena, Švarc, Hucl i Kalenski), **Jugoslavija (Smerdec, Urbanek, Cizelj, Šlavinec, Požar, Golež — Maribor)** i Bugarska (Spiridonov, Rucinov, Zanev, Kazidimov, Nevkov, Armenkov, Stojanov). Rezultati:

CSR — Jugoslavija 2:0 (15:6, 15:5)
Jugoslavija — Bugarska 2:0 (15:13, 15:6).

CSR — Bugarska 2:1 (15:8, 15:17, 15:6)

Pobjedila je, dakle, Čekoslovačka, **drugo mesto zauzela je Jugoslavija**, a treće Bugarska.

15) Borbeno takmičenje članova.

16) Utakmice u mačevanju sabljom i floretom.

17) Utakmice u nadvlačenju užetom.

18) Utakmice u podizanju tereta.

19) Utakmice u puzanju na užetu.

20) Desetboj muškaraca, I deo.

21) Utakmice muških ekipa u nastupu na podiju.

U **utorak, 5 jula**, nastavljene su i završene utakmice u ovim disciplinama:

22) Plivačke utakmice žena.

23) Desetboj muškaraca, II deo.

24) Streljačke utakmice muškaraca.

25) Utakmice muškaraca u trčanju sa zaprekama (na 3 km i slovenska štafeta).

26) Utakmice ženskih vrsta u nastupu na podiju.

ZDRAVSTVENA SLUŽBA NA UTAKMICAMA NA SLETISTU 1 JULA

Prigodom sokolskih utakmica na sletistu izvršen je lekarski pregled takmičara iz kategorije starije braće. Interna klinika izvršila je detaljan pregled na kliniku izvršila je detaljan pregled opšteg stanja, naročito stanja srca i krvnog pritiska. Od svakog takmičara uzet je rentgenski snimak grudnog koša i srca iz postrane projekcije te elektrokardiogram. Zatim ih je pregledao šef hirurške klinike dr. Jirasek sa svojim saradnicima. Pažljivo su pregledani svi zglobovi, a naročito zglobovi donjih udova.

Pri međunarodnim utakmicama nije došlo do ozbiljnijih povreda, samo je naš brat Kujundžić ponovno pozledio svoju staru ozledu na kolenu, ali je usprkos tome dovršio takmičenje i postigao odlične rezultate.

Ostale sletske priredbe u glavnim sletskim danima

Mnogobrojne su bile priredbe koje su održane u Pragu za vreme glavnih sletskih dana.

Ovde treba spomenuti pre svega večeri na sokolskoj izložbi u Pragu VII, koje su se vršile svake večeri za sve vreme od 1—6 jula. Na programu su bili: vatromet, svetlosna fontana, narodne igre pojedinih slovenskih naroda, nastupi sokolskih vrsta muških i ženskih na podiju, koncerti sokolskih muzika, sokolski filmovi i slobodna zabava.

Najveću posetu zabeležile su te večeri u ponedeljak 4 jula, kad se tamo našlo preko 100.000 ljudi, tako da su se morali zatvoriti ulazi.

Od subote, 2 jula, svirale su sokolske muzike na Slovenskom i Streljačkom ostrvu pre podne i posle podne sve do 11 sati uveče. Slični koncerti držali su se i u restoranu na Barandovu. U velikoj dvorani „Lucerne“ naveče su priređivane vesele kabaretno-večeri. Koncerti su se držali dnevno i u Narodnom domu na Smihovu. U petak, 1 jula, bio je u Smetaninoj dvorani u Reprezentacijskom domu priređen koncert za učesnike u Međunarodnim gimnastičkim utakmicama, na kome je učestvovala Gradska muzika iz Kolina. U subotu 2 jula, bio je u istoj dvorani prvi svečani sletski koncert, na kome je svirala Češka filharmonija pod dirigovanjem Vaclava Taliha i uz učešće koncertmajstora Radiožurnala Daniela. Izvedena je

„Sletska uvertira“ od Martinua, Suko-va „Fantazija g-mol za violinu i orhe-star“ op. 24, Janačkova „Simfonieta“ i Dvoržakova simfonija g-dur, op. 88. Tom koncertu prisustvovao je i jugoslovenski ministar za fizičko vaspitanje naroda dr. Miletić. U nedelju 3 jula bio je u istoj dvorani svečani koncert u počast američkih Čeha i Slovaka, o kome smo već izvestili na drugom mestu. U ponedeljak 4 jula bio je u istoj dvorani koncert pod nazivom „Slovensko sletsko veče“. Program je izveo praški muški hor „Smetana“ pod dirigovanjem prof. Spilke i Orhestar praške radiostanice pod dirigovanjem kompozitora Otakara Jeremiaša. Na programu su bila simfonijska dela Fersterova, Mojzesova, Balakireva, Vladigerova, Bjarnata Kravca, Moniuška, Gotovca i Leoša Janačka. Hor „Smetana“ pevao je narodne pesme pojedinih slovenskih naroda. U utorak 5 jula bio je u Smetaninoj dvorani koncert muškog hora Moravskih učitelja (dirigent prof. J. Šoupal). Na programu su bila dela češkoslovačkih kompozitora, starijih i modernih, i po jedna narodna pesma rumunska, ruska i jugoslovenska. U sredi 6 jula priređeno je u istoj dvorani „Veče pesama slovenskih naroda“ koje je pevao Pavel Ludikar, član Metropolitanke opere u Njujorku.

Da bi se dokumentovalo kako Sokolstvo nije samo jednostrana gimnastička organizacija, već da se u njemu vodi računa i o nacionalnom i umetničkom vaspitanju, bile su u okviru X svesokolskog sleta priređene u Pragu i neke druge utakmice, kao: **Utakmica sokolskih pevačkih horova** koja je održana 1 i 2 jula u velikoj dvorani Centralne opštinske biblioteke. U natecanju su učestvovala svega 22 češkoslovačka sokolska pevačka hora, a mimo konkurencije pevao je i mešoviti hor bugarskih Junaka. U kategoriji muških horova pobjedio je hor sokolskog društva Brno I (viši stupanj) i hor iz železnog Broda (niži stupanj). Hor Sokola Brno I zauzeo je prvo mesto i u kategoriji ženskih i mešovitih horova. U Sokolani Sokola Praha-Bubeneč održano je **natecanje sokolskih pozorišnih oteka**, u kome su učestvovala 4 najbolja ansambla, iz svake pojedine pokrajine u CSR po jedan, tj. iz Češke, Moravskošleske i Slovačke. Potkarpatska Rusija nije bila zastupljena, zato je bio uzet sem jednog praškog pozorišnog oteka još jedan iz Češke. Žiri je proglasio za pobjednika diletante Sokola Praha-Dejvice, koji su izvedbom „Nevidljivog mosta“ od F. A. Šamana postigli 53 od 55 mogućih bodova. Drugo mesto pripalo je Sokolu Bratislava-Petržalka („Poslednje srećanje“ od dr. J. Biže, 39 bodova), treće Sokolu iz Tince na Labi („Slepac“ od K. Legera, 37 bodova), a četvrto Sokolu iz Valaškog Meziržiči („Tužna gozba“ od Viktora Dika, 36 bodova).

U natecanju sokolskih pozorišta sa lutkama pobjedio je Sokol Praha-Libenj. Mnoge praške sokolske jedinice priredile su svečana slovenska posela u počast sokolske braće iz ostalih slovenskih zemalja. Spominjemo tako na pr. „Jugoslovensko veče“ u sokolskom društvu Prag-Dejvice I, koje je bilo održano u petak 1 jula, a kome je prisustvovalo oko 150 Jugoslovena i 170 Bugara. Izveden je i kratak gimnastički program; orhestar društva svirao je slovenske igre, a slovenske pesme pevao je hor „Smetana“. Na pozdrav prosvetarov, odgovorili su predstavnici Jugoslovena i Bugara, a kad su se na želju publike sva trojica pojavili na pozornici, zagrlili se i pružili jedan drugom desnice, cela dvorana spontano je zapevala „Hej Sloveni!“ Iza toga razvila se srdačna bratska zabava do kasno u noć.

Sokol u Strašnicama priredio je u svojoj sokolani 4 jula „Slovensko veče“ uz učestvovanje hora „Spevokol“ iz Trnave. Vinohradski Sokol priredio je „Slovensko veče“ u subotu 2 jula u svojoj sokolani u Rigrovom parku. Istog dana priređeno je „Slovensko veče“ i u sokolskom društvu Prag-Žiškovo.

Sednica tehničke komisije žena Međunarodne gimnastičke federacije

Tehnička komisija žena Međunarodne gimnastičke federacije održala je svoju sednicu 1 jula u Tirševom domu

pod predsedništvom načelnice COS se-stre Marije Provaznjikove, koja je pot-predsednica te komisije. Bile su prisutne delegatkinje Engleske, Jugosla-vije, Nemačke, Poljske, USA i Ruskog Sokola. Na sednici je konstatovano, da su ovogodišnje ženske međunarodne gimnastičke utakmice bile izvedene u redu, bez protesta i incidenata. Jedino se pokazalo da nema još dovoljno isku-snih sudkinja. Isto tako smeta nepozna-vanje jezika, pa je zaključeno da u bu-duce svaka takmičarska vrsta mora imati sa sobom jednu članicu koja zna francuski, a ukoliko to ne bi imala, do-delice joj onaj savez koji priređuje u-takmice naročitog tumaca. Naredne u-takmice ženske sekcije FIG-e imale su se održati u Tokiju 1940 god. prili-kom Olimpijade, ali Međunarodni olim-pijski komitet nije to odobrio, zato će odbor FIG-e uložiti protest protivu ove odluke i nastojati da se to takmičenje ipak negde održi. Zaključeno je da će se takmičiti na krugovima, gredi, razboju, konju i u prostim vežbama sa čunjevima.

Bratski poklon

Prosvetar Sokolske župe Skoplje, brat prof. Jovanović predao je u Tirševom domu kao poklon župe Češkoslovačkoj obci sokolskoj i Savezu slovenskog Sokolstva veliko literarno delo „Spomenica dvadesetpetogodišnjice oslobođenja Juž-ne Srbije (1912—1937)“. Pri predaji u svome srdačnom i toplom govoru brat Jovanović je naglasio nerazrušivo uza-jamno prijateljstvo i bratstvo jugoslo-vensko-češkoslovačko. Ovaj lepi dar bi-će uvršten među uspomene na X sve-sokolski slet.

Dirljiv doček jugoslovenske i rumunske vojske u Pragu

Retko da je kome bio priređen sr-lačniji i topliji doček nego delegacijama

jugoslovenske i rumunske vojske koje su stigle u Prag u ponedeljak 4 jula oko pola 10 časova pre podne.

Jugoslovenski odred sastojao se iz čete mornaričke mašinske podoficirske škole, čete pešadije iz raznih jedinica i čete vazduhoplovaca iz svih vazdu-hoplovnih pukova. Komandant bio je general Jovan R. Kukavičić, a s njim doputovali su i pukovnici: pešadijski Milivoje A. Ristanović i artiljerijski Dimitrije Pavlović.

Rumune, kojih je također stiglo oko 300, vodio je pukovnik-adjutant Emil Palangeanu, major State Jonesku i kapetan Konst. Serbanesku. Oba odreda imala su svoje vojne muzike.

Posle svečanog dočeka na stanici, gde je goste pozdravio u ime češko-slovačke vojske general Voženjilek, izvršen je pred stanicom pregled počasne čete pešadijskog puka br. 5 (puk T. G. Masarika), bivših oficira — srpskih dobrovoljaca — i počasne sokolske čete, a zatim je povorka krenula preko Trga sv. Vaclava i Narodnim bulvarom do Narodnog pozorišta, odakle je rumunski odred tramvajima prevežen u kasarne na Pohorželcu, nedaleko Stadionu, dok je jugoslovenski odred peške preko Mo-sta Legija krenuo u Stefanikove kasarne na Smihovu.

Čitavim putem bili su jugosloven-ski i rumunski vojnici burno i odušev-ljeno pozdravljani. Pločnik Uske ulice 28 oktobra bio je sav zasut cvećem koje je razdragano građanstvo, a naro-čito žene, bacalo na vojnike savezničkih vojski. Svi vojnici tim cvećem okitili su grla cevi svojih pušaka. Doček, koji je Prag priredio jugoslovenskoj i ru-munskoj vojsci bio je podjednako uz-budljiv, dirljiv do suza kao i veličan-stven; bio je to pravi trijumf jedne velike i nepobedive misli.

Poklonstvo Sokolstva predsedniku Republike dru Eduardu Benešu

Tom prilikom je predsednik dr. Beneš poklonio češkoslovačkom Sokolstvu novu zastavu

Četvrti juli pre podne, drugi glavni sletski dan...

...I dok su dole, na desnoj obali Vltave, od Vilsonovih nadraži preko Vaclavskih namjesti i dalje gusti redovi praških građana, češkoslovačkih državljana i slovenskih Sokola zaglušno pozdravljali dolazak odabranih četa ju-goslovenske vojske u glavni grad brats-ke države i zemlje, dotle su se gore, na Hradčanima, u ozbiljnom okviru i-storijskog Dvora okupljale delegacije So-kola i Junaka, da pozdrave Predsednika Republike i da prisustvuju svečanosti razvijanja nove zastave, koju je češko-slovačkom Sokolstvu podario mudri predsednik Republike i ponajbolji učenik besmrtnog Masarika, dr. Eduard Beneš.

Na prostranom trećem dvorištu is-pred goleme Vladislavove dvorane, u seni impozantnog gotskog zvonika sv. Vida i visokog granitnog obeliska-monolita, u neposrednoj blizini veličanstve-nog mauzoleja čeških kraljeva, bez i-kakva naročita ukrasa i nameštena de-kora, smnoštvom radoznalih građana u dubokoj pozadini, formirani su tu od-rednji: pretstavnik COS, sletskog od-bora i svih češkoslovačkih župa, Sa-veza Sokola Kraljevine Jugoslavije i Saveza bugarskih Junaka. Da ne po-navljamo poznata imena sokolskih vođa i radnika, bila su tu starešinstva svih triju bratskih sokolskih saveza. Jugo-slovensko Sokolstvo, pored savezne uprave, zastupala su još po tri člana iz svake župe.

Bili su također i drugi odlični uz-vanici i sletski gosti, a naročito broj-ne delegacije iz inostranstva, kao: A-merike, Francuske, Engleske, Belgije, Rumunije, Estonije, Litve, Lotiške, Hol-landije, Luksemburga i Švajcarske.

Tačno u 11 časova starodrevnim je Hradčanima odjeknuo poklič bratskog pozdrava Predsedniku Republike, koji se — vedar i nasmejao — pojavio is-pod renesansnog balkona među svojim dragim Sokolima sa ministrima Behi-njem i Mlčohom, kancelarom Šamalom, članovima kabinetske kancelarije i pret-stavnicima Ministarstva spoljnjih po-slova.

I započela je značajna svečanost. Voj-nici gradske straže doneli su savijenu

zastavu, simbol sviju nastojanja Sokol-stva i miroljubivih težnja demokratske Češkoslovačke Republike, koju predse-dnik dr. Beneš poklanja češkoslovačkom Sokolstvu, a naraštajci doneli su po-klon COS predsedniku dru Benešu, kip Republike, delo akademskog vajara Ja-roslava Bruhe.

Predsednik dr. Beneš zahvalio je na pozdravu jasno i odlučno. Brat dr. Be-neš ni u jednome momentu ne zabo-ravlja da je — Soko. Njega je uporedo s naukom Masarika proželo i Tiršovo „vjeruju“. I danas, u teškim i sudbo-nosnim danima, dr. Beneš — eto — sa odgovornog i visokog svog položaja daruje simboličku zastavu onome So-kolstvu, koje je, u to nema sumnje, naj-većma pripomoglo stvaranju slobodne i ujedinjene Češkoslovačke, onome So-kolstvu, koje i danas znači najveću i najsigurniju zaštitu državne slobode i narodne samostalnosti. Razvijajući sku-pocenu zastavu predstavnici Republike pozdravio je prisutne sa sokolskim: Na-zdar!...

Starešina COS brat dr. Bukovski pozdravio je predstavnika dra Beneša bi-ranim rečima, naglasivši naročito lep odnos između Sokolstva i državnog po-glavara, u kome pogledu dr. Beneš, kao verni sokolski pripadnik, produžava kra-snu tradiciju Prezidenta - Oslobođioca. Zatim je starešina brat dr. Bukovski ukazao na nacionalno-vaspitni značaj Sokolstva i zamolio Prezidenta da pri-mi dar što mu ga poklanja češkoslo-vačko Sokolstvo.

Primivši dar, predstavnici dr. Beneš održao je duži govor, u kome je ista-kao, da je sam od mladosti Soko, da je uvek pratio rad i razvoj Sokolstva i da se veseli što jubilarni X slet opet znači jedan kamen-međaš u tome raz-voju.

„Veliki moralni uspeh sleta je u to-me, — rekao je predstavnici dr. Beneš — što u vreme kad je vladala zabrinutost za mir i razvoj Republike Sokolstvo uspeva da stotine hiljada češkoslovačkih građana oduševi za miran i odlučan rad u uzvišenoj rešenosti i nepokolebivom miru, koji mora svakome koji nije ten-denciozno i zlonamerno nastrojen, do-kazati, kako češkoslovački narod i dr-

žava žele da žive u miru i zadovoljnoj saradnji sa svim ostalim narodnostima u ČSR, kao i sa svima susedima i ostalim narodima. Tirševo Sokolstvo, čiji smisao je za svakog Čehoslovaka tako švatljiv i jasan, proglašuje celom svetom: „Svaki narod je samo deo čovečanstva, dakle jedinica koja mora da bude korisna celome čovečanstvu“.

Zatim je predsednik dr. Beneš zahvalio Sokolstvu i sletskim gostima iz inostranstva na učešću, a starešini COS na krasnom daru i predao češkoslovačkom Sokolstvu, udruženom u COS, kao svoj dar divnu zastavu, izrađenu prema nacrtu akademskog slikara prof. Kisele sa ovim rečima:

„Nova zastava neka bude vama, češkoslovačkim Sokolima, tako sveta kao što je bila dosadnja zastava. Neke vam bude propovednikom lepog, složnog i potpunog češkoslovačkog jedinstva, koje jeste i koje će ostati prvom i najvećom garantijom za bolju budućnost, jačinu, čvrstinu i opornost naše drage domovine i Republike. Daljem sokolskom radu Na zdar!“

Sokoli i ostali gosti odgovorili su burnim „Zdar!“ Tada je predsednik dr. Beneš predao novu zastavu starešini COS bratu dru Bukovskom, a ovaj nato načelniku COS bratu dru Klingeru s rečima, da Sokolstvo ovu zastavu uvek čuva i brani. Primajući zastavu, načelnik brat dr. Klinger obećao je u ime Sokolstva, da će istu čuvati i braniti. Nato je zastavu poljubio i s njom u pratnji sokolske počasne čete stupio pred pretstavnike sokolskih župa, položivši ovu zakletvu: „Sokolstvo primajući zastavu iz ruku državnog poglavara ostaće uvek na svome mestu i nastojeće svim svojim silama da se sačuva i unapredi demokratsko upravljanje i sloboda države. Ono se na to zaklinje.“ Pretstavnicima češkoslovačkih sokolskih župa uzviknuli su na to: „Kunemo se!“

Zatim je održan defile počasne čete, pred kojom je bila nošena nova zastava COS, ispred predsednika dra Beneša i gostiju.

Posle toga je predsednik dr. Beneš u pratnji starešine COS brata dra Bukovskog i svoje svite obišao postrojeno Sokolstvo i prisutne inostrane delegacije, čije mu je vođe kao i pojedine članove predstavljao starešina brat dr. Bukovski, a sa kojima se je predsednik dr. Beneš srdačno rukovao, izmenivši s mnogima po nekoliko ljubaznih reči.

Naročitu pažnju iskazao je predsednik dr. Beneš veoma brojnoj jugoslovenskoj sokolskoj delegaciji, s čijim se je vodstvom veoma srdačno pozdravio. Tom prilikom je starešina brat dr. Bukovski predstavio predsedniku dr. Benešu starešinu Sokolske župe Split brata dra Mirka Buića i kao novog predsednika opštine grada Splita, s kojim je predsednik dr. Beneš izmenio nekoliko toplih reči. Nakon što se je na koncu srdačno pozdravio i oprostito s članovima predsedništva COS i sletskog odbora, predsednik dr. Beneš burno i oduševljeno pozdravljen napustio je dvorište i povukao se u predsedničke dvore.

Nova zastava, koju je predsednik dr. Beneš poklonio češkoslovačkom Sokolstvu, vezana je zlatom i srebrom, i u državnim je bojama. Na jednoj strani u okviru od lipovih grančica uzleće srebrni soko, a u sredini je napis „Češkoslovenska obec sokolska — Tužme se!“ Na drugoj strani je napis „Sokolskom bratstvu — Edvard Beneš.“ Pod tim je veliki grb Republike sa napisom „Pravda vitjezi“ („Istina pobeđuje“) i godina 1938. Na zastavi su vrpce u državnim bojama sa napisom „X svesokolski slet u Pragu, 1938“. Koplje nosi na vrhu brončanu figuru sokola, rad prof. Štipla.

Gosti i gimnastičke organizacije iz inostranstva na sletu

X svesokolski slet okupio je u Pragu, kao retko koji drugi događaj, ogroman broj odličnih gostiju iz svih krajeva sveta, koje je skoro nemoćuće sve nabrojiti. Jedan deo tih odličnika stigao u Prag na poziv praške gradske opštine i to: delegacije gradova: Pariza, sa načelnikom Rene Fajotom, Konjaka, Darneja, Lilea, Marselja, St. Manda,

Nimesa sa potpredsednikom opštine senatorom A. Bernardom, Tursa, Sofije sa predsednikom opštine ing. Ivanovom, potpredsednikom dr. Nedeljkom i većnikom Lekarškim, Kjebenhavana, Sausemptena sa načelnikom Georgom E. Prinsom i većnik Tomasom A. Fonsfordom, Helsinki, Atene sa guvernerom atenskim ministrom Konstantinom Kocias, koji je ujedno bio i oficijelni delegat grčke vlade, Kaunasa, Bukurešta, Zeneve, Beograda i Karakasa (Venezuela).

Oficijelni delegat Kraljevine Jugoslavije bio sam ministar za fizičko vaspitanje naroda dr. Vjekoslav Miletić; Senat Kraljevine Jugoslavije bio je također zastupan posebnom delegacijom, kojoj je bio na čelu senator brat Đura Paunković, zamenik starešine Saveza SKJ. Isto tako bila je zastupana i Narodna skupština, kao što su bili zastupani i jugoslovenski gradovi. Rumuniju je zastupao general Sidorovići, a dutant Nj. V. Kralja Karola; Francusku ministar narodnog zdravlja Mark Rukar, senator Barbijer, bivši ministar i narodni poslanik Mone, senator Adrijen Rišar i narodni poslanici Kastanj i Lefevr; delegat belgijske vlade bio je senator Van den Port, delegat belgijskog ministarstva prosvete De Grauv, Republiku Honduras je zastupao njen londonski konzul dr. Tiburcio Karias Kastilo, sin predsednika republike Honduras. Drugi deo gostiju bile su ličnosti koje je pozvalo češkoslovačko ministarstvo spoljnih poslova ili COS. To su bili većinom novinari. Bio je i veliki broj gostiju koji su došli svojom inicijativom. Među ovim prominentnim ličnostima bili su, pored drugih, poznati publicisti i novinari Vikhem Stid i Siton Watson, gospođa Deni, udova poznatog francuskog naučnika prof. za slovensku istoriju na Sorboni i velikog prijatelja Čehoslovačke Ernesta Denia. Iz Turske bio je prisutan direktor presbira Muva fak Menemencioglu; na čelu rumunske delegacije bio je direktor propagande Dinesku, a među njima i bivši predsednik parlamenta Saveanu. Brnjenška „Zbrojovka“ pozvala je bila čitav niz gostiju, na pr. iz Engleske ser Patrika Hanona i ser Aleksandera Roderera, narodne poslanike, iz Argentine bio je general Monez Ruiz, iz Bolivije general Bilbao Rioja, iz Afganistana major Arif, iz Litve general Vitaukas, iz Perua general Rodriguez itd. Iz Sofije je stigla na slet eskurzija „Bugarsko-češkoslovačke uzajamnosti“ od 74 člana pod vodstvom muzičkog kritičara Ivana Kamburova, prijatelja i propagatora češkoslovačke muzike u Bugarskoj, te akademski sekretar spomenutog društva od 35 članova. Savez ratnih dobrovoljaca Kraljevine Jugoslavije poslao je na slet delegaciju od 6 članova koju je vodio potpukovnik-invalid brat Lujo Lovrić.

Kao gimnastička priredba, X slet je osobito interesovao stručnjake i stručne radnike na polju telesnog vaspitanja iz čitavog sveta, kojih je stoga u Prag bio stigao veliki broj. Britsko amatersko gimnastičko udruženje zastupali su generalni sekretar Nikolson i II sekretar Viliam King. Iz Švajcarske su bili prisutni: predsednik švajcarskog turnerskog saveza Sarl Toeni, generalni sekretar Moran i stalni sekretar Brindeli. Iz Palestine bili su predsednik palestinskog saveza nastavnika gimnastike Mišri i član Olimpijskog komiteta Alut, vladin komesar za nastavu gimnastike na palestinskim školama Vajn, vođa palestinske omladine Makabi Arenstajn i ing. Pakovski, bivši načelnik čl. Makabi.

Od ostalih gimnastičkih udruženja iz inostranstva, pored jugoslovenskih Sokola, koji su bili najbrojnije zastupljeni, sa skoro celom saveznom upravom i tehničkim vodstvom te s upravama svojih župa, kojih je što u odorama, što u narodnim nošnjama a što u građanskom odelu stiglo oko 10.000, i koji su — kako su to izjavila braća Čehoslovaci — takoreći, davali „ton“ praškim ulicama, stigli su u lepom broju i bugarski Junaci, njih oko 1.200, na čelu sa starešinom generalom bratom Atanasovom. Od Poljaka bili su jedino njihovi takmičari i takmičarke sa međunarodnih gimnastičkih utakmica. U dosta velikom broju bili su zastupljeni francuski gimnastičari i gimnastičarke. Rumuna je bilo stiglo 137 članova gim-

nastičko-patriotske organizacije „Sraža zemlje“, kojoj je na čelu sam Kralj Karol. Delegaciju je vodio dir. Aurel Kruđu. Bili su još i „Karpatski Sokoli“ (Soimii Carpatilor) i Arkasi iz Bukovine. Iz Litve je bila stigla velika delegacija narodne litavske organizacije Šaulin Sajunga sa vođom Tumasom. Osobito je mnogo bilo stiglo i češkoslovačkih Sokola iz inostranstva. Sem brojnih Sokola iz Amerike, naročito ih je bilo mnogo iz Beča (700), Berlina (130), Drezdena, Minhena, Pariza (80), Londona (60) i iz češkoslovačkih naselja u Volinji (Poljska).

Drugi glavni dan na sletištu, ponedeljak 4 jula

II javna vežba održana je pred prepunim stadionom, na kome je bilo oko 200.000 gledalaca.

Pored ostalih odličnih gostiju bili su prisutni članovi češkoslovačke vlade, parlamenta i senata te diplomatski hor.

Vreme je bilo lepo.

Najpre je nastupilo 30.000 članova, koji su izveli proste vežbe „Zakletva Republici“. Njihova izvedba je bila odlična, te im je načelnik COS dr. Klinger preko mikrofona na tome zahvalio. Zatim je 17.000 članica izvelo svoje proste vežbe sa isto tako velikim uspehom kao i dan pre.

Posle kratke pauze diže se na drugi steg pored češkoslovačke zastave, koja se na svom stegu stalno vijala od jučerašnjeg otvaranja sleta i koju je danju i noću stalno čuvala počasna sokolska straža, velika francuska zastava. Sletištem tada ozvanjaju zvuci francuskog vojničkog marša i na „Kapiji boraca“ se pojavljuje 5 zastava: prvo zastava Federacije francuskih gimnastičarki, koju nosi jedna članica u pratnji počasne sokolske straže, onda zastava Unije francuskih gimnastičara, skupina vođa, pa onda tri zastave: češkoslovačka, koju nosi jedan francuski gimnastičar, u sredini francuska sa napisom Société Municipale de Gymnastique et d'Education Physique de Lille“ i zastava tog društva. Za tim zastavama lako stupa 112 francuskih gimnastičarki koje odmah zauzimaju mesta na značkama. Skupina zastava i vođa staje pred glavnu tribinu, gde su već čekali predsednik Unije francuskih gimnastičara Vašmar sa još 2 pretstavnika francuskih gimnastičara i starešinom COS bratom dr. Bukovskim. Tada je pred mikrofon stupio predsednik gimnastičkog društva u Lilu i predao COS francusku zastavu kao dokaz vernog i istinskog prijateljstva francuskih gimnastičara prema češkoslovačkim Sokolima i kao izraz simpatija Francuza prema češkoslovačkom narodu. Starešina COS brat dr. Bukovski primio je zastavu, predao je zastavniku i zahvalio se također na francuskom jeziku na ovome daru. Posle toga je skupina sa poklonjenom zastavom i počasnim četama članova i članica COS napustila vežbalište, a francuske gimnastičarke izvele su tada uz pratnju klavira proste vežbe, u kojima su pokazale svoju gracioznost i smisao za ritam. Krasan je bio zaključak vežbi. Muzika je završavala Marseljezu i vežbačice su se odjednom razbegle sa znački po vežbalištu te na komandu naglo legle na zemlju, i na površini vežbališta ocrtavao se veliki napis „France“. Zatim su vežbačice izvele defile pred glavnom tribinom i burno pozdravljene napustile vežbalište. U tome momentu spuštena je sa stega francuska zastava. Sledio je tada ponovni nastup članova COS, koji su i ovoga puta odlično izveli svoje proste vežbe „Sokolsko vaspitanje za odbranu“.

Tada je podignuta na steg žuto-zeleno-crvena zastava Litve, i na vežbalište nastupaju litvanski gimnastičari i gimnastičarke, članovi u belim platnenim odelima sa velikim pastirskim štapom i širokim slanim šesirima, a članice u živopisnim narodnim odelima. U svemu ih je nastupilo 32 para, koji su uz pratnju harmonike izveli litvanske narodne igre, u kojima su zapaženi kao i u njihovim melodijama mnogi elementi slovenskog narodnog folklor. Litvanci su bili također vrlo toplo i srdačno pozdravljeni.

Sledila je poslednja tačka programa tzv. „rej žena“, vežba koja svojom zamisli predstavlja revolucionarnu novinu, a koja je svojom izvedbom dovela gledaoca upravo u ekstazu oduševljenja. Sa-

stavila ju je Božena Matjejeva-Holečkova uz saradnju ing. A. Sajnera, a muzičku pratnju je napisao K. Matjejevec. Vežba je zamišljena kao ispit inteligencije, brzog reagiranja, okretnosti i spremnosti vežbačica. Na stadion je nastupilo odjednom 30.000 članica, kao nepregledna reka, koja se na vežbalištu formira u precizne geometriske likove (krugove, pravougaonike, kvadrate) i kada se izvodi I deo vežbe. U II delu vežbe podeli se uređena celina na 4 gomile, dok sredinu u vidu kruga tvori sokolska župa Srednjočeška. U tom poretku sledi šesnaest 3/4 taktova vežbe, a onda se te gomile sa strane u plesnim koracima slobodno kreću po vežbalištu i stvore oko srednjeg kruga elipsu te vežbaju 48 dvočetvrtinskih taktova. Pred kraj vežbe sleva se elipsa sa unutarnjim krugom u jednu celinu i celina površina vežbališta pokrivena je vežbačicama koje se slobodno kreću plesnim koracima po vežbalištu bez obzira na značke. Pri igri mašu sve vežbačice belim maramicama, pa se čini da je na stadion palo ogromno jato od 30.000 belih golubica. Izgleda da na vežbalištu nema nikakvog reda ni poretka, sve se to kreće kao velika, neuređena gomila. Ali odjednom se sa načelnikog mosta čuje komanda i svaka vežbačica staje na najbližu joj značku i tada pada na zemlju, a one koje su ostale izvan značaka napuštaju najkraćim putem vežbalište, na kome tada ostaje 17.000 vežbačica u besprekornom poretku da odvežbaju još nekoliko taktova. Ovaj originalni i smeli nastup, koji su gledaoci nagradili urnebesnim dugotrajnim pljeskom i burnim oduševljenim poklicima, bio je dostojan završetak ovog sjajnog glavnog sletskog dana.

Treći glavni sletski dan, utorak 5 jula

Treća javna vežba privukla je također na stadion velike mase sveta, iako vreme nije bilo baš najlepše.

U 3 časa došao je i predsednik Republike dr. Beneš sa gospođom i tada je odjeknuo hitac iz topa. Publika je Prezidenta i njegovu gospođu pozdravila burnim oduševljenim poklicima, a iz 30.000 grla već spremnih članova na vežbalištu na komandu sa načelnikog mosta zaorio je gromki trokratni „Zdar!“ Tada su članovi izveli opet odlično svoje proste vežbe „Zakletva Republici“. Posle njih nastupile su članice sa svojim prostim vežbama, njih 17.500. Za vreme nastupa članica počela je da pada kiša koja nije prestala za sve vreme vežbe, pa se na mahove pretvarala i u prilično jak pljusak, ali to ipak nije omelo normalno izvođenje programa. Iza članica, koje su svoje proste vežbe izvele vrlo lepo kao i dva prva dana, nastupila su starija braća njih 3.600, sa svojim prostim vežbama, koje je sastavio F. Erben, za koje su muziku napisali Fr. Stupka i J. Gertler. Svoje vežbe izvela su starija braća sa uistinu mladenačkim elanom i precizno, pa su zasluženo bili nagrađeni frenetičnim aplauzom gledalaca.

Zatim je na počasni steg kraj češkoslovačke zastave bila istaknuta bugarska zastava, koju je publika pozdravila ustajanjem i burnim aplauzom. U tome času na vežbalištu stupaju pod vodstvom načelnika brata Bureša bugarski Junaci sa naraštajcima trubačima i svojom glazbom, kojih je ukupno sa glazbama nastupilo oko 300. Iza glazbe stupali su starešina general brat Raško Atanasov sa starešinom COS bratom dr. Bukovskim, pa 5 članova uprave Saveza bugarskih Junaka, zastave, dva odeljenja članova i članica u narodnim nošnjama koja su se svrstala u polukrug, dva vođa Junaka po 64 u svećanim odorama, s leve počasni vod češkoslovačkih Sokola, a s desne strane počasni vod češkoslovačkih Sokola. Pri nastupu svirala je glazba Junaka paradni marš. Pred mikrofon tada je stupio starešina brat Atanasov, koji je u svom lepom govoru podvukao vernost bugarskih Junaka prema češkoslovačkom Sokolstvu i na kraju predao starešini bratu dru Bukovskom počasni dar bugarskih Junaka. Starešina COS brat dr. Bukovski zahvalio se na daru toplim govorom i za uzvrat predao Junacima dar COS, simbolički kip sokola sa raširenim krilima. Publika je oba govora popratila

burnim klicanjem, koje se još pojačalo kad su se brat dr. Bukovski i brat Atanasov zagrlili i poljubili i posle proveli Junake i počasne čete češkoslovačkih Sokola u defileu ispred glavne tribine, napustivši kroz sporedni izlaz stadion. Na vežbalištu su tada ostale samo obe muzike Junaka i obe grupe u narodnim kostimima, koje su izvele čitav niz temperamentnih i lepih bugarskih narodnih igara uz pratnju svoje muzike.

Zatim su češkoslovačke Sokolice izvele svoje krasne vežbe sa loptom, a posle njih nastupili su Rumuni u svojim narodnim nošnjama, njih 360. Najpre su članovi izveli vežbe sa kosama, koje su sadržavale elemente iz radova na polju, a posle toga su zajedno sa članicama izveli proste vežbe, koje su završili efektivnim rumunskim narodnim igrama. Posle vežbe izveli su Rumuni svečani defile pred glavnom tribinom, burno pozdravljeni od čitavog stadiona. Za vreme nastupa Rumuna vila se na počasnom stegu rumunska državna zastava.

Isticanje na počasni steg američke zastave bio je znak da sledi nastup gostiju iz Amerike, t. j. češkoslovačkih Sokola. Američki Sokoli i Sokolice nastupili su na čelu sa velikom američkom zastavom i to 54 članice u belom vežbačkom odelu i 36 članova u tamno plavim odelima. Nastup američkih Sokola i Sokolice bio je odlično izveden i od čitavog stadiona oduševljeno pozdravljen. Naročito je bio efektan završetak njihovih vežbi, kada su članice i članovi formirali dva koncentrična kruga, u sredini kojih su barjaktari sa američkom i češkoslovačkom zastavom jedan drugome stisli desnice. Posle izvedenog defileja pred glavnom tribinom, u momentu kad su napuštali vežbalište, deo publike sa istočne i južne tribine pred sporednim izlazom napravio je gust špalir, priredivši američkim Sokolima burne ovacije.

Uz zvukove konjičke fanfare nastupila je tada sokolska konjica ČOS sa 270 konjanika, među kojima je bilo i dosta članica. Konjica je odlično izvela svoje vežbe, kadrilo i tzv. „rej“. Šteta što nije bilo sunca, i zato nisu došle dovoljno do izražaja različite košulje Sokolano, od kojih je trećina imala bele, trećina plave, a trećina crvene. Ovom tačkom bio je završen III glavni sletski dan na sletištu.

Proslava Jana Husa u Pragu

Husova proslava obavljena je ove godine u predvečerje Husova dana, t. j. 6 jula, u 19 časova, na Staromjestskom trgu pred spomenikom Jana Husa. Pored ostalih korporacija ovoj proslavi učestvovalo je i Sokolstvo, i to po 5 članova i 5 članica iz svake češkoslovačke župe. Svečanost je otvorio ing. J. Rotnagl, kao predsednik zajedničkog odbora za Husovu proslavu, a svečani govor održao je prosvetar ČOS brat Antonjin Krejči. Manifest za 6 jula pročitao je rektor Karlovog univerziteta Frant. Slavik, a pesmu „Ovo česki tabori“ recitovao Jan Šebor, apsolvant dramske škole Konzervatorija. Muzika narodne garde otvirala je Fučikov „A, dađio reliđiozo“, pesmu „Lomača je zapaljena“ i državnu himnu, dok je Smetanin svečani hor i koral „Kdož jste boži bojovnjaci“ otpevao pevački hor Tipografija. Svečanosti je prisustvovala velik broj građanstva.

Četvrti glavni sletski dan, sreda 6 jula

Svečana povorka sokolskog članstva

Svečana povorka sokolskog članstva kroz Prag bila je zaista kruna veličanstvenog X jubilarnog svesokolskog sleta. To je bila revija sokolske snage i vrhunac oduševljenja i zanosa. Skoro je nemoguće perom opisati velebnost i lepotu ove jedinstvene povorke. Pravu sliku o tome ne može dati ni film, jer se u njemu gubi ono nepregledno more boja koje je toj veličanstvenoj povorci podavalo neizrecivu draž i živopisnost i jer film teško može da zahvati i one poklike koji su u deliriju oduševljenja orili se iz mase gledalaca i Sokola iz povorke. Pa ni radio-reportaža ne može da to iznese, jer joj nedostaje optička slika. Zato sva lepota ove veličanstvene

sokolske povorke mogla se je da vidi i oseti u punoj njenoj veličini jedino ličnim prisustvom kao gledalac ili učesnik.

Već rano ujutro u sredu 6 jula oživele su praške ulice, jer su sa svih strana hrlile sokolske čete i odeljenja inostranih gostiju na mesto gde se povorka imala da formira. Publika je opet žurila da u ulicama kuda povorka ima da prođe ugrabi što bolje mesto, bilo na ulici ili na prozorima pa i krovovima zgrada. Već u 7 sati ujutro bili su svi trotoari ulica kojima je povorka trebala da krene krcati građanstvom. Ni jedno jedino mesto nije ostalo prazno. Čak i postrane ulice iz kojih se otvaralo makar samo malo pogleda na povorku bile su nabite građanstvom.

Celo povorku sa inostranim delegacijama svrstavalo se pred sokolanom Praškog Sokola u Sokolskoj ulici, odakle je nešto pre 9 časova izneta najpre češkoslovačka državna zastava a onda nova zastava ČOS koju je češkoslovačkom Sokolstvu 4 jula o. g. poklonio predsednik dr. Beneš. Obe zastave, pračene počasnom stražom, odnete su na čelo povorke.

Tačno u 9 časova dao je načelnik ČOS brat dr. M. Klinger znak da povorka krene. Iz špalira publike zaorilo je u taj mah oduševljeno klicanje, koje je ovu veličanstvenu povorku pratilo za celo vreme dok je prolazila praškim ulicama. Na čelu povorke nošena je bila državna zastava sa počasnom stražom, za njom je stupao vođa povorke brat dr. Klinger, zatim je nošena zastava ČOS koju je god. 1926 poklonio Sokolstvu Predsednik-Oslobodilac T. G. Masarik, za njom počasna sokolska četa pa starešina ČOS brat dr. St. Bukovski sa načelnicom sestrom Provanjikovom i zamenikom načelnika bratom Fr. Nimshausom. Zatim je stupalo predsedništvo ČOS, članovi odbora ČOS i izvršni odbor X svesokolskog sleta. U autobusima vozilo se nekoliko funkcionera koji nisu mogli da u povorci idu peške, kao i nekoliko odličnih gosti iz inostranstva. Sledili su sletski gosti, i to najpre neslovenski zatim slovenski, poređani po češkoslovačkoj azbuci. Na čelu svake skupine nošena je tablica sa napisom i državna zastava dotične zemlje. Prvi su stupali Englezi sa delegatima iz Palestine, pa Belgijanci sa takmičarskom vrstom i zanimljivom grupom rudara, za njima Estonci, Francuzi s velikim brojem gimnastičara i gimnastičarki, Holandani, velika skupina Litvanaca u narodnim odelima, Rumuni, pripadnici organizacije „Straža zemlje“ u plavim, a „Karpatski sokoli“ u belim odelima i Arkasi iz Bukovine.

Zatim su sledili slovenski sletski gosti, i to: Rusi u svečanim odorama, Ukrajinci u plavim košuljama, pa velika skupina članova i članica američkog češkog i slovačkog Sokolstva. Za ovima sledili su članovi Saveza slovenskog Sokolstva, i to: najpre Bugari koje je vodio sam starešina brat Atanasov, sa vlastitom muzikom, članovi u svečanim junačkim odorama, a članice u živopisnim narodnim nošnjama. Iza Bugara sledila je velika povorka jugosloveskih Sokola i Sokolice, koja je bila do sada najveća povorka jugoslovenskog Sokolstva na jednom sletu van domovine. Sem članova i članica u svečanim odorama, u jugoslovenskom delu povorke stupali su članovi sokolskih četa u narodnim odelima i velike grupe članica u divnim narodnim nošnjama iz raznih krajeva zemlje. Jugoslovenski deo povorke razlikovao se od povorke ČOS i ostalih po tome, što jugoslovenski Sokoli nisu nosili sve barjake pojedinih jedinica i župa na čelu povorke, već je svaka četa imala na desnom krilu po jednu zastavu. Pred bugarskim Junacima i jugoslovenskim Sokolima, kao članovima SSS nošena je tablica sa napisom Savez SS, a iza nje stupali su oni članovi predsedništva SSS koji nisu bili raspoređeni na drugim mestima u povorci. Iza Saveza slovenskog Sokolstva stupali su češkoslovački Sokoli iz inostranstva, i to najpre župa Austrijska iz Beča, pred kojom je nošena i nemačka državna zastava sa kukastim krstom. Sledilo je zatim Sokolstvo ČOS pod vodstvom zamenika načelnika ČOS brata Ant. Bende. Na čelu je bio standard ČOS sa počasnom pratnjom, zatim nova zastava ČOS, dar predsednika dra Beneša, iza nje počasna četa. Jedan zamenik načelnika ČOS vodio je načelni-

štvo muško a jedna zamenica načelnice načelništva žensko. Iza članova načelništva stupali su pobednici sa pojedinih utakmica na X svesokolskom sletu u vežbačkom odelu, najpre članovi, a onda članice, i to najbolje tri vrste i najbolja tri pojedinca u svakoj disciplini. Zatim su sledile sve sokolske župe ČOS, i to prema udaljenosti od Praga. Praške župe stupale su poslednje. Povorku je zaključivala sokolska konjica. Novost ovog puta u povorci bila je u tome, što je svaka župa nastupala kao celina, tj. članovi i članice zajedno. Članice su bile u novim svečanim odorama i u starim belim. Na kraju svake župe stupale su skupine u narodnim odelima.

Povorka je krenula sa polaznog mesta tačno u 9 časova pre podne, a konjica tek u 13,15. Oduševljenje koje se razlegalo praškim ulicama za vreme čitavog trajanja povorke bilo je neopisivo; Prag nešto slična nije još doživeo. To je bio uistinu trijumfalni marš kroz Prag.

U povorci je učestvovalo iz inostranstva svega 7.106 osoba (5145 muških i 1961 ženskih) sa 187 zastava. U povorci ČOS bilo je 37.500 članova i 25.075 članica, sem toga u muzikama 2.953 muzičara (bilo je svega 98 sokolskih muzika), a na kraju 784 sokolska konjanika. Zastava je u tom delu povorke bilo 1.002. Povorka ČOS brojala je, dakle, 66.312, a cela povorka 73.418 učesnika.

Oko tri četvrti na 10 pre podne stigao je na Staromjestski trg pred Večnicu predsednik dr. Beneš sa gospodom. Visoke goste sačekao je primator praški dr. Zenkl i uveo ih na počasnu tribinu pred Večnicom, na kojoj su bili članovi vlade, senata i parlamenta, gradskog veća, generalitet, predstavnici javnog života, članovi diplomatskog hora i brojni inostrani gosti i novinari. Tačno u 10 sati pomolilo se na trgu pred tribinom čelo povorke i onda je trajao svečani defile sve do 14 sati 22 minuta. Cela povorka oduševljeno je pozdravljala predsednika dr. Beneša koji je na tribini ostao sve do kraja povorke.

Javna vežba češkoslovačke jugoslovenske i rumunske vojske na stadionu

Poslednji dan sleta bio je posvećen vojsci. Pred Prezidentom Republike i zvaničnim gostima i pred prepunjenim stadionom, u kome je bilo oko 250.000 gledalaca, pokazale su vojske Male Antante svoju zrelost i sposobnost da odgovore teškim zadacima vojničkog poziva na tako sjajan način da su prosto prisilile gledaoce da živo manifestuju za češkoslovačku vojsku, njenog vrhovnog komandanta i Malu Antantu.

Na stadion su prvo umarširali odredi rumunski i jugoslovenski, pračeni češkoslovačkim jedinicama: pešadijskim pukovima br. 5, T. G. Masarika, i br. 28, Tirša i Fignera, dva eskadrona konjice, dve baterije poljske artiljerije i motorizovano odeljenje (vod automobila i vod motociklista). Nastupom je komandovao brigadni general Fasati sa svojim štabom. U momentu kad se završavao nastup vojske Male Antante doletela je nad sletište grupa natporučnika Novaka od 9 aviona koja je veštima prestrojavanjima postepeno pravila slova koja zajedno daju „X SLET“. To je bio pozdrav vojnog vazduhoplovstva sokolskom sletu. U 13,55 časova stigao je na sletište predsednik dr. Beneš sa gospodom i pratnjom, pozdravljen državnom himnom. Kad je završeno sviranje himne pozdravio je Predsednik Republike sve vojne jedinice na vežbalištu pozdravom: „Vojnom izaslanstvu rumunskom, vojnom izaslanstvu jugoslovenskom i češkoslovačkoj vojsci Nazdar!“ našto su vojnici svih triju savezničkih vojski odgovorili gromkim i složnim „Zdar!“, što je izazvalo opšte frenetičke ovacije čitavog Stadiona. Onda su vojne jedinice napustile vežbalište i počelo se sa izvođenjem programa.

Najpre su izvele svoje vežbe motorizovane jedinice češkoslovačke vojske, među kojima su naročito zadivili motocikliste svojim upravo vratolomnim akrobacijama, koji su skakali sa motociklima s improvizovanog skoro 1 m visokog mosta, preskakali s istog mosta kroz plameni obruč, vozili na točku u stoju, pravili razne skupine, na pr.

na jednom točku, bez prikolica, sem upravljača svirao je u vožnji trio violina, harmonika i trompeta itd. itd. Primeri vojničke gimnastike imali su da pokažu publici kako se telesno vaspitanje gaji u vojsci. Pešaci su izvodili jutarnji četvrt časa gimnastike, vojnici inženjerskog puka improvizovali su za tili čas veliki most za prelaz preko reke. Konjica je izvodila polo na konjima i dresuru remontki, oficiri 1 i 5 konjičkog puka izvodili su pred istočnom tribinom pravu rusku džigitovku.

Zatim je sledio nastup rumunske vojske. Rumunski vojnici su najpre izveli razne vežbe s puškom veoma precizno i složno. Uz pratnju muzike izveli su zatim vežbe s puškama složene iz tri sastava, dalje prestrojavanje u troredove, a zatim su na komandu odložili puške u piramide i igrali narodna rumunska kola. Svoju vežbu završili su velikim inicijalom „B“ i triput pozdravili predsednika dr. Beneša podizanjem kape u vis i pozdravom „Zdar“. Onda su rumunski vojnici ponova na komandu uzeli puške, postrojili se i odmarširali pračeni frenetičkim aplauzom i ovacijama gledalaca.

Još se nisu ni utišali poklici koji su pratili rumunsku vojsku, kad se na drugom ulazu u stadion pojavila jugoslovenska vojska, četa mornara, pešaka i vazduhoplovaca dočekana od celog stadiona urnebesnim oduševljenjem. Mornari goli do pojasa sa belim kapama, u belim pantalonama i cipelama sa crnim pojansom, pešaci i vazduhoplovci u belim majicama, a inače u običnim uniformama. Jugoslovenska vojska izvela je krasne simboličke proste vežbe „Jugoslovensku epopeju“, sastav I. Kovača. Odličan, brz nastup i upravo jedinstven rastup na značke bio je popraćen novim burnim ovacijama koje nisu prestajale za celo vreme trajanja vežbe. Sama vežba koja je vrlo teška, ne samo zbog teških pokreta, čestog i brzog prestrojavanja, nego i zbog česte promene ritma, bila je izvedena upravo bravurozno, sa južnjačkim temperamentom, tačno do krajnosti, sa uzornim ravnanjem u potiljak i bez pauze, tako da je publika bila upravo opijena od oduševljenja. Pri odlasku jugoslovenskog odreda prolomale su se tribine od usklika „Živela Jugoslavija!“ — „Živela jugoslovenska vojska!“

Sledio je tada nastup češkoslovačkog vojnog vazduhoplovstva. Pre toga pošao je Predsednik Republike sa ministrom narodne odbrane, generalitetom i komandantima rumunskog i jugoslovenskog vojnog odreda na krov glavne tribine da posmatraju defile vojnog vazduhoplovstva koji je izvelo 230 aviona sviju vrsta od najlakših lovaca do najtežih bombardera. Iz te grupe odvojilo se sedam žutih malih školskih akrobatskih aviona sa crvenim prugama preko krila — akrobatska skupina poručnika Novaka, koja je izvela razna prestrojavanja grupe, zatim su se odvojila 3 aviona, koja su izvodila akrobacije, i na kraju izvodio je vratolomne akrobacije sam poručnik Novak, jedan od najboljih akrobata u vazduhu na svetu uopšte. Češkoslovačka vojna avijacija pokazala je ovim defileom svoju silu i izvežbanost. Posle toga je oko 3000 vojnika praškog garnizona izvelo vežbu sa puškama, bez brojanja i bez muzike, ali apsolutno tačno i precizno. Zatim su još konjica i artiljerija izvele svoje vežbe, i to konjica u sastavu od 2 eskadrona izvela je igre na konjima, a artiljerija (dve baterije sa 8 poljskih topova) pokazala je veštinu jahanja sa topovskim zapregama. Svoj nastup završila je artiljerija paljbom iz topova sa samog vežbališta.

Poslednja tačka programa bio je svečani defile svih triju vojski Male Antante pred predsednikom Republike dr. Benešom. Defile su izvodile svaka vojska uz pratnju svoje muzike. Najpre je defilovao rumunski odred, iza Rumuna nastupila je jugoslovenska vojska, a na kraju češkoslovačka. Zatim su rumunski i jugoslovenski odredi i odeljenja češkoslovačke vojske odmarširali na istočni deo vežbališta pred „Kapiju boraca“ i tamo se postrojili oko zastava Male Antante, kojima su se pridružile još počasne čete jugoslovenskih i češkoslovačkih Sokola te rumunskih gimnastičara. Tada je muzika počela da svira rumunsku himnu, i rumunska zastava polako je skinuta sa stega; zatim

je uz zvukove jugoslovenske himne spuštenu jugoslovensku zastavu, i kao poslednja uz češkoslovačku himnu češkoslovačka zastava. Češkoslovačku himnu pevao je čitav stadion i na koncu priređene su Pretsedniku Republike odu-

Srdačan intermeco u Račištorfu

Ko da opiše bogatstvo doživljaja i mnoštvo epizoda s puta u Prag! Ipak, da se ne zaboravi naročito zanimljivi detalj s povratka u domovinu. Srdačan je to intermeco u Račištorfu, koji zavređuje opštu pažnju.

Da, reći ćete, samo: šta i gde je taj Račištorf?...

Razumljivo, pitanje, koje je jednako opravdano postavilo i šest stotina naših Sokola u vozu P4, kojim su se (usput rečeno: pod odličnim vodstvom brata Luje Vajuharta) vraćali iz Praga župe Zagreb, Sušak-Rijeka, Banjaluka i Bjelovar, kad se proćulo da nam se u tom nepoznatom Račištorfu sprema naročito srdačan doček. Nešto, što ni samo to selo nije još doživelo...

Dakle, Račištorf je maleno slovačko mestance nedaleko Bratislave. U njemu imade i izvestan broj Nemaca, što je za današnje vreme i taj naš intermeco osobito karakteristično. I, eto, to je mestance odlučilo da odlučno manifestuje svoje slovenske bratske osećaje i da naročito, nekako vremenu i ljudima, u prkos, počasti odličnom večerom onaj sokolski voz, kojim putuje — baš zagrebačka župa. I — zaustavili su naš voz! Šest stotina jugoslovenskih Sokola i Sokolice bili su njihovi dragi, neizrecivo srdačno dočekani gosti...

Imade to svoje duboko značenje.

U dane sveopšteg darmara i pobrkanih pojmova, u vremenu mutnog nastojanja neprijatelja Slovenstva, da izvesna politička stremljenja i partijska delanja prosto izvru u nekakvu želju Slovaka za rasparčavanjem državnoga jedinstva Češkoslovačke, maleno ali napredno slovačko mestance odlučno je i glasno doviknulo svakome i svima, da je beskrajno odano ideji državnoga jedinstva, da će sve dati za očuvanje i odbranu Češkoslovačke, i da je Slovak jednako veran i odan sin slobodne, češkoslovačke domovine kao i Čeh. I još su nešto htela braća Slovaci u Račištorfu. Oni odlično znadu sve naše narodne muke, jade, pokore i sitna nezadovoljstva. Isto, bolelo bi ih kad bi se njihova interna politička borba, sporedno da li plemenska ili narodna, ma gde podrazumevala i tumačila kao borba protivu jedinstva Češkoslovačke...

Svetsko gimnastičko prvenstvo 1938 u Pragu

Za vreme veličanstvenih svečanosti X jubilarnog svesokolskog sleta u Pragu održane su i međunarodne utakmice za svetsko prvenstvo. Braća i sestre iz Češkoslovačke obec sokolske dospeli su da uz sve ostale mnoge brige prirede savršeno i doterano takmičenje za najviši naslov što ga jedan svestrani vežbač i vežbačica mogu da osvoje.

Ovogodišnje utakmice za svetsko prvenstvo bile su osobito važne, jer su s njima osnivači ovog starog i u celom svetu mnogo cenjenog takmičenja proslavili 35-godišnjicu prvih utakmica. Na sednici Međunarodnog gimnastičkog saveza u Pragu proslavljen je ovaj značajni jubilej.

Utakmice su se delile na utakmice članica posebno i članova posebno.

Utakmice članica

Kod članica su se takmičila odeljenja po 8 vežbačica, od kojih 6 najboljih daju zbroj i ocenu odeljenja, te pojedinke u odeljenjima. Utakmice su se sastojale od osam grana: na dvovisinskom razboju po jedna zadana i slobodna vežba, na krugovima i na visokoj gredi po jedna vežba, slobodan preskok konja, trčanje na 60 metara i bacanje diska, te za celo odeljenje vežba slobodnog sastava sa čunjevima.

Na ovim utakmicama članica, koje su druge po redu, prve su bile pre četiri godine u Budimpešti, ali bez pojedinačne prvakinje, takmičila su se sada u Pragu samo četiri slovenska sokolska odeljenja! Svetske prvakinje, češkoslovačke Sokolice, su se takmičile sa Po-

ševljene ovacije, koje su potrajale za sve vreme dok nije napustio stadion.

Slavni dan nastupa vojske Male Antante bio je ujedno i veličanstven završetak X jubilarnog svesokolskog sleta.

Osuti cvećem, praćeni burom narodnoga zanosa i upravo blagosivljani su zama radosnicama ušli smo u Račištorf. Dugačka se povorka svrstala pred dekorisanim opštinskim domom. Glazba je svirala i ječila, pevačko je društvo pevalo i celo se mesto sleglo oko nas da čuje pozdravnu reč svoga pretседnika opštine i ostalih govornika. I dok je našim ušima odzvanjao još radostan klikta stotina i stotina hiljada učesnika praškoga slavlja, na naš je već zamoren organizam zapljusnuo novi val onoga bratskoga oduševljenja, koga nije moguće prikazati i koji se u dušu i svest neizbrisivo zarezuje.

Najpre je govorio pretседnik račištorfske opštine, zatim pretседnik češkoslovačko-jugoslovenske lige u Bratislavi. Teško je reći koji je govor bio lepši i bolji: da li neobično sugestivni spontani izlev bratskih osećaja seljaka-pretседnika opštine, ili zrelo promišljene i duboko sadržajne reči intelektualca-pretседnika Lige. Zahvalio je jednako lepo i srdačno starišina brat dr. Gavrančić. Pesma, klicanje i burne manifestacije popratile su njihove govore.

Toj značajnoj manifestaciji uzajamnosti i bratstva prisustvovao je i jugoslovenski konzul u Bratislavi.

Bogata zakuska u raskošno ukrašenoj bašti opštinskog doma bila je dragoceno osveženje na dugačkom i naporom putu, a dvosatni račištorfski odmor nezaboravan doživljaj.

Rastanak s braćom bio je neobično drag, lep i — težak. Polako je krenuo voz i sve manja bivala su svetla stanice i mesta Račištorf. Za mnogo nas Jugoslovena ono je bilo pravo otkriće...

*

Klizi voz, proseca Bratislavu, prenosi nas preko Dunava, stižemo u Petržalku, gde se opet teško rastajemo s naprednom, demokratskom, bratskom i dragom Češkoslovačkom...

A onda najednom — ceo bučan voz, šest stotina ljudi utihnulo je i kao zamrlo. Projurili smo kroz graničnu žičanu ogradu...

Češkoslovačkoj: Na zdar! Zdravo!

Neko je još doviknuo: Nedame se!..

I opet mir. Mađarski konduktteri traže vođu voza, karte, putnice...

V. B.

Ostale Jugoslovenke su od svih 32 takmičarke po redu: Milena Sket 12 sa 75.21, Elza Kovačić 13 sa 74.13, Jelica Vazaz 15 sa 73.16, Marta Pustišek 17 sa 72.15, Marta Podpac 21 sa 70.38, a Dušica Radivojević 22 sa 69.96 bod.

Utakmice članova.

Utakmice članova za svetsko prvenstvo su XVI po redu. U Pragu su se takmičila četiri sokolska odeljenja sa četiri nesokolska: s jedne strane Čehoslovaci, Jugosloveni, Poljaci i Bugari, a s druge strane Švicarci, Francuzi, Luksenburžani i Belgijanci. Utakmice su se sastojale od petnaesteroboja za odeljenja po 8 vežbača i za pojedince, te od takmičenja posebno na svakoj spravi. Petnaesteroboj su sačinjavale ove grane: po jedna slobodna i zadana vežba na razboju, vratilu, konju s hvataljkama, krugovima i preskoku konja uzduž, od zadane i slobodne proste vežbe, trčanja na 100 m, skakanja u visinu zaletom i metanja kugle s ramena.

Od početka do konca vodila se uzbuđljiva i izjednačena borba češkoslovačkog i švicarskog odeljenja za prvo mesto. Neko vreme je izgledalo da će Švicarci opetovati svoju pobjedu, kao na prvenstvu 1934 u Budimpešti, ali je to izgledalo samo zato, što su se zbrajali uspehi sve osmorice članova odeljenja, dok je baš najbolji vežbač na spravama u švicarskom odeljenju zbog slabih uspeha u atletici kod zbrajanja najbolje šestorice osetljivo oslabio ocenu svoju i svog odeljenja. Sem ove borbe za prvo mesto, vrlo zanimljiva i važna za nas bila je borba za treće mesto, gde su se naši izabrani vežbači ove godine namerili na vrlo dobre i odlično uvežbane francuske gimnastičare. Do poslednjeg časa nije bilo izvesno, ko će zauzeti treće mesto i samo upornim nastojanjem naših požrtvovanih takmičara uspeo je za malu razliku pobediti odlične Francuze, koji od naših nisu bili, kako se očekivalo, slabiji u prostim granama. Donosimo samo uspehe u pojedinim razredima takmičenja.

Svetsko prvenstvo za odeljenja (bolje šestorice):

1. Češkoslovačka (Gajdoš, Sladek, Hudec, Hrubí, Lefler, Petraček) sa 806.8,
2. Švicarska (Mak, Širman, Bek, Negelin, Smid, Bahman) sa 791.833,
3. Jugoslavija (Vadnav, Pristov, Primožič, Gregorka, Kujundžić, Forte) sa 741.3,
4. Francuska sa 740.133,
5. Poljska sa 681.233,
6. Luksenburg sa 626.033,
7. Belgija sa 558.4,
8. Bugarska sa 518.933.

Sem uspeha celog odeljenja, koje se pokazalo kao najbolje na ovim takmičenjima, braća Čehoslovaci su uspeli da kao i njihove sestre Sokolice osvoje i svetsko prvenstvo pojedinaca:

1. Jan Gajdoš (COS) sa 138.06 bodova,
2. Jan Sladek (COS) sa 137.46,
3. Eugen Mak (Svic.) sa 136.4,
4. Alojz Hudec (COS) sa 136.33,
5. Širman Leo (Svic.) sa 134.53,
6. Gustav Hrubí (COS) sa 133.83,
7. Valter Bek (Svic.) sa 132.6,
8. Negelin (Svic.) sa 131.36,
9. Emanuel Lefler (COS) sa 131.03,
10. Vr. Petraček (COS) sa 129.83.

Među prvom deseticom nema ni jednog Jugoslovena, što je velika razlika od prošlih prvenstava, kada smo u Ljubljani 1922 imali pojedinačnog prvaka Petra Šumija, 1926 u Lionu opet Petra Šumija, a 1930 u Luksenburgu Josipa Primožiča!

Naši su po redu: Joža Vadnav 14 sa 127.36 bodova, Janez Pristov 15 sa 127.26 bodova, Josip Primožič 19 sa 124.63, Boris Gregorka 22 sa 123.76, Josip Kujundžić 26 sa 119.36, Miroslav Forte 28 sa 118.9. Ova šestorica daju zbroj odeljenja. Stjepan Boltižar je 31 sa 116.03, a Milan Skrbinšek 34 sa 111.866. Svega 60 takmičara.

Švicarci su imali u svom odeljenju odličnog vežbača na spravama, izrazitog olimpijskog takmičara M. Rojša, koji je do preskoka konja uzduž bio najbolji takmičar celog prvenstva. Kako je vrlo malog rasta i vrlo lak, to mu skakanje konja uzduž, bacanje kugle i skakanje uvisinu zadaju mnogo poteškoća, koje će vrlo teško ikada svladati. Ali na drugim posebnim utakmicama biće ubuduće jedan od najuspešnijih takmičara na svetu. To dokazuje veliki broj uspe-

ha koje je postigao na ovom svetskom prvenstvu u Pragu na pojedinim spravama.

Posebno razboj:

1. Rojš (Švicarska) sa 19.56,
2. Hudec (Češkoslovačka) sa 19.53,
3. Primožič (Jugoslavija) sa 18.73,
4. Mak (Švicarska) sa 18.66,
5. Negelin (Švicarska) sa 18.46,
6. Gajdoš (Češkoslovačka) sa 18.33,
7. Mase (Francuska) sa 18.16,
8. Smid (Švicarska) sa 18.13,
9. Bek i Širman (Svic.) sa 18.1.

Posebno vratilo:

1. Rojš (Švicarska) sa 19.76,
2. Hudec (Češkoslovačka) sa 19.7,
3. Bek (Švicarska) sa 19.63,
4. Mak (Švicarska) sa 19.33,
5. Primožič (Jugoslavija) sa 19.3,
6. Širman (Švicarska) sa 19.16,
7. Valter (Francuska) sa 19.06,
8. Kujundžić (Jugoslavija) i Gajdoš (Češkoslovačka) sa 19.03,
10. Sladek (Češkoslovačka) sa 18.86.

Posebno krugovi:

1. Hudec (Češkoslovačka) sa 19.63,
2. Rojš (Švicarska) sa 19.3,
3. Petraček (Češkoslovačka) sa 18.76,
4. Lefler (Češkoslovačka) sa 18.43,
5. Kosman (Poljska) sa 18.33,
6. Mak (Švicarska) sa 18.3,
7. Skrbinšek (Jugoslavija), Gajdoš (Češkoslovačka) i Tintjera (Češkoslovačka) sa 18.26,
10. Forte (Jugoslavija) sa 17.9.

Posebno konj s hvataljkama:

1. Rojš (Švicarska) sa 19.56,
2. Petraček (Češkoslovačka) sa 19.46,
3. Širman (Švicarska) sa 19.4,
4. Gajdoš (Češkoslovačka) sa 19.16,
5. Sladek (Češkoslovačka) sa 19.06,
6. Mak (Švicarska) sa 18.9,
7. Bahman (Švicarska) sa 18.76,
8. Smid (Švicarska) sa 18.46,
9. Hudec (Češkoslovačka) sa 18.3,
10. Tintjera (Češkoslovačka) sa 18.23.

Posebno konj uzduž:

1. Mak (Švicarska) sa 19.83,
2. Bek (Švicarska) sa 19.66,
3. Negelin (Švicarska) sa 19.5,
4. Hrubí (Češkoslovačka) sa 19.36,
5. Valter (Francuska) sa 19.16,
6. Širman (Švicarska) sa 19.06,
7. Kugeler (Luksenburg) sa 18.96,
8. Bahman (Švicarska) sa 18.93,
9. Vadnav (Jugoslavija) i Hudec (Češkoslovačka) sa 18.9.

Posebno prosta vežba:

1. Gajdoš (Češkoslovačka) sa 18.83,
2. Hudec (Češkoslovačka) i Mak (Švicarska) sa 18.56,
4. Rojš (Švicarska) sa 18.36,
5. Petraček (Češkoslovačka), Bealin (Francuska) i Širman (Švicarska) sa 18.26,
8. Mase (Francuska) sa 18.23,
9. Lefler (Češkoslovačka) sa 18.06,
10. Bek (Švicarska) sa 18.00.

Po ovim uspesima na pojedinim spravama vidi se kako su Švicarci virtuozni spravaši i odlični specijalisti. Samo što se takmičenje za svetsko prvenstvo sastojalo i od lakoatletskih grana, koje su uticale na konačni uspeh. Makar u tim granama nije bilo raspisano posebno svetsko prvenstvo, ipak sam izračunao uspehe postignute u trčanju, skakanju i bacanju za svakog takmičara i donosim izvan rasporeda ove uspehe u prostim granama, da se vidi u čemu je bila sokolska snaga:

Proste grane (30 mogućih bodova):

1. Pietrzikovski (Poljska) sa 29.6,
2. Hrubí (Češkoslovačka) sa 28.7,
3. Sladek (Češkoslovačka) sa 28.4,
4. Bealin (Francuska) sa 26.6,
5. Kosman (Poljska) sa 26.2,
6. Gajdoš (Češkoslovačka) sa 26.1,
7. Širman (Švicarska) i Radajevski (Poljska) sa 25.8,
9. Pristov (Jugoslavija) sa 25.5,
10. Gregorka (Jugoslavija) sa 24.4.

Dakle od deset najboljih samo dva nisu Sokola!

Sa uspehom naših takmičara i naših takmičarki možemo biti zadovoljni, najviše zato, što smo na ovom svetskom prvenstvu videli, da smo na dobrom putu da ponovno postignemo nekadašnju slavu. Ali treba marljivo i bez stanke raditi, mnogo učiti i proučavati, i u korak stalno slediti one najnaprednije, koji se stalno usavršavaju.

HRVOJE MACANOVIC.